

874

Հ. ՄԱՆՈՒՅԱՆ

Խ. Ս. Հ. Մ.

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
1932 Թ. ՊԼԱՆԻ ԲԱՍԻՆ

338.98(47)

Մ-86

ՊԵՏԼՐԱՆ

1932

ՊԵ

338.98(47)

5-86

Վ. ՄԱՐԿՈՎ

Խ. Ս. Հ. Մ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ

1932 Թ. ՊԼԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

1207
33420

ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ ԽՍՀՄ ԿԵՆՏՐՈՐԵՆՈՒՄԻ
2-րդ ՆԱՏԱՇՐՋԱՆՈՒՄ

874
~~4495~~

Պետհրատի տպարան
Գրավիտ 7082 (բ)
Հրատար. 2035
Պատվեր 354
Տեղաժ 10,000

4855-91

Հանձնված է արտադրության 27/1 1932 Սա. Ժ. Բ.
Տպագրված է 20/11 1932

ԱՌԱՋԻՆ ՀՆԳՄԱՅՆԱԿԻ ԿԱՑԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ի. ԽԱՀՄ-Ն ՅԵՎ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՑԵՐԿՐՆԵՐՆ
ԱՆՑԱԾ ՏԱՐՈՒՄ

Հնկերներ, ընդունված է տարվա վերջը հանրագումարներ տալ: Դա վատ սովորությունն է, մանավանդ յեթե ուշադրությունը կենտրոնացվի հիմնական փաստերի վրա:

1931 թվականի հանրագումարները չափադանց խրատական են կապիտալիստական յերկրների և խորհրդային Միության համար:

Կապիտալիզմի բոլոր յերկրներին համակել է չտեսնելված ուժի ճգնաժամ, այն ել այնպիսի մի ճգնաժամ, զորը շարունակում է ավելի ու ավելի խորանալ: Այդ բոլոր յերկրները շարունակում են ցած գլորվել, կըրճատելով իրենց արտադրությունը, սահմանափակելով շինարարությունը, հարյուրավոր միլիոն նոր սովյալներ նետելով փողոց:

Դրա հետ միասին խորհրդային Միության մեջ շարունակվում է տնտեսական վերելքը, արտադրական ուժերի աճումը՝ աշխարհում դեռևս չտեսնված մասշտաբով: Այդ չըջանում արդյունաբերությունը մի նոր խորադույն քայլ արեց դեպի առաջ: Շինարարությունը ծավալվեց զույ միայն տնտեսության հին, այլ և նոր

ձյութերում, գգալիորեն բարեկամից մասսաների դրու-
թյունը թե քաղաքում և թե գյուղում:

Կապիտալիզմի յեթևեթևի և սոցիալիզմ կառուցող
յերկրի զարգացման ուղիների հակադրությունը յերե-
վան յեկալ է՝ ավելի պարզությամբ և սրությամբ:
Կապիտալիզմի ուղին—ճգնաժամի ուղի յե, անտեսա-
կան անկման ուղի յե, և ժողովրդական մասսաների հա-
մար բացառիկ դժվարությունների ուղի յե: Սոցիա-
լիզմի ուղին—աճման ուղի յե, անտեսական վերելքի և
քաղաքի ու գյուղի լայն մասսաների դրության արմա-
տական բարեկամման ուղի յե: Կապիտալիստական
յերկրներում աճում են գործադուլների միլիոնավոր
բանակներ, վիթխարի չափով ավերանում և սովյալնե-
րի թիվը և աղքատությունը քաղաքներում ու գյուղե-
րում: ԽՍՀՄ-ում վերացված է գործադուլությունը, և
վերջնականապես յխտեցված է գյուղի աշխատավոր
մասսաների աղքատացումը և դիֆերենցիացիան:

Յեզ մեջ կրեւեմ անցյալ տարվա արդյունքների այն
գնահատականը, վորն ամենավերջին որերս տվել է
Բերլինի բուրժուական դիտական—տնտեսական մի հիմ-
նարկ:

Կոնյունկտուր հետադուրությունների ինտիտուտի
1931 թվականի 3-րդ յեռամսյակին վերաբերող վերջին
«Տեսության» մեջ տրված է նաև 1931 թվականի հա-
մաշխարհային տնտեսական զարգացման ընդհանուր
բնութագրումը, մանավանդ տնտեսական ճգնաժամի
հոդի վրա սրված վալյուտային ու վարկային ճգնաժա-
մի առնչությամբ:

Այդ «Տեսության» մեջ ասված է հետևյալը:

«Համաշխարհային առևտրի 54% ընդգրկող 39 յերկ-
րին համակել է վալյուտային ճգնաժամը, կամ նրանց
անմիջականորեն կանգնած են այդ սպառնալիքի առջև:
Վարկային ասպարիզում ստեղծված ճգնաժամային այդ
սուր վիճակի աղդեցությամբ վերջին ամիսներում նորից
սրվեց համաշխարհային կոնյունկտուրայի անկումը:
Բոլոր յերկրների արդյունաբերական արտադրանքը,
բացի ԽՍՀՄ-ից, չարունակում է ընկնել: Համաշխար-
հային արդյունաբերության արտադրանքի ինդեքսը
(1928 թվականին հաշվելով 100) ընթացիկ տարվա հու-
նիսի 83,3-ից հոկտեմբերին իջավ 79,4-ի»¹⁾:

Միջանի քաղվածքներ ևս բերեմ 31 թվականի 3-րդ
յեռամսյակին վերաբերող այդ «Տեսությունից»:

«Տեսությունը» դանում է, վոր «համաշխարհային ա-
ռևտուրն իջել է մոտավորապես 1913 թ. մակարդակին»,
այսինքն՝ այն մակարդակին, վորին հասել էր նա մոտա-
վորապես 20 տարի առաջ: «Ներմուծումը կրճատվեց
(հեղինակը համեմատում է 3-րդ յեռամսյակը 2-րդի հետ
վ. Մ.) յեկրոտրական համարյա բոլոր յերկրներում,
միմիայն ԽՍՀՄ-ն է, վոր կարողացավ ավելացնել իր
ներմուծումը նույնիսկ նախորդ յեռամսյակի համեմա-
տաբար բարձր մակարդակից»¹⁾: «3-րդ յեռամսյակում
տնտեսական զործունեյությունը չարունակում էր ընկ-
նել բոլոր յերկրներում, բացի ԽՍՀՄ-ից»: «Դարձյալ
ԽՍՀՄ դուրս մնաց անկման ընդհանուր պրոցեսից:
ԽՍՀՄ արդյունաբերության արտադրանքը նորից մե-
ծապես բարձրացավ»¹⁾: «Միացյալ Նահանգներում
տնտեսությունը դանում է բանկային և վարկային
ժանր ճգնաժամի աղդեցության տակ: Մոսկի ապա-

¹⁾ Ընդգծված է իմ կողմից: Վ. Մ.

գայում չի կարելի սպասել բեկում: Չի կարելի սպասել պրոդուկցիայի անկման կասեցում»: Կարելի կլինե՞ր բերել նույն վոգով ուրիշ քաղվածքներ ևս Անգլիայի, Ճրանսիայի և այլ յերկրների դրուժյան մասին:

Ի վերջո այս «Տեսութայնից» կբերե՞մ նաև Գերմանիայի 1931 թ. սոստեսական զարգացմանը վերաբերող հիմնական տվյալներ:—

1) Գերմանիայի արդյունաբերական արտադրամեքեներկա մոմենտին իջել է 1890 թվի մակարդակին, այսինքն հետ է պնացել 40 տարով:

2) Գերմանիայի արդյունաբերական ընդհանուր արտադրանքի մեջ ծանր ինդուստրիայի բաժինն այս տարի 59-ից ընկել է 45 տոկոսի. և դա փորում է արդյունաբերության և վոլջ ժողովրդական տնտեսության բուռն հիմքերը:

3) Այս տարի կապիտալ-մերդրումները շինարարության մեջ Գերմանիայում կաղմում են 4,5 միլիարդ մարկ, 1928 թվի 8,9 միլիարդ մարկի դիմաց: Վերջին յերեք տարում ներդրումները տարեց-տարի պակասում են, վորը քայքայում է Գերմանիայի ժողովրդական տնտեսությունը, համենայն դեպս միջանի տարով:

4) Գերմանիայի աշխատավոր ազգաբնակչության յեկամուտը վերջին տարում 6 միլիարդով պակաս է լինելու, քան անցյալ տարի: Ընդամենը վերջին յերկու տարում Գերմանիայի բանվորների և ծառայողների աշխատանքային յեկամուտը 1929 թվի 43 միլիարդից իջել է 33—34 միլիարդ մարկի 1931 թվին, այսինքն յերկու տարում ընկել է 9—10 միլիարդ մարկով:

5) Գերմանիայի ազգային յեկամուտը 1928 թվի 75,4 միլիարդ մարկից հասել է 55 միլիարդ մարկի այս տարի:

Մենք մեջ կբերենք մամուլից վերցրած առանձին որինակներ ևս, վորոնք ցույց են տալիս, թե նյութական ու կենցաղային ինչպիսի պայմաններում են աղորում այժմ գերմանական բանվորները: Ահա վերջին որերի մամուլից վերցրած մի յերկու փաստ:

«Որինակ՝ բարձր վորակավորում ունեցող մի փայտամշակ բանվոր, 41 տարեկան, ամուսնացած է և ունի 3 յերեխա՝ 5, 9 և 11 տարեկան: Անցյալ տարի ամառը նա չարաթական միջին հաշվով վաստակում էր մոտ 35 ուրբլի: Այդ ժամանակից սկսած նրա աշխատավարձն իջեցվել է ավելի քան 20 տոկոսով: Իսկ դրա հետ միասին նա աշխատում է չարաթվա ընթացքում միայն 24 ժամ: Այժմ նրա աշխատավարձը 13—14 ուրբ. չի անցնում: Բնակվարձը վճարելուց հետո, հինգ հոգուց բաղկացած այդ ընտանիքի տրամադրության տակ մնում է չարաթական 6—7 ուրբլի՝ սնունդի, լուսավորության, վառելիքի, հագուստեղենի և այլ ծախսերի համար: Հետևանքը պարզ է. ընտանիքը դատապարտված է սովի և ցրտի:

Ահավասիկ մի այլ որինակ. չորնիկ մի բանվոր աշխատում է լիակատար բեռնվածությամբ (բախտավոր բացառություն): Անցյալ տարի նա չարաթական ստանում էր 30 ուրբլի, այժմ ամենաչատը՝ 24 ուրբլի: Նա ամուսնացած է և պահում է իր հաշմանդամ հորը: Յերեքի ապրուստի համար, բնակվարձը և ամեն տեսակ պարտադիր մուծումներն անելուց հետո, չարաթական մնում է 10 ուրբլի («Իգվեստիա», դեկտեմբերի 9-ը):

Այսպիսի ամենապարզ որինակներն անտարակույս կարևորազույն նշանակություն ունեն այն պատճառով, վոր վերև մատնանշված փայտաղործ և չորնիկ բանվորների կյանքի պայմանները ներկայումս տիպական

են թե Գերմանիայի և թե կապիտալիստական մյուս
յերկրների միլիոնավոր բանվորների համար, յերկրներ,
վորտեղ միլիոնավոր գործազուրկներ ապրում են աղ-
քատի նպաստով, իսկ հաճախ զրկված են նույնիսկ այդ
նպաստից:

Մեր բերած փաստերը բավական են ապացուցելու,
թե ինչ աստիճանի յե հասել Գերմանիայի տնտեսական
քայքայումը, և թե ճգնաժամն ինչպիսի բացառիկ չարիք
է բեռնել աշխատավորության ուսերին: Սակայն վոչ
միայն Գերմանիայում՝ հաղթված յերկրում, այդպիսի
կործանիչ ազդեցություն է գործում ճգնաժամը ժողո-
վրդական տնտեսության և մասսաների դրության
վրա. կապիտալիստական մյուս յերկրները ցած են
վերվում նույն ճանապարհով:

Յես մեջ կբերեմ ավելի նոր հաղորդագրություն
Հար. Սմերիկայի խոշորագույն յերկրներից մեկի՝ Բրա-
զիլիայի դրության մասին, վորի ազդարնակությանը
հասնում է 42 միլիոն հոգու:

«Բրազիլիայում 30 միլիոն մարդկային եյակ դան-
դաղորեն մեռնում է սովից, սիֆիլիսից, մալարիա-
յից»—հայտարարում է Բրազիլիայի Առողջապահու-
թյան Ազգային Դեպարտամենտի ղերեկտոր Ելիզարիո
Պեննոն: Սպուման չուկաների կրճատման հետևան-
քով, ճգնաժամը աշխարհին սուրճ մատակարարող
յերկրի—Բրազիլիայի վրա, խիստ կործանարար ազդե-
ցություն է թողել: Դրա արդյունքը յեղավ այն, վոր
սուրճի պլանտացիաներում բանվորական մի ամբողջ
ընտանիքի աշխատավարձն իջավ ամսական 8 ռուբլու:
Շաքարի գործարաններում, ինչպես և տեքստիլ ու կո-
շիկի արդյունաբերության մեջ, Բրազիլիայում աշխա-
տավարձը կազմում է որական 24—48 կոպեկ:

Ցաղնյակ կապիտալիստական յերկրների համակել
է ճգնաժամը: Յեվրոպայում, Ամերիկայում կամ յերկ-
րագնդի վորեն այլ մասում չկա կապիտալիստական մի
յերկիր, վորտեղ ճգնաժամը համակած չլինի արդեն
տնտեսության կարևորագույն ճյուղերը, և վորտեղ դրա
ընդհանր աշխատավոր մասսաները յենթարկված չլինեն
հսկայական աղետի: Մրանք են 1931 թվականի ար-
դյունքները կապիտալիզմի յերկրների համար:

Մեր յերկրի աշխատավորների համար դժվար է
սրբագործ կերպով պատկերացնել այն ծանր պայման-
ները, վորի մեջ գտնվում են ներկայումս միլիոնավոր
բանվորական ընտանիքներ կապիտալիզմի յերկրներում:
Ցավազանց մեծ տարբերություն կա կապիտալիստա-
կան յերկրներում կատարվածի և խորհրդային յերկրի
աշխատավորական կյանքի պայմանների միջև: Աշյու-
սակներով, թվերով, վիճակագրական տեսություն-
ներով անկարելի յե բավականաչափ բնորոշել կապիտա-
լիստական յերկրներում աիրող դրությունը ԽՍՀՄ-ի
աշխատավորության զդպի մասի, մանավանդ յերի-
տասարդության համար, վորն իր կաշվի վրա չի զգա-
ցել տնտեսական բացառիկ ճգնաժամի ստեղծած կյան-
քի մղձավանջային պայմանները: Դրա համար ավելի
հարմար են կենցաղի կենդանի պատկերները, կապիտա-
լի յերկրների բանվորների կյանքի ներկա պայմանների
ակնասու պատկերացումը:

ԽՍՀՄ-ում սոցչինարարության 1931 թվականի հա-
ջողություններն ապահովեցին ամբողջ ժողովրդական
տնտեսության հետագա բարելավումը: Այստեղ սոցիա-
լիստական տնտեսության արտադրողական ուժերի հզոր
վերելքի հիման վրա, տարեց—տարի բարելավվում են
նաև աշխատավորների կյանքի պայմանները:

Վերջին յերեք տարում, այսինքն՝ հնգամյակի կատարման առաջին տարիներին, արդյունաբերության արտադրանքն աճել էր հետևյալ կերպ, (ըստ արդյունաբերության արտադրանքի վոչ-լրիվ խմբերի)՝ 1929 թվականին արտադրանքի աճումը հավասար է 3.296 միլիոն ռուբլու, 1930 թվականին՝ 3.635 միլիոն ռուբլու, 1931 թվականին՝ 4.139 միլիոն ռուբլու։ Իսկ՝ յեթե վերջիններս արդյունաբերության արտադրանքին վերաբերյալ լրիվ տվյալները, ապա նրա աճումը միմիայն 1931 թվականին փաստորեն հասնում է ավելի քան 4.800 միլիոն ռուբլու։

Չափազանց ցուցանշական են և բանվորական ընտանիքի այս յերեք տարվա աշխատավարձի աճման վերաբերյալ տվյալները։ Այդ տվյալները ցույց են տալիս, Վոր բանվորական ընտանիքի ամսեկան աշխատավարձը 1929 թվականի սկզբին 89 ռուբլուց 1931 թվականի վերջերին հասել է 146 ռուբլու, այսինքն աճել է 64%-ով։ Միմիայն այս տարվա ընթացքում ԽՍՀՄ-ի բանվորների աշխատավարձը բարձրացել է միջին հաշվով 18%-ով։ Սև մետաղաձուլման, մետաղահանքերի և ածխահանքերի արդյունաբերության մեջ աշխատող բանվորների աշխատավարձը միմիայն այս տարի ավելացել է 25—36 տոկոսով։ Նմանապես զգալիորեն բարձրացել է յերկաթուղային ու ջրային տրանսպորտի ասպարիզում աշխատողների, մանավանդ նրանց գլխավոր խմբակների աշխատավարձը (35—50%-ով)։ Չի կարելի չմատնանշել, Վոր 1932 թվականի սկզբից ուսուցիչների և բժշկական աշխատողների աշխատավարձը բարձրացել է միջին հաշվով 22—25%-ով։ Այդ աշխատողների միջանկի կատեգորիաների համար ավելացումը կազմում է 30 տոկոս։

1931 թվականին ԽՍՀՄ-ում ձեռք բերված արդյունքների համար հսկայական նշանակություն են ունեցել բանվորների ակտիվությունը սոցիալիստական շինարարության ասպարիզում։ Դրա մասին վկայում են սոցիալիստական մրցություն և հարվածայնության աճումը գործարաններում, կոլտնտեսություններում և խորհրդային ժողովուրդների մեջ։ 1931 թվականի վերջերին արդյունաբերության հարվածայինների բանակը հասավ 3,5 միլիոն հոգու։ Հարվածային բրիգադների թիվը հասավ 200 հազարի։

1931 թվականին կապիտալիստական յերկրներում և Խորհրդային Միության մեջ ձեռք բերված արդյունքների համեմատումը վկայում է ինքն իր մասին։ Այս տարի գլխավորեն վատացել է կապիտալիզմի յերկրների տնտեսական դրությունը։ Դրանով իսկ ի դերն յեղան այն բաղձաթիվ գույակումները, Վորոնք նախատեսում էին կապիտալիզմի զարգացման բարելավվող հեռանկարներ։

Սակայն առանձնապես կարևոր է այն, Վոր առաջմ 1931 թվականի արդյունքները վոչ մի լավ բան չեն խոստանում կապիտալիստական յերկրներին և 1932 թվականին։ Վոչ միայն ճգնաժամից դուրս գալու վորեն նշան չի յերևում, այլ ընդհակառակը, ճգնաժամը գտնվում ավելի յե խորանում, աշխատավորների կյանքի պայմանները զնալով ավելի յեն վատանում, այդ յեբկըրներում։

Այդ առթիվ ավելորդ չի լինի վերհիշել միջանի բան յերեկվա փաստերից։ Հիրավի, վորքան արագ ջարդ ու փշուր յեղան սոց-դեմոկրատիայի լազերից կապիտալիստական սկզբունքների՝ ամեն տեսակի իլյուզիաները,

«կազմակերպված կապիտալիզմի» հաջողութունների մասին: «կազմակերպված կապիտալիզմի» թեորիայից, վերը հնարել էին 2-րդ ինտերնացիոնալի առաջնորդները, ինչպես որինակ՝ Հիլֆերդինգը, քարը-քարի վրա չմնաց: Դրա փոխարեն Յերկրորդ ինտերնացիոնալի առաջնորդները, ինչպիսին է, որինակ՝ «ձախ» Ո. Բաուե-րը, քննելով բանվորներին, աշխատում են հասունացող անցքերից փրկել իրենց ուժիցն ախարհի Փրազներով: «Տեսե՛ք, կապիտալիստական աշխարհը յերերում է յժո-տենում ե մեծ վճիռների ժամը» և այլն: Ինչպես յերեկ «կազմակերպված կապիտալիզմի» վերաբերյալ իրենց տեսութուններով, այնպես ել այժմ «յերերովող կապի-տալիզմին» վերաբերյալ «ձախ» Փրազներով, Յերկրորդ ինտերնացիոնալի առաջնորդներն ուզում են քննցնել բանվորներին, ուզում են խանգարել նրանց՝ իսկական պայքարի անցնելու կապիտալիզմի դեմ:

Ասենք՝ ինչո՞ւ Բաուերը չսկսի խոսի «յերերովող կապիտալիզմի» մասին, յեթե նույնիսկ ամբողջ բուր-ժուազիայի կողմից ընդունված առաջնորդները հան-դում են նույնպիսի հայտարարութունների: Վերջերս հրապարակվել եր անգլիական բանկի դիրեկտոր Մոն-տեգյու Նորմանի նամակը Փրանսիական բանկի նախա-դահ Մորեյին: Այդ նամակում ասված է հետևյալը.

«Յեթե վճռական միջոցներ ձեռք չառնվեն կապի-տալիստական սիստեմը փրկելու համար, նա կկործան-վի ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհում մի տարվա մեջ: Յես կուղենայի, վոր իմ գուշակումն արձանագրվեր արխիվներում, վորպեսդի կարելի լինի հենվել նրա վրա ապագայում»: Արձանագրենք, կարծես դրանով նա ա-վելի լավ ե գգալու իրեն: (Ծիծաղ):

Իսկ ի՞նչ ի՞նչ ընդհակառակը, գործերն ավելի լավ

են գնում: Յեթե կապիտալիզմի հիմքի ճեղքը գնալով ավելի յե լայնանում, ապա ի՞նչ հույսերի յերկրում, 1931 թվականը հանդիսացավ սոցիալիզմի հիմքի կա-ռուցումն ավարտելու տարին: Այս տարի սոցիալիստա-կան հատվածը տիրակետող դիրք գրավեց վոչ միայն քաղաքում, այլև գյուղում: Դրանով իսկ ամուր գցված յ սոցիալիստական հասարակության հիմքը:

Սակայն մենք պետք է հիշենք Լենինի այն խոսքե-րը, թե հաջողութունները գլխապատույտի չպետք է յենթարկեն մեզ:

ԻՍՀՄ-ում սոցիալիզմի հաջողութունները հիրա-վի մեծ են: Այնուամենայնիվ, մենք՝ բայլչեիկներս պետք է հիշենք իր հիսնամյա հոբելյանի առթիվ Լենինի արտահայտած այն ցանկությունը, «վոր մենք կուսակցությունը վոչ մի կերպ չպետք է դնենք չիա-ցած կուսակցության դրության մեջ»: Լենինիդմ սովո-րեցնում եր չհանդստանալ ձեռք բերված նվաճումների վրա, այլ առաջ դնալ, այն ել դասակարգային պրոլե-տարական կրկնակի ղգոնությամբ, բայլչեիկորեն հաղ-թահարելով դասակարգային թշնամու դիմադրության դեռևս բաղմաթիվ արտահայտությունները:

II. ՀՆԳԱՄՅԱԿԸ ՉՈՐՍ ՏԱՐՈՒՄ

ԻՍՀՄ-ի ժողովրդական տնտեսության զարգացման հնգամյա պլանը վերջնականապես ընդունվել եր 1929 թվականի դարնանը: Այդ տարին միևնույն ժամանակ հնգամյակի կատարման առաջին տարին եր:

Բանվոր դասակարգը հաջողությամբ կատարեց հըն-գամյակի առաջին տարվա առաջադրանքները: Դա խան-դավառության նոր ալիք առաջացրեց բանվորական մասսաներում: Հնգամյակի 2-րդ տարվա առաջադրանք-ները նույնպես կատարվեցին հաջողությամբ: Յեվ ար-

գին տյն ժամանակ, հնգամյակի յերկրորդ տարում 4-
մոզմունք ստեղծվեց, վոր մենք հնգամյակը կկատարենք
վոչ թե հինգ, այլ չորս տարում:

Այս տարի հնգամյակի յերկրորդ տարին եր: Նա
նոր հսկայական նվաճումներ բերեց մեր անտեսական
չինարարութեան մեջ:

1. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀՆԴԱՄՅԱԿԸ

Արդեն 1931 թ. արդյունաբերութեան մի շարք ճյու-
ղերում հնգամյակը կատարվեց: Հնգամյակը յերկուս և
կեսից - յերեք տարում կատարած խոշորագույն ար-
դյունաբերական ճյուղերից ելին՝ նավթային և ելեկ-
տրոտեխնիկական ճյուղերը, տրակտորաշինարարու-
թյունը և ընդհանուր մեքենաշինութունը: Յես
չեմ թվի իրենց հնգամյակը կատարած առանձին ձեռ-
նարկութիւնները: Դրա մասին արդեն հաղորդվել է
մամուլում: Սակայն չի կարելի չմտնանալ, վոր մեր
արդյունաբերական խոշորագույն կենտրոնը, Լենին-
գրադը հիմնականում նույնպես կատարել է արդյունա-
բերական արտադրանքի իր հնգամյակը:

Այժմ մենք հնարավորութիւն ունենք ի մի ամփո-
փել հնգամյակի առաջին յերեք տարվա առաջադրանք-
ների կատարման արդյունքները:

Յեթն վերջնեք արդյունաբերական արտադրանքին
վերաբերյալ համապատասխան առաջադրանքները,
կտեսնենք, վոր (վոչ-լրիվ տվյալներով) հնգամյակի
առաջին տարում (1929) առաջադրանքները կատար-
վել են 106 տոկոսով, հնգամյակի յերկրորդ տարում
(1930)՝ 107 տոկոսով, հնգամյակի յերրորդ տարում՝
1931 թվականին՝ 113 տոկոսով: Յեւ զա չնայած այն
հանգամանքին, վոր այս տարի մի շարք ճյուղերում

զգալի չափով թերակատարվել է արտադրութեան ծրա-
գիրը: Այդպիսով նույնիսկ այդ վոչ-լրիվ տվյալներով
ցույց են տալիս, վոր հնգամյակի առաջին յերեք տարի-
ներից յուրաքանչյուր տարում արդյունաբերութեան ար-
տադրանքի առաջադրանքները վոչ միայն կատարվել,
այլև գերակատարվել են: Ընդ վորում հնգամյակի առա-
ջադրանքների գերակատարումը տարեց-տարի ավելա-
ցել է (6, 7, 13 տոկոս):

Հնգամյակի առաջին յերեք տարում մեր ձեռք բե-
րած հաջողութիւնները հնարավոր դարձրին դործնա-
կանորեն դնել հնգամյակը չորս տարում կատարելու,
հետևապես խորհուրդների 5-րդ համագումարի ընդու-
նած ժամկետից մի տարի առաջ ավարտելու խնդիրը:
Արդյունաբերութեան հնգամյա պլանը կատարել՝ նշա-
նակում է հասնել արդյունաբերութեան այնպիսի մա-
կարդակի վորն ապահովում է արդյունաբերական ար-
րանքների արտադրումը հնգամյակի վերջին տարվա
համար նախատեսված չափով:

Հնգամյակի այս վերջին (5-րդ) տարվա համար
նախատեսված եր 30.455 միլիոն ռուբլու արդյունա-

1) Տվյալների լրիվ չլինելը բղձում է նշանից, վոր հնգամյա
պլանում նկատի չէր առնված մի շարք ճյուղերի արտադրանքը,
վորոնք միմիայն հնգամյակի կատարման ընթացքում սկսեցին
վերածվել խոշոր սոցիալիստական արդյունաբերութեան ճյուղերի:
Դժբախտաբար մեր վիճակագրութիւնն ուշացավ և չկարողացավ
արդյունաբերութեան արտադրանքի (ինչպես և հիմնական ներ-
դրումների) ներկա հաշվածան մեջ լրիվ լուստարանել նրանց մեջ
տեղի ունեցած փոփոխութիւնները և լիակատար կերպով արտա-
ցել: Այդ փոփոխութիւնները վիճակագրական տվյալներով
վիճակագրութեան այդ թերութիւնը պիտի հասնեցնէ վերջնական
քա իոճք մայ վաղեմական լոյրդա դմած մեղապոյի աղբ

բերական արտադրանք: Այս հայտնի յե, վոր 1931 թվականին (ինչպես մատնանշել եյինք՝ վոչ-լրիվ սովյալներով) արդյունաբերության արտադրանքը կազմելու յե 22.159 միլիոն ռուբլի, այսինքն՝ հասնելու յե արդյունաբերության արտադրանքի հնգամյակի 5-րդ տարվա համար նախատեսված՝ մակարդակի 73 տոկոսին: Հետևապես արդյունաբերության արտադրանքի աճման այդպիսի վոչ-լրիվ հաշվառման դեպքում անդամ (վորտեղ չեն մտցված, որինակ, արագորեն աճող սննդարդյունաբերության մի շարք ճյուղերը), հնգամյակը 1932 թվականին կատարելու համար, անհրաժեշտ կլինի ապահովել այս տարի արտադրանքի աճումը, համեմատած 31 թվականի հետ, 8296 միլիոն ռուբլով, այսինքն՝ արդյունաբերության արտադրանքն ավելացնել 34.7 տոկոսով: Սինչդեռ 1932 թ. պլանում նախագծված առաջադրանքները պետք է տան 8 միլիարդ 503 միլ. ռուբ. աճում, այսինքն՝ 36 տոկոսի աճում՝ նախընթաց տարվա դիմաց:

Դա նշանակում է, վոր ՍՍՀՄ կենտրոնիկումին ներկայացված ժողովրդա-տնտեսական պլանը նախատեսում է արդյունաբերության արտադրանքների նկատմամբ հնգամյակի 5-րդ տարվա առաջադրանքների վոչ միայն կատարում (1931 թ. դիմաց 34.7 տոկոսի աճում), այլև այդ առաջադրանքների գերակատարում (1931 թ. դիմաց 36 տոկոսով): Դրանով միաժամանակ մոտավորապես չորս անգամ գերազանցվում է արդյունաբերության միջնադարավայրի մակարդակը: Թեթև արդյունաբերության դժով 1932 թ. առաջադրանքները նշանակում են հնգամյակի 5-րդ տարվա արտադրական ծրագրի վորոչ թերակատարում, սակայն դրա փոխարեն ծանր արդյունաբերության դժով այդ

առաջադրանքները տալիս են հնգամյակի վերջին տարվա արտադրական ծրագրի նշանակալի գերակատարում:

Արդյունաբերական արտադրանքի վերաբերյալ քիչ առաջ բերված տվյալները, ինչպես արդեն ասված է, վերաբերում են միայն արդյունաբերական այն ճյուղերին, վորոնք մտցված են հնգամյա պլանի մեջ (1926-27 թ. ղներով): Դրա հետևանքով այդ թվերի մեջ հաշվի չի առված արդյունաբերության մի շարք ճյուղերի արտադրանքը, հաշվի չի առված հատկապես հետևյալ ճյուղերի արտադրանքները՝ անտառանյութերի մթերման մի մասը, մսի, ալյուրի-կրուկայի, պտղաբանչարայինի մի մասը, յուղի, թուղունի, սուրճ-սուրբոգատի, զինու, սպիրտի - ողու արդյունաբերության և մի շարք այլ բնագավառներ: Արդյունքն այն է, վոր յեթե լրիվ հաշվի առնենք արդյունաբերության ամբողջ արտադրանքը, սույն հնգամյակի վերջին տարիների համար այդ չափերը, համեմատած վերը բերված տվյալների հետ, գգալիքին կավելանան:

Վերջին տարիների հաշվարկումների համաձայն, արդյունաբերության 1931 թվականի արտադրանքը կազմում է 27,4 միլիարդ ռուբլի, իսկ 1932 թվականին, համապատասխան տվյալների համաձայն, պետք է կազմի 37,5 միլիարդ ռուբլի: Նույնիսկ համապատասխան հավելումներ ունենով հնգամյակի վերջին տարվա ընդհանուր արտադրանքի դուռարին, մենք պետք է անենք այն անվիճելի հետևությունը, վոր 4 տարվա ընթացքում արտադրանքի ծրագրից գերակատարվել է շատ ավելի, քան ցույց է տալիս արդյունաբերության հիմնական շինարարության վոչ բոլոր ճյուղերն ընդգրկող վիճակագրությունը:

Արդյունաբերության կապիտալ շինարարության

զծով մենք ավելի արագորեն առաջ ենք դնում հնդամյակի առաջադրանքի կատարման մեջ:

Բոլոր հինգ տարիների համար վորոշված եր արդյունաբերության կապիտալ շինարարության մեջ կատարել 13,5 միլիարդ ռուբլու հիմնական ներդրում:

Այս յերեք տարվա ընթացքում արդյունաբերության (վոչ լրիվ) հաշվարկված ճյուղերի մեջ ներդրված հիմնական գումարը կազմում է 12,3 միլիարդ ռուբլի: Այդ նշանակում է, վոր առաջին յերեք տարվա ընթացքում հիմնական աշխատանքների գումարը կազմում է մի թիվ, վորը մոտ է ամբողջ հնդամյակի ուրվագծած բոլոր ներդրումների գումարին: Չորս տարվա ընթացքում կապիտալ աշխատանքների գումարում (վոչ բոլոր ճյուղերում) արդյունաբերությունը կկազմի 20,3 միլիարդ ռուբլի: Այսպիսով նույնիսկ աճող կապիտալ ներդրումների այս վոչ-լրիվ հաշվառման դեպքում ամբողջ հնդամյակը կատարվում է չորս տարում՝ 150 տոկոսի չափով:

Իսկ յեթե վերցնենք առաջին յերեք տարվա կապիտալ ներդրումների վոչ գումարը, այն է՝ 16 միլիարդ ռուբլի և ավելացնենք նրա վրա 1932 թվի կապիտալ աշխատանքների վոչ գումարը, այն է՝ 10,7 միլիարդ ռ., ապա 4 տարվա ընթացքում արդյունաբերության ներդրումների ընդհանուր գումարը կհասնի 26,7 միլիարդ ռուբլու: Մա նշանակում է, վոր կապիտալ ներդրումների գործում 5-ամյակը կատարվում է չորս տարում կրկնապատկումով: Սրանում է մեր վերջնական հաղթանակի գրավականը, սոցիալիզմի մեծ ապագայի գրավականը:

1) Տե՛ս նախորդ ծանոթություն (արդյունաբ. արտադրանքի արագացման խնդիրները):

Այս բանի հետ պիտի համեմատել այն փաստը, վոր 1913 թվին ցարական Ռուսաստանի վոչ արդյունաբերության հիմնական կապիտալը ընդամենը 4.460 միլիոն ռուբլի յեր: Մինչև իսկ հաշվի առնելով այս համեմատության պայմանականությունը (ռուբլինեբոլ), չի կարելի չընդունել, վոր ներկա կապիտալ շինարարության տեմպերն անհամեմատելի յեն մինչև հեղափոխական ժամանակի կապիտալ ներդրումների տճման հետ:

Ժողովրդական տնտեսության վոչ հանրայնացված սեկտորի մասշտաբով 5-ամյա պլանում վոչ հնդամյակի համար նախատեսվում է յին 47 միլիարդ ռուբլու չափով կապիտալ ներդրումներ: 1932 թվի պլանի կապակցությամբ ժողովրդական տնտեսության կապիտալ ներդրումների վոչ գումարը չորս տարվա ընթացքում կհասնի ավելի քան 54 միլիարդ ռուբլու¹⁾: Այսպիսով ժողովրդական տնտեսության մեջ կապիտալ ներդրումների չափով մենք պետք է դերակատարենք 5-ամյակը 16 տոկոսով:

1932 թվի պլանը 5-ամյակի հիմնական խնդիրներին համաձայն, ուժերը կենտրոնացնում է արդյունաբերության հիմնական ճյուղերի վրա՝ սե մետաղագործություն, վառելանյութի (հատկապես ածուխի), մեքենակառուցման, առաջին հերթին յերկաթուղային տրանսպորտի մեքենակառուցման վրա:

Կսկսեմ մետաղագործությունից: Այստեղ մենք ունենք հատկապես արտադրական առաջադրանքի թերակատարում ընթացիկ տարվանից: Դա ար-

1) Այստեղ էս պետք է վերադառնում անել հաշվառման զգալիորեն թերի լինելու մասին, վորի վրա արդեն մատնանվեց վերելում:

տահալալեց նաև 1932 թվի ծրագրի վրա, վորը նրա վողջ բացառիկ անման հետ միաժամանակ չի տալիս նախա պլանի լիովին կատարումը:

Սև մետաղագործության արտադրական ծրագիրը 1931 թվի 5 միլիոն տոննից բարձրանում է գալ տարի 8 միլիոն տոննի: Սա պահանջում է բացառիկ ուշադրություն մետաղագործության գործարանների նկատմամբ: Մինչդեռ ընթացիկ տարվա փորձը ցույց տվեց և հենց մետաղագործության օրինակի վրա հատկապես սուր կերպով ցույց տվեց այն անբավարար ուշադրությունը, վոր մենք նվիրում ենք աշխատող գործարաններին: Յեվ կադրերով մատակարարելու նկատմամբ, և՛ հատկապես տեխնիկական մատակարարման նկատմամբ հաճախ տեղի յե ունեցել նորակառուցումների չափազանցված հայտերի բավարարում է հաշիվ աշխատող գործարանների: Այս բանի հետ վողջ մի դեպքում չի կարելի հաշտվել:

Մետաղագործական գործարանների արտադրությունը նախագծված է բարձրացնել այնպիսի մասշտաբով, վոր այդ առաջադրանքները կարելի յե կատարել միմիայն ամբողջ կուսակցության ջանքերով: Իսկ այդ առաջադրանքները վողջ միայն պետք է կատարվեն, այլև գերակատարվեն:

1932 թվականի համար հսկայական ծրագիր է մշակված նաև մետաղագործության հիմնական շինարարությունը գծով: Մետաղագործության մեջ ներդրված գումարները կազմում են համարյա 2 միլիարդ ռուբլի: Յերեք արդյունաբերության վողջ մի ճյուղի մեջ այդքան միջոցներ չեն ներդրվել մի տարում: Այս տարի մենք ծրագրել ենք գործարկել 24 նոր մետաղագործական հնոց: Դա բավական մեծ առաջադրանք է: Մենք կարծում եյինք, վոր այդ նոր մետաղագործական հնոցների գործարկումը կգե-

րադանցի այլ պետությունների մետաղագործական կործանումը: Սակայն դուրս յեկավ, վոր նրանց հետևից հասնել չի լինի: 1931 թվականին, միայն Հ. Ա. Միսյակ Նահանգներում (հունվարից մինչև սեպտեմբեր), դադարեցված է 29 մետաղագործական հնոցների աշխատանքը, Թրանսիայում՝ 24, Անգլիայում՝ 21 և Գերմանիայում 14 մետաղագործական հնոցների աշխատանքը: Դա բնավ լավ կյանքի հետևանք չէ, յերբ դադարեցվում են տասնյակ հնոցներ կապիտալիստական պետություններում: Բայց ԽՍՀՄ-ում ինչ գնով ել լինի պետք է ապահովել 24 մետաղագործական հնոցի աշխատանքը 1932 թվականին: (Մափեր):

Ածխարդյունաբերության արտադրական ծրագիրը 1932 թվականի համար նախատեսում է 90 միլիոն տոննա ածուխ: Մենք նկատի ունենք առավելագույնս ծավալել ածխի հանույթը Դոնի և Կոզլնեցկի ավազաններում, ինչպես և այլ շրջաններում, վորոնցից հատուկ նշանակություն ունեն Ուրալը և Մերձմոսկովյան շրջանը: Վերջինս ամենակարճ ժամանակամիջոցում պետք է դառնա վառելանյութի հիմնական բաղա Մոսկվայի և Նրա մարզի համար:

1931 թվականին մենք հարկադրված եյինք առանձնապես մեծ ուշադրություն նվիրել վառելանյութի հարցին (ածուխ, նավթ և այլն): Դոնբասի ածխի հանույթին հետևում եյին Խորհրդային Միության բոլոր անկյուններում գտնվող բոլոր գործարանները: Ածխի հանույթի մեքենայացումը մենք դասեցինք տնտեսական խոշորագույն խնդիրների կարգը: Յեվ այնուամենայնիվ մեր առաջընթացն այդ ասպարիդում հեռու յե բավարար լինելուց: Որինակ, Դոնբասում փորիչ մեքենաների մոտ մի յերրորդ մասը չարունակում է անգործ

մեալ: Աշխատանքի արտադրողականութիւնն աճում է ծայրահեղորեն դանդաղ: Հետեապես, տվյալ զեպքում տեխնիկային տիրապետելու գործն անբավարար է:

Որքան «Ձա ինդուստրիալիզացիոն» թերթում գետեղված էր. Ի. Կասսիորի հոդվածը, վորն այս տարի չատ է աշխատել Դոնբասում: Ընկ. Կասսիորը իրավացիորեն բեմեկելով իր ուշադրութիւնը կենցաղի ու աշխատանքի կազմակերպման վրա, մատնանշում է, վոր մեքենայացմանը վորը «պետք է դրվի վորպես անկյունարար», բավարար ուշադրութիւն չի դարձվում վոչ հանրահոլութեմ և վոչ ելայդ շախտաներին սպասարկողների կողմից (տեխմատակարարումը և այլն): Այնուհետեւ նա նշում է, վոր ածխի փոխադրութեան և մանավանդ ածուխը հանքահորերից դուրս հանելու գործի մեքենայացումը հետ է մնում ածուխ կտրելուց: Մինչդեռ մեքենայացման ծավալումը նրա կարծիքով կարող էր Դոնբասի ածխարդյունաբերութեան ասպարիզում աշխատող բանվորների թիվը կրճատել 50 կամ նույնիսկ հարյուր հազարով, ընդդէմ 1932 թվականի վերջերին պլանով նախատեսված 400 հազար հոգու: Այն ժամանակ հարկավ Դոնբասի բանվորների կենցաղի բարելավման խնդիրը կիրադործվեր ավելի հաջող: Իսկ այդ ասպարիզում առանց հետագա բարելավումների և աշխատանքի կազմակերպման (ղիմադրկութեան և հավասարեցման վերացում) չի կարելի սպահովել ընդունված արտադրական ծրագրի կատարումը:

1931 թվականին Դոնբասը տվեց ածխի հանույթի մեքենայացման ասպարիզում աչքի ընկնող միքանի աշխատողներ: Այդ ընկերների անունները հայտնի դարձան ամբողջ յերկրում: Դոնբասի բանվորներն առաջ բաշեցին Յեպիֆանցեվին, Կարտաշևիին, Կասաուրովին, Լիպ-

հարտին և Ֆիլիմոնովին, սոցիալիստական ինդուստրիալիզացիայի մյուս աչքի ընկնող և Լենինի չբանշանեւրով պարգևատրված աշխատողների հետ միասին, վորպես մեքենայացման նախաձեռնողներ: Նրանց և հետագայում հանդես գալիք աշխատողներին անհրաժեշտ և ամեն կերպ աջակցել բանվորների աշխատանքը թեթեւացնող, արտադրական առաջադրանքների կատարումն արագացնող նոր մեթոդների կիրառման ասպարիզում:

Մեքենայացման հարցը ամենաալթմեյական նշանակութիւն ունի արդյունաբերութեան, դյուղատնտեսութեան և տրանսպորտի մյուս ճյուղերի համար ևս: Սակայն պետք է խոստովանել, վոր այդ ասպարիզում մեր կատարած առաջընթացը մի շարք զեպքերում ծայրահեղորեն դանդաղ է կատարվում: Անտառային արդյունաբերութեան, սորֆի բեռնելու և պարպելու աշխատանքների ասպարիզում մեր ձեռք բերած հաջողութիւնների մասին կարելի չէ դատել ձեռքի աշխատանքի մեքենայացման, աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման, արտադրական ծրագրերի կատարման ասպարիզում մեր ձեռք բերած հաջողութիւններով:

Մետաղաձուլման և վառելանյութերի արդյունաբերութեան ծավալումը, յերկաթուղային տրանսպորտի և այլ ճյուղերի կարիքների բավարարումը պահանջում է ել ավելի արագացնել մեր մեքենաշինարարական արդյունաբերութեան աճումը:

Հնգամյակի առաջին յերեք տարում ԽՍՀՄ-ի մեքենաշինարարութեանը մեծ հաջողութիւններ ձեռք բերեց: Արդյունաբերութեան և վոչ մի ճյուղ այնքան յատկառաջ չի գնացել, ինչպէս մեքենաշինարարութեանը: Բավական է մատնանշել մեքենաշինարարութեան այն-

պիսի ճյուղեր, ինչպիսիք են տրակտորչինարարութիւնը, զորեղ աուրբողեններատորների, տուրբինների, բլրումինգների, փորող մեքենաների, նավային դիզելների, հզոր ռադիոկայանների, հոր փորող հաղթահանների կառուցումը, փորպետի շէշտենը այդ ասպարիզում մեր ձեռք բերած նվաճումները: Այդ հաջողութիւններն արտացոլում են ԽՍՀՄ-ի բանվոր դասակարգի կարեւորագույն նվաճումները տեխնիկային տիրապետելու բնագավառում:

Այդ կողմից առանձնապէս ցուցանշական է Ստալին-դրադի և Խարկովի տրակտորային գործարանների որինակը:

Ինչպէս հայտնի յե, Ստալինդրադի տրակտորային գործարանն առաջին ամիսներին դժվարությամբ երկարդի դցում իր գործը: Քանիցս պահանջվեց ԺՏԳԽ-ի միջամտութիւնը: Ստալինդրադի գործարանին ողնեց ամբողջ կուսակցութիւնը: Վերջիվերջո գործը կարդի բերվեց, և վերջին մի քանի ամիսներում Ստալինդրադի գործարանը կազմակերպեց որական տվելի քան 100—110 տրակտորի արտադրութիւնը: Ստալինդրադի գործարանի փորձը մեծ չափով ուստագործեց Խարկովի տրակտորային գործարանը: Վերջինը վոչ միայն կառուցվեց շատ կարճ ժամանակամիջոցում՝ 15 ամսում, այլև տվեց տրակտորակառուցման տեխնիկայի իրական հաջող տիրապետման որինակ: Ստալինդրադի գործարանը վեցերորդ ամսում տվեց 356 տրակտոր: Մինչդեռ Խարկովի գործարանը յերկրորդ ամսում արդեն տվեց 386 տրակտոր: Սա ասպացուցում է, Վոր Ստալինդրադի դասերը մեզ համար իզուր չանցան, Վոր տրակտորակառուցման տեխնիկայի տիրապետման համար մղվող պայքարը հաջող է ընթանում:

Տեխնիկայի տիրապետման համար մղվող պայքարը հսկայական նշանակութիւն ունի վողջ 5-ամյա պլանի կատարման համար: Այդ բանում մեր ունեցած իրական հաջողութիւններից է կախված վողջ սոցիալիստական շինարարութիւնը:

Մինչև վերջին ժամանակներս այդ բանում մենք մեծ չափով կախման մեջ էյինք դանվում արտասահմանից: Հաճախ այդ կախումն իրան զղացնել եր տալիս նույնիսկ տնտեսական աշխատանքի յերկրորդական բնագավառներում: Բայց վերջին տարիների ընթացքում դրութիւնը սկսեց զգալի չափով փոխվել: Այժմ մենք արդեն ամբողջովին ազատագրվել ենք կախիտալիստական յերկրներից տեխնիկական կախման մեջ լինելուց՝ արտադրութիւն մի շարք կարեւորագույն բնագավառներում: Տրակտորի և բլրումինգի որինակները բացահայտ կերպով ցույց տվին, թե մենք վորքան հաջող կերպով սկսեցինք առաջ ընթանալ տեխնիկային տիրապետելու մեջ: Առանձնապէս այժմ մեզ անհրաժեշտ է բարձրորակ պողպատի արտադրութիւն տեխնիկային տիրապետելը: Յեւ բոլոր փաստերը խոսում են այն մասին, Վոր այդ ամբողջ գործում մեր արդյունաբերութիւն համար այժմ գոյութիւն չունի վոչ մի անհաղթահարելի խոչընդոտ:

Չուր չանցավ հնգամյակի յերեք տարին: Անհրաժեշտ է, Վոր տեխնիկայի տիրապետման ասպարիզում 1932 թվականը լինի խոշորագույն առաջնութաց քայլը մեր ամբողջ աշխատանքի համար, մեր յերիտասարդութիւն ուսման համար:

Յեւ ստիպված յեղա մանրամասն կանգ առնել հընդամյակը չորս տարում կատարելու վրա արդյունաբերութիւն գծով: Դա բղխում է նրանից, Վոր ինդուս-

տրիային առաջատար դեր է պատկանում ժողովրդական տնտեսության մեջ: Ժողովրդական տնտեսության բուրժուազյան հիմքերն են իրենց վերելքի ընթացքում հենվում են արդյունաբերության աշխատանքի վրա, մետաղների, վառելանյութի արտադրության վրա, ինդուստրիայի արտադրած մեքենաների, գաղձյահների, գործիքների վրա:

2. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀՆԴԱՄՅԱԿԸ

Ամբողջ գյուղատնտեսության վերակառուցումն անհնարին կլիներ, առանց վերափոխելու նրա տեխնիկական բաղան, առանց ապահովելու գյուղատնտեսական արտադրությունը տրակտորներով, կոմբայններով, ցանքի և բերքահավաքի մեքենաներով: Այդ տեսակետից հնգամյակի յերեք տարում մենք խիստ անհաջող չըլլում կատարելիք գյուղատնտեսական մեքենաշինարարության մեջ: Գյուղատնտեսական մեքենաշինարարությունը մանր անհատական տնտեսություններին հարմարեցված հին մեքենաների արտադրությունից վճարաբար առաջ քայլից և հասավ այնպիսի բարձր աստիճանի, վորն ավելի բարձր է, քան կապիտալիստական վորեւն յերկրի համապատասխան ճյուղի միջին մակարդակը: 1932 թ. գյուղատնտեսությունն ամբողջովին մեր սեփական տրակտորային գործարաններում («Կրասնի Պուտիլովեց», Ստալինգրադի և Խարկովի գործարանները) կառուցված նոր տրակտորներից ռադիալու յե նորից մեկ միլիոնից ավելի ձուլ (պայմանական): Բացի դրանից, արտադրվելու յե 900 միլիոն ռուբլու գյուղատնտեսական մեքենա, ընդվորում գլխավորապես մեկ համար ստանձնապես անհրաժեշտ հացա-

բույսեր, բամբակ, ճակնդեղ, վուշ, գետնախնձոր և այլ մշակույթներ հավաքող մեքենաներ:

Գյուղատնտեսության վերակառուցման ասպարիզում առաջին և այն էլ վարկեր տեղը պատկանում է մեքենատրակտորային կայաններին: Այս հնգամյակի ընթացիկ յերեք տարում ՄՏԿ-ները դարձան կոլտնտեսությունների ամենաթողովրդականացած, ամենապահանջարկավոր կազմակերպությունները:

Միմիայն 1929 թվականի կեսերից մյուս չրջաններում սկսեց արագորեն տարածվել ընկ. Մարկեվիչի նախաձեռնությունը, վոր կիրառվել էր Ուկրայինայում Շեվչենկոյի խորհրդատեսության մեջ: Յեվ չնորհիվ Համախորթնական Տրակտորկենտրոնի կազմակերպման, մենք հնգամյակի Յ-րդ տարվա վերջին ունենք 1400 ՄՏԿ: Ծրարված է 1932 թվականին կազմակերպել 1700 նոր ՄՏԿ: Այդպիսով մինչև 4-րդ տարվա վերջը մենք ունենալու յենք 3100 ՄՏԿ: Ներկայումս, յերբ խորհրդային Միության մեջ վա մոտ 2500 չրջան, 3100 ՄՏԿ-ները Միության համարյա բոլոր չրջաններում ընդգրկվելու յեն կոլտնտեսական գյուղատնտեսության բոլոր հիմնական ճակատամասերը:

Տեղերում տեխնիկական ամուր բաղա ունեցող և յերենց համամիութենական կենտրոնի ընդհանուր ղեկավարությամբ ու միասնական պլանով աշխատող մեքենատրակտորային կայանների հսկայական առավելությունն արդեն չառ կողմերով է արտահայտվել: Չնայած յերենց ունեցած մի շարք թերություններին, ՄՏԿ-ներն աչքի ընկնող դեր են խաղում գյուղատնտեսության բարձրացման ասպարիզում: Առաջիկայում ՄՏԿ-ներին առջև ծառացած են ավելի կարեւոր խնդիրներ սոցիալիզմի կառուցման ասպարիզում:

ՄՏԿ-ների փորձը սկսել է տարածվել գյուղատնտեսության նաև նոր ճյուղերում:

Այսպես որինսել, ընթացիկ տարում արդեն ստեղծվել է մոտ 200 խոտհունձի մեքենակայան: Այդ տիպի կազմակերպության հսկայական դրական նշանակությունն արդեն պարզացված է: Անհրաժեշտ է համարված ՄՏԿ-ների փորձի հիման վրա կազմակերպել անտառային մեքենակայաններ անտառահատման համար: Ամենամոտ ժամանակներում մենք ձեռնարկում ենք մոտորա-ձկնորսային կայանների ստեղծմանը ձկնարդյունաբերության մեջ: Չնայած տնտեսության այդ բնագավառների բոլոր առանձնահատկություններին, հացահատիկային տնտեսության մեջ ՄՏԿ-ների ձեռք բերած փորձը պետք է լայն ուղղործել, հարկավ հաշվի առնելով չրջանների և արտադրության ճյուղերի առանձնահատկությունները:

ՄՏԿ-ների միջոցով պետական կազմակերպությունները կոոպերատիվ-կոլտնտեսական կազմակերպությունների հետ կապելը, և այդ հիման վրա վորոշ նպատակներով ՄՏԿ-ների տիպի հատուկ կազմակերպություններ ստեղծելը, առաջնակարգ նշանակություն ունի արագացնելու և սմբացնելու համար մասնագիտական տնտեսության անցումը խոշոր սոցիալիստական տնտեսության ուղիների վրա:

Վերջապես, լավ արդյունքներ տվեց պետության ու մանրակազմի միջև ապրանքային կոլտնտեսական կապերի ստեղծումը: Այդ դորձը պահանջում է հետադադում ևս մեր աջակցությունը և դրա հետ միասին առավել ևս իրենց կոլտնտեսությունների ակտիվ վերաբերմունքը:

Ի՞նչպես է կատարվում «հեղափոխիչ շորս տարում»

Երկրամեր գյուղատնտեսության դժուր Հայտնի չէ, վոր գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումն առկարկում մենք արդեն վաղուց գերադասեցել ենք 5-ամյակի վերջին տարվա տառադրանքներին: Հեղամյա պլանի համաձայն, 5-րդ տարում կոլեկտիվացվելու չէր գյուղացիական տնտեսությունների 20 տոկոսը: Արդեն հեղամյակի 2-րդ տարվա վերջերին կոլեկտիվացված է բոլոր գյուղացիական տնտեսությունների ավելի քան 60 տոկոսը: Այդպիսով ամբողջ հեղամյակի առաջադրանքը արդեն յերբորդ տարում կատարվել է դերադանցվել է ավելի քան յկեսը անգամ: Հացահատիկային վճռական չրջաններում կոլեկտիվացումը հիմնականում ավարտվել է: Վոչ մի տարակույս չկա, վոր 1932 թվականը կլինի ամբողջ ԽՍՀՄ-ում կոլեկտիվացումը հիմնականում ավարտելու տարին:

Դրա համաձայն մեր կոլտնտեսության կենտրոնական կամիտեն-մաստանչեց, վոր անհրաժեշտ է ուշադրությունը կենտրոնացնել կոլտնտեսությունների տնտեսական-կազմակերպչական ամբողջման վրա, առանհերում և կոմունաներում աշխատանքի կազմակերպման խնդիրների վրա: Զի կորեկի մոռանալ, վոր միաժամանակ, կոլեկտիվացման վերին ստաիճանի արագ աճումը նշանակում է, թե միլիոնավոր նոր կոլտնտեսականներ դեռևս չառ կողմերից չեն կարողացել ազատազրվել մանր ունիականատերերի սովորույթներից և հայացքներից: Ուստի սոցիալիստական-դաստիարակչական աշխատանքը կոլտնտեսական մասուններում, նախ և առաջ պետության առջև կոլտնտեսությունների ստանձնած պարտավորությունների առաջնակարգ կատարումն ապահովելը, մանավանդ ապրանքային ար-

տաղրանքի հանձնումը, հանդիսանում է բայլչեիկներին
կենտրոնական խնդիրը դյուզում:

Խորհրդակցությունների շինարարության գծով ևս
մենք զերակատարեցինք ամբողջ հնգամյակի առաջա-
դրանքները: Հացահատիկային և անասնաբուծական
խորհրդատեսությունների, խնչպես և մի շարք տեխնի-
կական մշակույթների խորհրդատեսությունների ցանցը
ծավալվել է բացառիկ արագությամբ: Մեր յերկրի
կոլեկտիվացման ամբողջ դործում հսկայական դեր խա-
ղացին խորհրդատեսությունները, վորպես խոշոր սոցիա-
լիստական դյուզլատնտեսության կազմակերպիչներ:
Անհրաժեշտ է առավել համառությամբ ձեռնամուխ լի-
նել վերացնելու այն խոշոր թերությունները, վորոնք
առանձնակի պարզությամբ յերևան բերվեցին վեր-
ջերս, Հացահատիկային միավորման և Սախարոբեստի
խորհրդատեսություններում: Միաժամանակ անհրաժեշտ
է վճռական հակահարված տալ սովետներին ոժանդա-
կություն ցույց տալու խնդրում ուղորդունիստական
ստատանումներին:

Ինչպես է կատարվում ցամփի տարածությամբ ավե-
րացման հնգամյակը: Հնգամյակի վերջում ցանքերի տա-
րածությունը 141 միլիոն հեկտարի հասցնելու առաջա-
դրանքը, վոր տվել էր հնգամյա պլանը, հաջողությամբ
կատարվեց առաջին յերեք տարում: Մենք արդեն ցան-
քերի տարածությունը հասցրինք 137,5 միլիոն հեկտա-
րի: 1932 տարվա պլանը ցանքերի տարածությունը
հասցնում է 141 միլիոն հեկտարի, այսինքն լրիվ ապա-
հովում է հնգամյակը չորս տարում կատարելու առաջա-
դրանքը:

Ընդ մին հացահատիկային մշակույթների բնադա-
վառում 1932 թվ. վերաբերող հնգամյակի առաջա-

դրանքները վորոչ չափով թերակատարվելու յեն (կա-
տարվելու յեն 95 տոկոսով): Չնայած դրան, հացահա-
տիկային պրոբլեմը, շնորհիվ կոլտնտեսական շինա-
րարության հաջողություններին, հիմնականում արդեն
լուծված է մեր յերկրում: Մյուս կողմից արդեն հնգա-
մյակի 4-րդ տարում տեխնիկական մշակույթների ցան-
քերի տարածությունն ընդարձակելու առաջադրանքն
դրսիորեն զերակատարվելու յե (կատարվելու յե 133
տոկոսով), իսկ դա նշանակում է, վոր մեր արդյունաբե-
րությամբ համար հումքային բազա ստեղծելու մտքով
մենք արդեն հնգամյակի 4-րդ տարում ձեռք ենք բերե-
լու ավելի մեծ հաջողություններ, քան նախատեսված է
ամբողջ հնգամյա պլանի համար: Դրան պետք է ավե-
րացնել նաև այն, վոր այժմ մեր աշխատանքի ծանրու-
թյան կենտրոնը դրված է վոչ թե ցանքերի տարածու-
թյան ընդարձակման վրա, այլ բերքատվության բարձ-
րացման, բերքահավաքի կազմադրման պայքարի
վրա:

Յեթե մենք հիմնականում լուծել ենք հացահատի-
կային պրոբլեմը, յեթե դրա հետ միասին տեխնիկական
մշակույթների վերաբերմամբ մենք արդեն ձեռք ենք
բերել հսկայական առաջադիմություն և տարեց-տարի
արագությամբ ավելի ու ավելի առաջ ենք դնում, ապա
համեմատաբար հետամնաց ճակատամաս է մնում ա-
ռաջադրվածական տնտեսությամբ: Այժմ մենք հատուկ
շնչեք պետք է կենտրոնացնենք անասնաբուծության
բարձրացման խնդիրներին վրա: Քանի վոր դա ամենա-
սերտ կերպով կապված է կերի հաստատուն բազայի
ստեղծման հետ, և քանի վոր մեզ համար անհրաժեշտ
է ել ավելի արագացնել տեխնիկական մշակույթների
դարդացումը, ապա ԽՍՀՄ-ում հացահատիկային ար-

ապրանքն ավելացնելու հարցը մնում է վորպես մեր ամբողջ աշխատանքի ամենահրատապ խնդիրը:

Դեռ ավելին: Այս տարի մի շարք խոշորագույն գյուղատնտեսական շրջաններում, այն է՝ Միլին և Ներքին Վոլգայի, Ուրալի, Ղաղախստանի և Արևմեյկյան Սիբիրի մի շարք շրջաններում տեղի ունեցած յերաշտը մեզ հիշեցնում է յերաշտի դեմ պայքարելու դործը: Յեթն տասը տարի առաջ յերաշտն ուղղակի սով բերեց Հարավի և Արևելքի միլիոնավոր գյուղացիներին և մենք դեռևս թույլ եյինք այդ աղետի դեմ ծավալուն պայքար մղելու համար, ապա այժմ ժամանակն է բայլչելի-կորեն դնել այդ խնդիրը խորհրդային իշխանության աշխատանքի որակարգում:

Վերջապես գյուղատնտեսության հիմնական աշխատանքների մասին: Այս տարի գյուղատնտեսության հիմնական աշխատանքները 3600 միլիոն ուղբլուց Շաստնելու յեն 4360 միլիոն ուղբլու: Այդ պլանով ապահովվում է նաև գյուղատնտեսության հիմնական ներդրումները աճումը, վորով՝ համեմատած ամբողջ հնգամյակի 4 տարվա ծրագրի հետ, ստանալու յենք դեպի գերակա-տարում (156 տոկոս):

Մեր ասածից յերևում է, վոր ինչպես արդյունաբե-րության, այնպես ել գյուղատնտեսության դժով իՍՂՄ-ի պրոլետարիատը վոչ միայն կատարում, այլև գերակատարում է հնգամյակի առաջադրանքները, վոր ժողովրդական տնտեսության 1932 թվականի պլանը հանդիսանում է հնգամյակը վոչ թե հինգ, այլ չորս տարում կատարելու պլան:

3. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՀՆԳԱՄԵԱԿԸ

Վորոչ չափով հետ է մնում հնգամյակի կատարու-մը տրանսպորտի գծով: Այստեղ հնգամյակի առաջին յերեք տարում թերակատարվել են մի շարք առաջա-դրանքներ:

1931 թվականին ամբողջ կուսակցությունը պայ-քարել է՝ վերացնելու տրանսպորտում յերևան բերված խոշորագույն թերությունները, մանավանդ աշխա-տանքի կադմակերպման, չոգեկառքերի և վագոնների դիմադրիման բացերը, ինչպես նաև աշխատավարձի հա-վատարեցումը: Դրա հետ միասին անհրաժեշտ եր դգա-վորեն ամրացնել տեխնիկական բաղան, խոշոր աշխա-տանքներ կատարել, մեր տրանսպորտի, մանավանդ յերկաթուղային տրանսպորտի վերակառուցման ասպա-րիկում:

1932 թվականին ծրագրված է վերակառուցման աշ-խատանքների շատ ավելի լայն թափ: Այս տարի դոր-ծածության մեջ են մտցվում հզոր չոգեկառքեր, մեծա-բեռ վագոններ, ինչպես և ելեկտրոկառքեր, ջերմակառ-քեր, ավտոկապ: Դրա հետ միասին տրանսպորտը բարձ-րացնելու համար մեծ նշանակություն է ունենալու այն, ինչպես յերբեմն ասում են՝ «վորք» աշխատանքների կա-տարումը, վորոնցից կախված է աշխատանքի անհա-պաղ բարելավումը յերկաթուղային տրանսպորտի մի շարք կարևորագույն ճյուղերում:

Յերկաթուղային, ջրային, ճանապարհային և ու-ղային տրանսպորտի հիմնական շինարարության հա-մար 1932 թվականին հատկացվում է 3330 միլիոն ուղբ-լի: Ընդամեն յերկաթուղային տրանսպորտում աշխա-

տանըները կենտրոնանալու յեն Մոսկվա—Դոնբասի,
Դոնբասից դուրս տարվող զծերի և Մոսկվա—Մազնի-
տոգորակ—Կուզնեցկ զծերի դարձադարձան վրա :

4. ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԴԻ ՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ
ՀԵԳԱՄՅԱԿԸ

ԽՍՀՄ-ի աշխատավոր մասսաների ղրուխյան մեջ
մենք ունենալու յենք չատ ալելի մեծ նախճումներ չորս
տարվա ընթացքում, քան նախատեսվել էր ամբողջ
հնգամյակում :

նկատյալովս :
Նախ և առաջ յես կանդ կտոնեմ ժողովրդսական
տնտեսութեան աստարիկովմ աշխատող բանվորները և
չառաւարները Բեռն շնորհանուր ամման վրա :

Հնգամյակի 5-րդ տարում բանվորների և ծառայողների թիվը ըստ ծրագրեր նախատեսվում էր 15,8 միլիոն հոգի։ Արդեն 1931 թվականի վերջերին մենք ունենք յերեք միլիոն ավելի բանվոր և ծառայող, այն է՝ 18,7 միլիոն հոգի։ 1932 թվականի ստուգիչ թվերի համաձայն, ել ավելի մեծանալու յե բանվորների և ծառայողների թիվը և հասնելու յե մինչև 21 միլիոն հոգու, յոր նշանակում է հնգամյակը չորս տարում կատարվելու յե 133 տոկոսով։

Արդյունաբերութեան մեջ հնգամյակի վերջին տարւում աշխատելու յեր 4 միլիոն բանւոր, այնինչ հնգամյակի յերրորդ տարւա վերջին աշխատում ե 5·400·000 բանւոր: Հնգամյակի չորրորդ տարւում այդ թիւը հասնելու յե 6,2 միլիոնի: Հետեապէս անվիճականորեն ինչուստրիալ կադրերի վերաբերմամբ մենք հնգամյակը կատարում ենք 152 տոկոսով:

Այդ նշանակում ե, վոր արագորեն աճում ե ԽՍՀՄ-ի

ամենամամուլը սոցիալական բաղան, բանվոր դասակարգը, ամեն տարի բարձրացնելով իր տեսակարար կշիռը մեր յերկրի ամբողջ կյանքում:

ԽՍՀՄ-ի բանվորների և ծառայողների բարեկամ-
վող դեմոկրոնը և կյանքի պայմանները բնորոշելու
համար յես կանգ կառնեմ յերեք հանդամանքի վրա,
աշխատավարձի, սոց. ապահովագրություն և բանվո-
րական ուղի վրա՝ ձեռնարկվող թյուններում: Այդ բոլոր
ցուցանիշների բնագավառում մենք զգալիորեն դերա-
կատարել ենք հնդամյակի առաջադրանքները:

Հնգամյակի վերջին տարում աշխատավարձի աճ-
բողջ ֆոնդը կազմելու յեր 15,7 միլիարդ ռուբլի: Փաս-
տորեն 1931 թվականին այդ ֆոնդը հասավ 21,1 մի-
լիարդ ռուբլու: 1932 թվականի պլանի համաձայն աշ-
խատավարձի ֆոնդը հասնելու յե 26,8 միլիարդ ռուբ-
լու: Հետևաբար աշխատավարձի ֆոնդի հնգամյակը
չորս տարում կատարվում է 171 տոկոսով: Այս թվերն
իրենք են վկայում իրենց մասին:

Այսպիսովագրման բյուջեն հնդամյակի վերջին տա-
րում վազմեղու յեր 1950 միլիոն ռուբլի: Փաստորեն այդ
Ֆոնդն արդեն 31 թվականին հասավ 2500 միլիոն ռուբ-
լու: Այսինքն՝ մենք արդեն յերրորդ տարում զգալիո-
րեն զերակատարեցինք սոցալահոլադրության հնդա-
մյակը: Առաջիկա տարում սոցիալական ապահովագրո-
թյան բյուջեն հասնում է 3,490 միլիոն ռուբլու, այ-
սինքն՝ սոցալահոլադրության Ֆոնդը հնդամյակի չոր-
րորդ տարում համարյա կրկնապատկվելու յե՝ համեմա-
տած հնդամյակի վերջին տարւա առաջագորանքի հետ:

Հնդամյա պլանով նախատեսված էր 7-ծամյա բան-
վորական որն անցկացնել հնդամյակի վերջին տարում :
Իրականում մենք չափ ավելի արագ ենք առաջ գնում ,

քան հնգամյակով նախատեսված եր, և արդեն հնգամյակի չորրորդ տարում ավարտում ենք 7-ժամյա բանվորական օրվա անցկացումն ամբողջ արդյունաբերության մեջ:

Վերջապես բնակարանային ու կոմունալ տնտեսություն մասին: Այդ ասպարեղում այս տարի վճռակա բնկում ստեղծվեց նախ և առաջ ԽՍՀՄ-ի կաբմիբ ժաբաբաղաբում՝ Մոսկվայում: Ինչպես հայանի յե, առաջին տարում Մոսկվայի հետ միասին սկսվելու յեն մե աշխատանքներ բնակարանային ու կոմունալ շինարարություն բնադավառում Լենինգրադում, ինչպես և մ. քանի այլ արդյունաբերական ռայոններում:

Անտարակույս, կոմունալ գործում առաջացած աշբնկումը խոչորագույն նշանակություն և ունենալու աշխատավորների կենցաղային պայմանները բարելավելու համար: Մեր խնդիրն և իրապես իրագործել աշխատանքների ընդունված ծրագիրը և նախապատրաստել ԽՍՀՄ-ի ամբողջ բնակարանային և կոմունալ գործի լայն ծավալումը:

Կարիք չկա ասացուցելու, վոր գյաղում աշխատավոր դյաղացիություն նյութական բարեկեցություն ածումը ներկայումս առաջ և դնում չտեսնված տեմպով: Կոլեկտիվացումը և կուլակություն՝ վորպես դասակարգի վերացումը չբավորների ու միջակներ ամբողջ մասսայի առջև բաց արին միանգամայն նոր հնարավորություններ, վորոնք համաշխարհային պատմության մեջ առաջին անգամ դուրս են բերում աշխատավորների հիմնական մասսային աղքատությունից և դյուղի խավարից: Դրանով իսկ սկսում և վոչնչացվել ճաղաքի և դյուղի ներհակությունը:

5. ՀՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ՅԵՎ ՀՆԴԱՄՅԱԿԻ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ

Տնտեսական վերելքի շնորհիվ արագորեն աճեց ԽՍՀՄ-ի ամբողջ ժողովրդական յեկամուտը:

Սոցիալիստական շինարարություն յերկրի և կապիտալիստական ամբողջ աշխարհի արմատական տարբերությունը չեչովում և այն փաստով, վոր այն ժամանակ, յերբ կապիտալիստական յերկրներում տնտեսական ճգնաժամի պատճառով ժողովրդական յեկամուտը ծայրահեղորեն նվաղում և, ԽՍՀՄ ժողովրդական յեկամուտի հսկայական վերելքն իր արտահայտությունն և գտնում նրանում, վոր հնգամյակի չորրորդ տարում ժողովրդական յեկամուտը 100 %-ով հասել և այն մակարդակին, վորն ուրվադժված և յեղել հնգամյակի վերջին տարվա համար: Այն և՛ ԽՍՀՄ-ի ժողովրդական յեկամուտը 1932 թվականին գերազանցելու յե 49 միլիարդ ռուբլուց: Դա միաժամանակ նշանակում և, վոր ժողովրդական յեկամուտի սոցիալիստական հատվածի տեսակարար կշիռն անցնելու յե 90 տոկոսից՝ հնգամյա պլանի 71 տոկոսի հանդեպ:

Մնում և յերկու խոսք առել պետական բյուջեյի մասին: ԽՍՀՄ-ի կենտգործկոմի նստաշրջանը հատուկ զեկուցում կլսի այդ հարցի մասին, ուստի յես միայն յերկու խոսք կասեմ դրա մասին:

Հնգամյա պլանում նախատեսված եր, վոր ԽՍՀՄ-ի ամբողջ հինգ տարվա պետրյուջենների գումարը կադմելու յե 53,8 միլիարդ ռուբլի: Իսկ փաստորեն արդեն հնգամյակի յերեք տարում պետրյուջենների գումարը կազմում և ավելի քան 48 միլիարդ ռուբլի: Յեթն գրան ավելացնենք 1932 տարվա պետրյու-

ջեն՝ այն ե՝ 27,4 միլիարդ ռուբլի, դրան գումարած տրանսպորտի շահագործման ծախսերը՝ 3,1 միլիարդ ռուբլի, վորը հնգամյա պլանով, նույնպես մտնում էր պետբյուջեյի մեջ, ապա պետբյուջեյի վերաբերյալ մենք հնգամյակի առաջադրանքն արդեն չորս տարում կատարելու յենք 146 տոկոսով (78,6 միլիարդ ռուբլու զեմաց 53,8 միլիարդ ռ., վորը հնգամյակով նախատեսված էր ամբողջ հինգ տարվա համար) :

Սրանք են անվիճելի փաստերը : Չկա մի այնպիսի ուժ, վորը կարողանա ջնջել այս փաստերը սոցիալիզմի պատմության, միջազգային պրոլետարիատի պատմության եջերից :

Սակայն կան Կառուցիկներ, վորոնք հակառակն են կարծում : Անցյալ տարի Կառուցիկն թխել էր մի ամբողջ պատմություն, մի գիրք «Բայլչեիզմը փակուղու առջև» վերնագրով : Այժմ նա շարունակում է «հերոսաբար» պաշտպանել այդ աշխատությունը : Բավական է մեկ-յերկու քաղվածք բերել Կառուցիկու վերջին գրական վարժություններից, դրանց վրա յերկար կանգ չառնելու համար : Ահա թե ինչ է գրում նա մեր հընգամյակի մասին .

«Հնգամյա պլանի հաջողությունն առաջին պահին ուղղակի նշանակում է Ռուսաստանի նյութական և արտադրական ուժերի զգալի բարելավումը, ինչպես ռացիոնալացումը վերջին տասնամյակի ընթացքում կապիտալիստական աշխարհում» : ձիշտն ասած, պետք է վորոշ «քաջություն» ունենալ՝ համեմատելու ԽՍՀՄ-ի «հնգամյա պլանի հաջողությունը» կապիտալիստական ձեռնարկությունների կեղեքիչ ռացիոնալիզման հետ :

Սակայն Կառուցիկն դրա վրա կանգ չի առնում . նա գրում է .

«Ռուսական պրոլետարիատն սկսած 1918 թվականից ավելի ու ավելի ցած է իջնում այն դադաթնակիտից, վորին հասել էր : Նա սոցիալիզմին չի մոտենում, այլ ավելի ու ավելի հեռանում է նրանից» :

Ավելի քան խայտառակ բաներ չեն կարելի ասել :

Կառուցիկու որինակից յերևում է, վոր նույնիսկ տեսությամբ պարասիլը գեթ ծերության որերին չի ապահովում բթացման ու քաղաքական ստորության անարդանքից : Չուր չե, վոր ամերիկացի հայտնի գրող Լպտոն Սինկլերը Կառուցիկու «Բայլչեիզմը փակուղու առջև» գրքի առթիվ իր հայտնի հոգվածում ասել էր . «Յեա այդ դիրքն անվանում եմ ստորացում Գերմանիայի սոցիալիստական շարժման համար և մի սպառնալիք աշխարհի ամբողջ սոցիալիստական շարժման համար» :

Սակայն Կառուցիկն սոսկ պնդում է կրկնում է ԽՍՀՄ-ից վտարված մենչևիկներին հակահեղափոխական լուսանքները : Մենչևիկներն ել իրենց հերթին չեն անցնում հակահեղափոխական իմաստալուծյան սահմաններից, վորը կայանում է նրանում, վոր մեր յերկրի սոցիալիստական շինարարությունը հայտարարեն պետական կապիտալիզմ : Լավ կապիտալիզմ է, թեկուզ պետական, առանց կապիտալիստների : Հաղիվ թե մի կապիտալիստ, ել չենք խոսում բանվորների մասին, հավատա, թե վորեվե յերկրում կարող է գոյություն ունենալ պետական կապիտալիզմ, ընդ վորում բուրժուազիան և կալվածատերերը՝ մենչևիկներին հետ միասին աքսորում ապրելիս լինեն : Այնուամենայնիվ մենչևիկները չեն քաջվում խոսել ԽՍՀՄ-ում պետկապիտալիզմի մասին, չնայած բան-

վոր դասակարգի միլիոնավոր մասունքների մեջ սոցմըք-
ման հզոր աճմանը, չնայած դուռնացիական միլիոնա-
վոր տնտեսությունների կոլեկտիվացմանը, չնայած
կուլակության, վորպես դասակարգի, վերացմանը:
Արդյո՞ք ԽՍՀՄ-ի պետկապիտալիզմի լավագույն հեր-
քումը չե՞զործարաններում և ֆարբիկաներում խոր-
հըրդային իշխանության իրականացրած 7-ժամյա բան-
վորական օրը: ԽՍՀՄ-ի պետկապիտալիզմի վերաբե-
րյալ չարանհեղ, սակայն անզոր վայրահաջությունը
հերքելու համար չե, վոր մենք խոսում ենք այստեղ
դրա մասին, այլ ուրիշ պատճառներով:

Յեթե մենք հարկադրված ենք կանգ առնել դրա
վրա, յեթե հարկադրված ենք մատնանշել Կառուցկու
հակահեղափոխական հարձակումները, ապա միայն այն
պատճառով, վոր այդ պարոնները կատարում են խոր-
հըրդային իշխանության և ամբողջ բանվոր դասակար-
գի թշնամիների պատվերը: Իսկ այդ պատվերն է՝ վար-
կաբեկել սոցիալիզմի դործը, թուլացնել ոտարերկրյա
բանվորների վստահությունը Խորհրդային Հանրապե-
տության նկատմամբ: Իմպերիալիստական բուրժու-
ազիային այդ հարկավոր է նրա համար, վորպեսզի հող
պատրաստի ԽՍՀՄ-ի վրա հարձակվելու, ռադիկալ
ինտերվենցիա կազմակերպելու սոցիալիստական հան-
րապետության դեմ:

Վոր այդ ալդպես է, կարելի չե համոզվել թեկուզ
Կառուցկու նույն «Բայլչեիզմի փակուղու առջև» գրքով:
Այստեղ ինտերվենցիայի թափանցիկ կոչերը Կառուցկին
արտահայտում է հետեյալ խոսքերով.

«Դեմոկրատիայի հաղթանակը (կարգա՝ բուրժուա-
կան հակահեղափոխության: Վ. Մ.) Ռուսաստանում վոչ
միայն ռուսական շուկան կբանա համաշխարհային ար-

դյունաբերության առջև, այլ չափազանց կնպաստի այդ
շուկայի ընդարձակմանը... Դրանով սկիզբն է դրվելու
մի պրոցեսի, վորը վերջիվերջո կարող է հաղթանակ
բերել ներկայիս սոսկայի ճգնաժամի դեմ, վորը ծանրա-
նում է ժամանակակից արդյունաբերական բոլոր յե-
կրների դիսին... Տարարախտարար այդ շուկան մնում է
առանց վորևե նշանակություն ունենալու, քանի դեռ
տիրապետում է բայլչեիզմը»:

Միանգամայն պարզ է Կառուցկու այդ հայտարարու-
թյան իմաստը: Կառուցկին պատրաստ է իր ուժերի մնա-
ցորդը նվիրել խորհրդային իշխանության տապալմանը,
վորպեսզի ոտարերկրյա կապիտալը կարողանա մեր
յերկրում «ազատորեն» տնորինել նոր շուկան և ի՞նչ լծի
տակ զգիլ աշխատավորներին:

Սակայն վորքան վոր ջանք թափեն պարոն Կառուց-
կիները և իմպերիալիզմի նրա նման սպասարկուները,
այդ չեն տեսնի:

Մեր ոգտին խոսում են կյանքը, դործը և փաստերը:
Այդ փաստերը կապիտալիզմի դեմ են, և միաժամանակ
հոգուտ սոցիալիզմի: Բայլչեիկները և նրանց հետ միա-
սին աշխատավորների ամբողջ մասսան առավել մեծ
յեռանդով կիրականացնեն իրենց հնգամյալը, կկառու-
ցեն սոցիալիզմը:

Մեր դործի հաղթանակի համար անհրաժեշտ է մի-
յեմնույն ժամանակ անողոք պայքար մղել ոպորտու-
նիզմի դեմ, ինչ պատմութանով ել պաճուճված լինի նա:
Ի պատասխան ոպորտունիստական տատանումների, ի
պատասխան ոպորտունիստների կասկածների՝ 1932 թ.
առաջադրանքների ռեալ լինելու մասին, մենք պետք է
ուժեղացենք մեր ամբողջ աշխատանքը և այնպես վե-
րակառուցենք, վորպեսզի դործնականում ապահովենք

հնգամյակի ավարտումը չորս տարում: Ընդ վորում մենք կղեկավարվենք նրանով, ինչ վոր ասել եր ընկ. Ստալինը մեր կուսակցության ընդունած տնտեսական առաջադրանքների կատարման հնարավորությունները: «Մեր մասին: Ինձ մնում է միայն կրկնել այդ խոսքերը. «Մեր արտադրական պլանի իրական լինելը՝ դա նոր կյանք կերտող միլիոնավոր աշխատավորությունն է: Մեր ծրագրի իրական լինելը՝ դա կենդանի մարդիկ են, դա մենք ենք ձեզ հետ, մեր կամքն է դեպի աշխատանքը, նոր ձևով աշխատելու մեր պատրաստակամությունը, պլանը կատարելու մեր վճռականությունն է: Ունենք արդյոք մենք այդ վճռականությունը: Այո, ունենք: Հետևապես մեր արտադրական ծրագիրը կարելի չե և պետք է իրականացվի»:

Այս խոսքերն ասվել եյին 1931 թվականի արտադրական պլանի առթիվ: Ավելի մեծ հիմքով այդ խոսքերը պետք է վերագրել 1932 թ. ծրագրին, վորի քաղաքական հատուկ նշանակությունը չեղավում է նրանով, վոր դա հանդիսանում է հնգամյակը չորս տարում ավարտելու ծրագիրը:

Մենք բոլոր հիմքերն ու նախադրյալներն ունենք այդ ծրագիրը կատարելու համար: Վճռականություն ունենք արդյոք մենք, բանվոր դասակարգը, նրա ղեկավարները այդ մեծ ծրագիրը կատարելու համար: Այո, ունենք: Մենք համակված ենք այդ ծրագիրը կատարելու վճռականությամբ և կկատարենք: (Ծափեր):

III. ՄՈՄԵՆՏԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ի՞նչ է պետք 1932 թվականի պլանն իրականացնելու համար, հնգամյակը չորս տարում կատարելու համար:

Այդ հարցին կարելի չե համառոտ պատասխանել. բարձրացնել մեր գործարանների և ֆաբրիկաների, համֆահուրների, յեկվաբուդիների, խրիտոտուբյունների և կոլտոտուբյունների աշխատանքի արտադրականությունը: Լենինը բազմիցս մատնանշել է, վոր աշխատանքի արտադրողականությունը վերջին հաշվով լուծում է հասարակական նոր իրավակարգի հաղթանակի հարցը:

Տվյալ պահին մենք հարկադրված ենք առանձնապես հիշեցնել այդ, նկատի ունենալով 1931 թվականի այդ տեսակետից անբարեհաջող արդյունքները:

1931 թվականին արդյունաբերության ասպարիզում աշխատանքի արտադրողականությունը բարձրացավ ընդամենը 6,6 տոկոսով: Իսկ դա բավարար չե բնավ և չատ հետ է մնում ընդունված ծրագրից: Դրա արդյունքն այն է, վոր չատ դեպքերում մենք վոչ միայն չենք կատարել ինքնարժեքի սահմանված իջեցումը, այլ ընդհակառակը, ամել է արտադրության և շինարարության ինքնարժեքը: Այդ դրության հետ չի կարելի հաշտվել: 1932 թվականին մենք պետք է ինչպես հարկն է պայքար ծավալենք մեր արդյունաբերության և գյուղատնտեսության ու տրանսպորտի ասպարիզում, աշխատանքի արտադրողականությունը բարձրացնելու համար: Առավել ևս այն պատճառով, վոր մենք ամեն ինչ անում ենք, վորպեսզի տրանսպորտում չկրկնվեն անցյալ տարվա փառսերը, վորոնք բավականաչափ վիժեցրին արդյունաբերության ասպարիզում մեր ձեռք բերած նվաճումները: Այդ բոլորը պահանջում է ծավալուն պայքար մզել մի շարք խոշորագույն թերությունների դեմ, աշխատանքի կազմակերպման ու կառավարման ասպարիզում:

Այդ առնչութեամբ յետ պետք ե կանգ առնեմ մտ-
մենտի հետեյալ հիմնական խնդիրների վրա.—
ա) արդյունաբերութեան մեջ, խորհանդեսութեաննե-
րում և արանսպորտում աշխատանքի կազմակերպման
հարցերը, բ) աշխատանքի կազմակերպման հարցերը
կոլեկտիվութեաններում, գ) ապրանքաշրջանառու-
թեան ծավալումը, դ) տնտեսաշարժի կերտումը, և
ե) կատարման ստուգումը:

ա) Աշխատանքի կազմակերպման հարցերը.—Ըն-
թացիկ տարում այդ հարցերն արդեն ամենասուբ-
կերպով դրվել են կուսակցութեան կողմից և իրոք
հանդիսանում են մեր տնտեսական որդանների աշ-
խատանքի հիմնական հարցերը: Դրանց թվին են պատ-
կանում նախ և առաջ մեքենաների ու մեխանիզմնե-
րի վերաբերյալ գոյութիւն ունեցող դիմադրելու-
թեան դեմ, աշխատավարձի հապստարեցման դեմ,
ինչպես և բանվորական ուժը ինքնահոսի փոխարեն
կազմակերպված ձեռով հավաքագրելու համար մըղ-
վող պայքարը:

Դիմադրելութեան ամենավնասակար հետևանքներն
ամենացայտուն կերպով արտահայտվեցին յերկաթու-
ղային տրանսպորտում:

Շողեկառքերի դիմադրելութեան վերացումն իսկույն
ևեթ դրական ազդեցութիւն ունեցով Հաղ. ձան. Ժող-
կոմատի շողեկառքային ամբողջ տնտեսութեան վրա:
Դիմադրելութիւնը վերացվելուց հետո նվազեց հի-
վանդ շողեկառքերի թիվը, զգալիորեն պակասեց
շողեկառքերի փչացումը ճանապարհին, պակասեցին
դնացքին շողեկառքեր չմատակարարելու դեպքերը և

այլն: Դիմադրելութիւնից զուգընթաց անցնելը և մեքե-
նավարի համար վորոշակի պատասխանատվութիւն
առնանելը շողեկառքերի աշխատանքում, մինչև այժմ
եւ ամենուրեք բավականաչափ չեն իրականացված յեր-
կաթուղային տրանսպորտում: Իսկ դա պետք ե հասց-
նել մինչև վերջը:

Վոչ միայն Հաղորդակցութեան ձանապարհների
ժողկոմատի, այլև տնտեսական մյուս որդանների աշ-
խատանքում դիմադրելութիւնը, հետեւապես և մեքե-
նաների, դաղդյահների, գործիքների համար պատաս-
խանատվութեան բացակայութիւնը, արտադրական
վորոշ առաջադրանքների կատարման համար պատաս-
խանատվութեան բացակայութիւնը գոյութիւն ունի
ամեն մի քայլափոխում: Դիմադրելութիւնն ուժեղա-
ցավ, մանավանդ, այն դեպքում, յերբ անցյալ տարի
սխալ մոտեցան անընդհատ արտադրական շաբաթի
կերտմանը:

Այժմ այս բոլորը հանրաձայնութ և, ուստի զգալի-
որին թեթեւացել և դիմադրելութեան դեմ մղվող պայ-
քարը: Անհրաժեշտ ե միայն ինչպես հարկն ե ձեռնար-
կել ընդունված վորոշումների կատարմանը:

Մյուս կողմից տնտեսական աշխատանքի ամենա-
խոշոր թերութիւնը բանվորների և տեխնիկական պեր-
սոնալի անձնախմբի աշխատավարձի մեջ գոյութիւն
ունեցող հավասարեցումն ե: Մանր-բուրժուական ելե-
մետներն ճնշումն այս դեպքում, ինչպես և միշտ յե-
ղել և և դեռ մնում ե բավականին ուժեղ: Նա պրակտի-
կայում հանդում և արտադրութեան հաջողութիւնների
մեջ մեղ մոտ այնքան մեծ չափով պակասող վորակա-
վոր կազմերի շահագրգռվածութեան թուլացման: Այդ
պատճառով հավասարեցման դեմ մղվող պայքարը,

ինչպես նաև աշխատանքի վարձատրման գործավար-
ձային սխատեմի կիրառումը հանդիսանում են որվա
ամենահրատապ խնդիրները: Առանց լիկվիդացիայի
յենթարկելու հավասարեցումը՝ հետևաբար առանց
համապատասխան կերպով ապահովելու վորակավոր
բանվորների և տեխնիկական ուժերի աշխատանքի ա-
վելի բարձր վարձատրությունը, հատկապես արդյու-
նաբերության կարևորագույն ճյուղերում, չի կարելի
բարձրացնել մեր ձեռնարկներում աշխատանքի կազ-
մակերպման գործը, չի կարելի լիկվիդացիայի յեն-
թարկել քանվորական կադրերի հոգևորությունը, չի
կարելի ինչպես հարկն է բարձրացնել աշխատանքի
արտադրողականությունը արդյունաբերության և
տնտեսության մյուս ճյուղերում:

Այսպիսով աշխատանքի կազմակերպման հարցերը
և առաջին հերթին դիմադրկության և հավասարեցման
դեմ մղվող պայքարի հարցերը պետք է դրվեն մեր ար-
դյունաբերության, սոցիալիստական յերկրագործու-
թյան, անասնապահության և տրանսպորտի ուղղորու-
թյան կենտրոնում:

Թե մենք դեռ վորչափ հեռու յենք աշխատանքի
ձիշտ կազմակերպումից մեր մի շարք ձեռնարկներում,
կարելի յե այդ տեսնել թեկուզ չաքարի արդյունաբե-
րության գործարանների որինակով: Սայուզսախարի
նախագահ ընկ. Ոդինցովը չաքարի գործարաններն ա-
յցելելուց հետո յեկավ հետևյալ յեղրակացությանը.
«Շաքարի գործարանները բաժանված չեն յեղել ցեխե-
րի: Պրոցեսի առանձին ողակներում հաշվառումը տար-
վել էր վերամշակվող ճակնդեղի վերաբերյալ»:

Շաքարի գործարաններում «չի յեղել արտադրական
չաքարի հաշվառում, մինչև իսկ արտադրության վեր-

ջում: Ձի յեղել առանձին ողակների աշխատանքի ղենա-
հատում, չի յեղել պատասխանատվություն չաքարի
արտադրանքը բարձրացնելու գործում, բանվորները
չեն կարողացել մորելիդացիայի յենթարկվել՝ պա-
քարելու չաքարի համար:

Գործարանները չեն ունեցել ճակնդեղի մթերման և
նրա գործարան բերելու ժամկետի կոնկրետ սլանը»:

Կարելի յե շարունակել հատուկ հետադրություն-
ների կողմից չաքարի արդյունաբերության մեջ հա-
տապած խայտառակությունների նկարագրությունը,
սակայն բերված փաստերն ել բավական են: Հայտնի յե
նույնպես, վոր պահանջվեց ձեռք առնել վճռական մի-
ջոցներ, մինչև իսկ փոխել դեկավարներին, վորպեսզի
այժմ չաքարի արդյունաբերության գործը բարելա-
վելու համար մղվող պայքարը ծավալվի և ամենից ա-
ռաջ լիկվիդացիայի յենթարկվեն չաքարի գործարաննե-
րում աշխատանքի կազմակերպման խոշորագույն թե-
րությունները: Կարելի յե չկասկածել, վոր թերու-
թյունների վճռական բացումը կապահովի՝ արագաց-
նելու վողջ չաքարի արդյունաբերության գործի բա-
րելավումը:

Առանց լիկվիդացիայի յենթարկելու հավասաբե-
ցումը և դիմադրկությունը, առանց բարձրացնելու աշ-
խատանքի կազմակերպման գործը մեր ձեռնարկներում,
չի կարելի ինչպես հարկն է պայքարել 1932 թ. հիմնա-
կան խնդրի՝ հնդամյակը չորս տարում ավարտելու հա-
մար:

բ) Կոլտնտեսություններում աշխատանքի կազմա-
կերպման խնդիրները պետք է հատուկ տեղ գրավեն:

Դիմադրկությունը և հավասարեցումը լիկվիդա-
ցիայի յենթարկելու վերաբերյալ կուսակցության տված

ցուցումներն այստեղ ևս պետք է դռնեն իրենց կիրառումը: Սակայն կոլտնտեսություններն ունեն իրենց առանձնահատկությունները, վորոնք չկան արդյունաբերական ձեռնարկներում, կամ ասենք, խորհրտնտեսություններում: Խորհուրդները վերջին համադրումարն ընդգծեց կոլտնտեսություններում տարված աշխատանքի թերություններն՝ ասելով՝ վոր

«1930 թ. կոլտնտեսություններում տարված աշխատանքի գլխավոր և ամենամիտառակար թերությունները յեղել են առաջին՝ կոլտնտեսության յեկամուտների բաշխումը վոր ըստ կոլտնտեսականի աշխատանքի քանակի և վորակի, այլ ըստ շնչի, և յերկրորդ՝ անշնորհ և վատ կազմակերպումը հատկապես բերքահավաքի ժամանակ»:

Ընթացիկ տարում մենք անկասկած ձեռք բերինք վորոչ հաջողություններ կոլտնտեսային շինարարություն մեջ, այդ թերությունները վերացնելու գործում: Սակայն կոլտնտեսային շինարարությունն այնպիսի առաջ տեմպերով է առաջ դնում, այնքան արագ են աճում նոր հաղարավոր կոլտնտեսություններ, վոր Խորհուրդների համադրումարի մատնանշած թերությունները դեռ այժմ ել բազմաթիվ դեպքերում խոչընդոտ են հանդիսանում կոլտնտեսություններում աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման և մասնավորապես բերքահավաքի գործի բարելավման բնադավառում:

Ընթացիկ տարվա վորձի հիման վրա, յերբ դրուդատնտեսության մեջ կոլտնտեսություններն արդեն ձեռք են բերել բացարձակ գերակշռող դիրք, պետք է ստուգել, թե ինչպես են գործնականում իրականացել Խորհուրդների 6-րդ համադրումարի ցուցումները՝ յեկամուտներն ըստկոլտնտեսականի աշխատանքի վորակի և

քանակի բաշխման վերաբերյալ, պետք է ապահովել արտադրություն արդյունքների մեջ կոլտնտեսականի նյութական շահագրգռվածության ամրապնդումը և դրահետ միաժամանակ ամրապնդել կոլտնտեսությունները, վորպես խոշոր սոցիալիստական տնտեսություններ: Սակայն հիմնական յեղրակացությունն առանց այն ել պարզ է:

Առանց բարելավելու աշխատանքի կազմակերպումը, կամ այլ կերպ ասած՝ առանց կոլտնտեսությունների կազմակերպչա-տնտեսական ամրացման, չի կարելի ապահովել կոլտնտեսությունների աճումը, վորպես տնտեսության սոցիալիստական ձևեր և չի կարելի իրականացնել մեր առաջ դրված՝ հնգամյակը չորս տարում ավարտելու խնդիրը:

զ) Ապրանքաշրջանառության ծավալումը.— Բանավորական մատակարարումը բարելավելու խնդիրներն այս տարի յեղել են խորհրդային իշխանության հիմնական խնդիրներից մեկը:

Այդ խնդիրների վրա աշխատել է վորջ կուսակցությունը: Անկասկած այս տարի ձեռք բերվեց վորոչ բարելավում: Վորոչ ապրանքների գների բարձրացումը բոլորովին չանդրադարձավ ապրանքաշրջանառության վրա, այլ ընդհակառակը, ապրանքաշրջանառությունն զգալի չափով բարձրացավ: Բայց ձեռք բերված հաջողություններով յերբեք չպետք է բավականանալ:

1932 թ. զգալի չափով աճելու յե մասսայական սպառման ապրանքների ֆոնդը: Այդ ֆոնդը, յեթե հաշվենք ընթացիկ տարվա մանրածախ գներով, 27,2 միլիարդ ուրբուց բարձրանում է մինչև 35,5 միլիարդ ուրբուց, այսինքն՝ սոցիալիստական սեկտորի մանրածախ չրջանառությունն աճում է 30 տոկոսով:

Ընթացիկ տարում գյուղատնտեսական մթերքների մթերումներն զգալի չափով աճեցին անցյալ տարվա համապատասխան շրջանի համեմատությամբ: Ձնայած մի շարք հիմնական շրջաններում տեղի ունեցած յերաշտին, այս տարի հացի մթերումները բարձր են անցյալ տարվա մթերումներից: Ձնայած բամբակի մթերումների անբավարար տեմպին, այս տարվա բամբակի մթերումներն արդեն գերազանցել են անցյալ տարվա մթերումներից: Կարտոֆիլի, ձվի, ինչպես նաև մախորկայի մթերումները նույնպես գերազանցում են անցյալ տարվա համապատասխան մթերումները (20—50 %-ով): Մսի, յուղի, արևածաղկի և վուշի սերմի մթերումները գերազանցում են անցյալ տարվա համապատասխան մթերումները՝ 50—100 տոկոսով: Թռչունի, պենկայի, կանեփի, ծխախոտի մթերումներն անցյալ տարվա նկատմամբ գերազանցում են ավելի քան 100 %-ով: Միայն ճակնդեղի մթերումն է, վոր հետ է մնում 1930 թվից: Այդպիսով գյուղատնտեսական ապրանքների և այլ մթերքների ֆոնդերն այս տարի աճել են զգալի չափով: Անհրաժեշտ է շարունակել պայքար՝ ապահովելու գյուղատնտեսական մթերումների ընդունած ծրագիրը: Մասնաշաղկան սպառման առարկաներ արտադրող արդյունաբերությունը ծավալելու նպատակով 1932 թ. ձեռնարկվում են մի շարք նոր կառուցումներ, ընդ վորում չեչար դրվում է կենտրոնից հեռու ընկած շրջաններում շինարարությունը ծավալելու վրա:

Այսպես, Միջին Ասիայում վորոշված է կառուցել նոր հզոր տեքստիլ կոմբինատ, ի նկատի ունենալով

Միջին Ասիայի և Սիբիրի ազդաբնակությունը գործվածքեղեն մատակարարելու բարելավումը:

Ուրվագծված է չաքարի գործարանների շինարարություն ծավալման խոչոր ծրագիր, ընդ վորում այդ գործարանների գլխավոր մասը կառուցվելու յե Ղազախստանում և Հեռավոր Արևելքում:

Մսի կոմբինատների և պահածոների գործարանների շինարարություն 1931 թ. ընդունված ծրագրի ծավալվելու յե 1932 թ.:

Այս ամենը ցույց է տալիս, վոր խորհրդային իշխանությունը մեծ ուշադրություն է դարձնում բանվորների և աշխատավորական լայն մասսաների մատակարարման գործի բարելավման վրա:

Առաջնակարգ նշանակություն է ստացել առևտրական ցանցը, նոր խանութների կառուցումը ծավալելու խնդիրը: Վերջին տարիների ընթացքում սեղմվող մասնավոր առևտուրն ամենևին չի փոխարինվել կոոպերատիվ և պետական խանութներով: Այդ պատճառով ընթացիկ տարում զգալի չափով ընդարձակվեց խանութների ցանցն ինչպես Ցենտրոսայուղի գծով, այնպես և պետական առևտրի, ինչպես նաև տնայնագործական-արդյունաբերության կոոպերացիայի գծով: 1932 թ. խանութների ծավալման խնդիրն ստանում է ել ավելի խոչոր նշանակություն: Անհրաժեշտ է կազմակերպել վոչ պակաս քան 10 հազար խանութ՝ նրանցից վոչ պակաս քան 5 հազար խանութ Ցենտրոսայուղի գծով, ինչպես նաև վոչ պակաս քան 5 հազար խանութ Մատոգոկոմատի գծով: Բացի դրանից անպայման անհրաժեշտ է ընդարձակել նաև մյուս տնտ. ժողկոմատների խանութների ցանցը:

Առանց պետական-կոոպերատիվ ապրանքաշրջանա-

ռութիւնն ծաղկալման և առանց խորհրդային առեւտու-
րըն ամեն կերպ զարգացնելու, առանց գների խորհրդա-
յին հնգամյակի քաղաքականութիւնն ապահովելու, չի
կարելի ինչպէս հարկն եւ բարեկալել մատակարարման
գործը, վորը հանդիսանում եւ մեր առաջ դրված խնդիր-
ներն՝ ամենից առաջ հնգամյակը չորս տարում կատա-
րելու՝ կարեւորագույն նախապայմաններից մեկը:

դ) Տնտեսաշխարհի կիրառումը.—Ընթացիկ տարում
խոշոր նվաճում ունենը տնտեսաշխարհի արմատավոր-
ման գործում: Այն չափով, ինչ չափով տնտեսաշխար-
հի կիրառումից եւ կախված մեր կուտակումների ա-
ճումը, նույն չափով բազմաթիւ բնագավառներում
տնտեսաշխարհի գործը դեռ բոլորովին անբավարար եւ:
Տնտեսաշխարհի կիրառման խնդիրը կանգնած եւ մեր ա-
ռաջ իր ամբողջ սրութեամբ:

1930 թ. վարկային ռեֆորմի համաձայն ընդուն-
ված ուղղումների շնորհիւ ստեղծվել են պայմաններ՝
տնտեսաշխարհն ամբապնդելու, անտեսեսաւարութիւնը
վոչնչացնելու և արդյունաբերութեան ներքին միջոց-
ների մոբիլիզացիան ուժեղացնելու համար:

Բայց հատուկ նշանակութիւն եւ ստանում պայմա-
նադրային հարաբերութիւնների պրակտիկան: Մեր
ընդունած տնտ. պլանների ամբողջման տեսակետից,
տնտեսական կազմակերպութիւնների հաստատուն
փոխհարաբերութիւնների հիման վրա, մեր ձեռնար-
կութիւններում և տնտեսական կազմակերպութիւն-
ներում տնտեսաշխարհն ամբապնդելու տեսակետից սլաշ-
մանագրերը պետք եւ կարեւորագույն տեղ գրավեն ա-
ռաջիկա տարվա մեր աշխատանքի մեջ:

Ինչպէս հայտնի յե, տնտեսաշխարհի մեր սկզբունք-
ները վոչ մի չափով չեն հակասում տնտեսութեան պլա-

նային կազմակերպմանը: Ընդհակառակը, մեր արեւո-
հաշվարկը շաղկապված եւ և սվեկին՝ յենթակա յե ժո-
ղովրդական տնտեսութեան ընդունված պլանին: Մյուս
կողմից տնտեսաշխարհի արմատացումն անհրաժեշտ եւ
հատկապէս նրա համար, վոր ձեռնարկութիւնների և
տնտեսական որդանների աշխատանքում զարգացնելով
պատշաճ պատասխանատվութիւնը և միեւնոյն ժամա-
նակ նախաձեռնութիւնը, ապահովենք տնտեսական
ծրագրի կատարումը: Պայմանագրական հարաբերու-
թիւնների սկստեմը լավագույն միջոցն եւ տնտեսական
պլանը շաղկապելու տնտեսաշխարհի սկզբունքների հետ,
ուստի այդ գործին պետք եւ հատուկ ուշադրութիւն
նվիրեն տնտեսական բոլոր որդանները և կազմակեր-
պութիւնները:

Տնտեսաշխարհի կիրառման ասպարիզում քիչ չեն
ինդաթիւրումները: Մի կողմից քիչ չեն տնտեսաշ-
խարհի արմատացման հանդեպ ցուցաբերված ձեռնա-
բուրոկրատական վերաբերմանքի որինակները, վորը
նշանակում եւ տնտեսական շինարարութեան ասպարի-
զում կուտակցութեան վարած քաղաքականութեան
ժխտումը: Մյուս կողմից գործը հասնում եւ տնտեսաշ-
խարհի սկզբունքների բուրժուական բացահայտ խեղա-
թիւրումներին: Այդ տեսակետից բնորոշ եւ տնտեսա-
կան կազմակերպութիւնների միջև զատատուված ուղ-
ղակի ապրանքափոխանակութեան պրակտիկան, վորը
վիժեցնում եւ պլանը, արտացոլում եւ բուրժուական
տենդենցներ տնտեսական ասպարատում (ապրանքային
ռեսուրսների թաղցնելը պետութիւնից, նրանց չուսյլ
մսխումը և այլն), տենդենցներ, վորոնք մատնանչեց
կուտակցութիւնը Սայուզսախարի աշխատանքի առ-
թիւ:

Այս բոլորը վկայում ե, վոր անպայման անհրաժեշտ ե արմատացնել տնտհաշվարկը: Առանց արմատացնելու տնտհաշվարկը, չի կարելի ավելացնել արդշուենարեբ-րության ներքին միջոցների կուտակումը, չի կարելի խսկական պայքար մղել անտնտեսավարության դեմ, հետեւապես չի կարելի ապահովել առաջնկա տարվա վիթխարի պլանի կատարումը, հնգամյակի ավարտումը չորս տարում:

ե) վերջապես կատարման ստուգման մասին. — ժամանակին Լենինը հսկայական նշանակութիւն եր տալիս պետապարտութի բարելավման գործին:

Այդ ժամանակից ի վեր մեր պետական ապարատն անտարակույս բարելավվել ե: Նրա մեջ զգալի չափով ավելացել ե խորհրդային իշխանութիւնը նվիրված մարդկանց կադրը, զգալիորեն ավելացել ե ե կոմունիստների թիւը: Սակայն նկատի ունենալով մեր չինարարութիւն հսկայական աճումը, գնալով մեծանում ե մեր պետական, մանավանդ տնտեսական ապարատը, ընդ վորում ապարատի մեջ հաճախ փոքր դեր չեն խաղում բանվոր դասակարգին խորթ այն տարրերը, վորոնք ինչպես հարկն ե հարադատ չեն դարձել սոցիալիստական շինարարութիւնը:

Ուստի Լենինի ցուցումները՝ ապարատի նկատմամբ կոմունիստների ունեցած խնդիրների մասին պետք ե դասվեն ընթացիկ մոմենտի կարեւորագույն խնդիրների կարգը: Ժամանակին Լենինն ասել եր՝ «անհրաժեշտ ե, վոր նրանք, այդ կոմունիստները տիրապետեն այն ապարատներին, վորտեղ նրանք գրված են, ե վոչ թե այնպես, ինչպես հաճախ կատարվում ե մեզ մոտ, յերբ այդ ապարատն ե տիրապետում նրանց»:

Հենց այն ժամանակ, 1922 թվականին, Լենինը մատնանշում եր հետեւյալը.

«Ստուգել մարդկանց ե ստուգել գործի փաստացի կատարումը, այդ ե, դարձյալ այդ ե, միայն այդ ե մեր ամբողջ աշխատանքի, ամբողջ քաղաքականութիւնն առանցքը: Դա միջանի ամսվա, մի տարվա գործ չե, այլ միջանի տարվա գործ ե»:

Այսպես եր ասում Լենինն ինչը տարի առաջ:

Իսկ ի՞նչ ունենք մենք ներկայումս: Ի՞նչ վիճակի մեջ են մեր տնտեսական ապարատը, մեր պետական որգանները ներկա պահին:

Այդ հարցին յես կատասխանեմ ընկ. Անդրեյեվի խոսքերով, վորը ծանոթանալով Հաղորդակցութիւն ձանապարհների ժողկոմատի ապարատին, հետեւյալ ձեւով բնութագրեց այդ ապարատը.

«Ապարատներն ստեղծվել են ինքնահոսով, կազմակերպչական հստակութիւն չկա ապարատների կառուցվածքում, չկա ֆունկցիաների ե պարտականու-թիւնների ճշգրիտ սահմանադրում հիմնարկների մի-թիւնների ճշգրիտ սահմանադրների միջեւ: Չնա-լեւ ե պատասխանատու աշխատողների միջեւ: Չնա-լեւ խորհրդային զոման կիրառմանը, ապարատում դարձյալ բռն են դրել անպետք աշխատողներ: Կատա-րելապես բացակայել ե ամբողջ ապարատի ե առանձիճ պատասխանատու կատարողների աշխատանքի հաշվա-ռումը: Բացակայում ե նաեւ կատարման վերահսկո-ղութիւնն ու ստուգումը Հաղորդակցութիւն ձանա-պարհների ժողկոմատի ոպերատիւ ե կենտրոնական վարչութիւններում»:

«Ձի յեղել Հաղորդակցութիւն ձանապարհների ժողկոմատի վոչ կենտրոնական հիմնարկների, վոչ

չտատային կոնտինգենտները, վոչ ել առկա աշխատողների թվի ճշգրիտ հաշվառում: Ճշգրիտ տվյալներ յերեման բերվեցին միմիայն Հաղորդակցության ծանապարհների Ժողկոմատի շտատների կրճատման աշխատանքի ընթացքում»:

Հարկավ, ընկ. Անդրեյեվը չօհմանափակվեց այդ փաստերն արձանագրելով, այլ ընդհուպ ձեռնամուխ յեղավ Հաղորդակցության ծանապարհների Ժողկոմատի ապարատի բարելավմանը:

Նկատի ունենալով, վոր Հաղորդակցության ծանապարհների Ժողկոմատի ամբողջ ապարատն առ 1-ն հոկտեմբերի բաղկացած էր 6954 հոգուց, իսկ ըստ շտատների՝ 7960 միավորից, վոր ակնհայտորեն չեր համապատասխանում գործի շահերին, Հաղորդակցության ծանապարհների Ժողկոմատի ապարատը կրճատվեց 2204 հոգով, իսկ ըստ շտատների՝ 3195 միավորով: Այժմ կիրառվում են նաև մի շարք ձեռնարկումներ Հաղորդակցության ծանապարհների Ժողկոմատի ապարատը բարելավելու համար:

Սակայն պարզ է, վոր Հաղորդակցության ծանապարհների Ժողկոմատին վերաբերող փաստերը պետք է դաս հանդիսանան վոչ միայն տրանսպորտի, այլև տնտեսական այլ կազմակերպությունների համար:

Ժամանակ է իսկապես վերջ տալու այն ինքնահոսին և անհոգությանը, վոր ցուցաբերվում է գործի կազմակերպմանը հիմնարկներում: Ժամանակ է վերջ տալ կառավարման ապարատի բարելավմանը ցուցաբերվող աղայական, արհամարհական վերաբերմունքին: Ինչպես պետապարատի դերի աղայական արհամարհական վերաբերմունքը, այնպես էլ մանր-բուր-

ժուական թերազնահատումը վոչ մի առնչություն չունենն բանվոր դասակարգի շահերի հետ, խորհրդային և տնտեսական հիմնարկների կոմունիստ ղեկավարների պարտականությունների կատարման հետ:

Սեղ մոտ, տնտեսական կառավարման գործը բարելավելու համար այժմ ստեղծվել են շատ ավելի նպաստավոր պայմաններ: Այդ դժվար չե ցույց տալ:

Ինտելիգենցիայի շարքերում, մասնավորապես ինժեներա-տեխնիկական կադրերում, վերջին ժամանակվա վորոչ տատանումներից ու հակահեղափոխական յեղութներից հետո, զգալի շրջադարձ կատարվեց դեպի խորհրդային իշխանությունը: Այստեղ վնասական դեր խաղացին արդյունաբերության և դյուղատնտեսության սոցիալիստական շինարարության հաջողությունները:

Դա, այսպես ասած, գործի մի կողմն է:

Գործի մյուս կողմն այն է, վոր պրոլետարական կադրերից մասնազետներ պատրաստելու աշխատանքը նույնպես զգալիորեն առաջ դնաց: Դա կարելի յե լուսարանել չափազանց պարզ, համոզիչ թվերով:

Ահավասիկ փաստերը:

Հնդամյակի սկզբին, 1928 թվականին, մեր բոլոր տեխնիկական ԲՈՒՀ-երում սովորում էր 87.000 հոգի: Ներկայումս մեր տեխնիկական ԲՈՒՀ-երում արդեն ունենք 273 հազար ուսանող՝ այսինքն՝ յերեք անգամ ավելի, քան յերեք տարի առաջ: 1932 թ. ընթացքում տեխնիկական ԲՈՒՀ-երում ուսանողների թիվն աճելու յե մինչև 380 հազար:

Նման պատկեր ունենք նաև տեխնիկումներում: 1928 թ. տեխնիկումներում սովորում էին 149 հազար

աշակերտ: Ներկայումս տեխնիկումներում սովորում են 511 հազար, այսինքն՝ տեխնիկումներում աշակերտները թիվը յերեք տարում աճել ե համարյա յերեք և կես անգամ: Գալ տարվա վերջին մեր տեխնիկումներում յենթադրվում ե ունենալ 725 հազար աշակերտ:

Այս թվերի կապակցությամբ պետք ե հիշել իր ժամանակին մեր չըջանում գոյություն ունեցած տարածայնությունները՝ տեխնիկական ԲՈՒՀ-երի և տեխնիկումների խնդրի շուրջը: Յերեք—յերեք և կես տարի առաջ մի շարք ընկերներ վիճելի եյին համարում վոչ միայն բոլոր տեխնիկական ԲՈՒՀ-երը և տեխնիկումները համապատասխան որդանների տնտեսական կոմիտարիատներին հանձնելու խնդիրը, այլ և վճռականապես առարկում եյին, նույնիսկ, թեկուզ վորպես վործ, մի քանի տեխնիկական ԲՈՒՀ-եր և տեխնիկումներ այդ ժողկոմատների հանձնելու դեմ: Կուտակցությունը վճռական հակահարված տվեց այդ տրամադրություններին: Այժմ պարզ ե, թե վորչափ ժամանակին ե յեղել ընդունված վորոշումը: Ո՞վ կարող ե հերքել, վոր յեթե այն ժամանակ չընդունվեյին այդ վորոշումները, ապա մենք սոցիալիստական շինարարության համար անհրաժեշտ կադրերի պատրաստման գործում այժմ կգտնվեյինք խղճուկ դրության մեջ:

Իհարկե, կադրերի պատրաստման արագ աճումն ունի իր վոչ պակաս թերությունները: Պետք ե լուրջ կերպով դրադվել կադրերի պատրաստման աշխատանքի և այդ գործի կազմակերպման ստուգումով, այդ բանում համապատասխան դեկավարություն ապահովելու համար:

Բայց և այնպես մյուս կողմից անկասկած մեր կադրերը՝ չնորհիվ ժամանակին ձեռք առնված միջոց-

ների՝ մեծ չափով աճեցին, անցան արդեն ուսման մեծ չկույս և տալիս են մեզ՝ անցյալում չտեսնված՝ հնարավորություններ մեր տնտեսական կազմակերպությունների և վողջ պետական ապարատի աշխատանքները բարելավելու համար: Հարկավոր ե միայն, վորպեսզի մեր տնտեսական որդանների դեկավարներն ինչպես հարկն ե բայլելիկորեն ձեռնարկեն ապարատի աշխատանքի բարելավման, մարդկանց ընտրության, նրանց դասաբարձման և վոր գլխավորն ե, կատարման իսկական ստուգման կարգավորմանը:

Կատարման ստուգման բացակայությունը տվյալ պայմաններում հանդիսանում ե մեր որդանների և կառավարական ապարատի աշխատանքի ամենախոշոր թերությունը: Մենք այստեղ դեռ ուժեղ կերպով կաղում ենք, այսպես ասած, բոլոր ֆրոնտներում:

Այդ պատճառով մենք հույս ունենք, վոր խորհուրդների կենտգործկոմը հավանություն կտա ժողկոմխորհի նախադիմն և կատարման ստուգման առաջարկին: Այստեղ ասված ե հետևյալը:

«Բոլոր խորհրդային և տնտեսական որդանների (ԺՏԳ-ի, Մատթողկոմատ, Հաղորդակցության Ճանապարհների Ժողկոմատ, Հողթողկոմատ, տնտմիավորումներ և այլն) ուշադրության կենտրոնը լինելու յե կուտակցության, կառավարության և իրենց սեփական վորոշումների կատարման ստուգումը: Բոլոր խորհրդային և տնտեսական որդանների գործնական աշխատանքը պետք ե դեկրետային, դիրեկտիվային վորոշումների ուղեղից փոխադրվի՝ իրականում իրենց ստորադաս որդաններին տրված առաջադրանքների կատարման սխեմատիկ ստուգման ուղիների վրա»:

Մեր բոլոր որդանների գործնական աշխատանքները «դեկրետա-դիրեկտիվային վարչությունների ռեյսերից, իրականում իրենց ստորադաս որդաններին տրված առաջադրանքների կատարման սխտեմատիկ ստուգման ռեյսերի վրա փոխադրելու» գործում պետք է իրականացվեն հետևողականորեն և բայիլիվիկորեն: Կատարման ստուգումը պետք է ձեռնարկեն հենց իրենք հիմնարկների և տնտեսական կազմակերպությունների ղեկավարները: Ձի կարելի այդ աշխատանքները գցել որիչների վրա:

Ավելին. փաստական կատարման ստուգման ընթացքում ե, վոր ինչպես հարկն ե աճելու յե մեր տնտեսական փորձը, կարգավորվելու յե տնտեսական կառավարումը և ապահովվելու յե իրականում կուսակցության քաղաքականության կիրառումը: Մեր ժողովրդատնտեսական պլանը տալիս ե քաղաքական դիրքավորում վողջ սոցիալիստական շինարարության համար: Այդ քաղաքական դիրքավորումը կյանքում կիրառելը կախված ե նախ և առաջ այն բանից, թե ինչ տեմպով առաջ կընթանա արտադրությունը և կառավարման տեխնիկայի տիրապետումը, ի նկատի ունենալով այստեղ նաև աշխատանքի կազմակերպման խնդիրները: Իսկ դա իր հերթին մեծ չափով պայմանավորված ե այն բանով, թե ինչքան ե բարձրանում կատարման ստուգման գործը:

Կատարման ստուգման կարգավորումը և կոնկրետ ղեկավարությամբ ապահովումը ըստ ելույթյան միևնույն գործի յերկու կողմերն են: Այդ պատճառով վերջին ժամանակներս վորոշ կազմակերպչական վերակառուցում կատարվեց տնտեսական բնագավառում, ինչ-

պես որինալ՝ տնտեսական միավորումների մոնրացումը:

Սոցիալիստական շինարարության մեծ չափով աճման հետ մեկտեղ և վերջին տարիների ընթացքում խորհրդային իշխանության առաջ դրված հսկայական խնդիրների ծավալման հետ առաջիկա տարում այդ կազմակերպչական խնդիրները, հատկապես կատարման փուլումը, ստանում են կարևորագույն նշանակություն:

Ժողովրդական տնտեսության պլանի կենտրոնական խնդիրները կատարելու—հնգամյակը չորս տարում կատարելու համար չի կարելի ծավալել իսկական պայքար, առանց բոլոր խորհրդային և տնտեսական որդաններն աշխատանքի նոր ռեյսերի փոխադրելու, առանց կոնկրետ ղեկավարությունն ու գործնականում կատարման ստուգումն ապահովելու:

Այսպիսիք են մոմենտի հիմնական խնդիրները, վորոնց լուծման համար մեր կուսակցության ղեկավարությունը մենք պետք է կենտրոնացնենք մեր ուժերի մաքսիմումը:

IV. ՄԻՋԱԶԳՍՅԻՆ ԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՊԱՅՔԱՐԸ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Իմ խնդրի մեջ չի մտնում ԽՍՀՄ-ի միջադպին գրությունը վերաբերող հարցերի մանրամասն լուսաբանումը: Կոստանտնուպոլիս միայն այն խնդիրներով, ինչ վոր ավելի ակտուալ նշանակություն ունի սվյալ մոմենտի համար:

Ընդհանուր առմամբ ընթացիկ ժամանակաշրջանում ԽՍՀՄ-ի և կապիտալիստական յերկրների հարա-

բերութիւններն մեջ վարեմէ փոփոխութիւններ տեղի չեն ունեցել:

Այն պետութիւններն հետ, վորոնց հետ Խորհրդային Միութիւնն առաջ ել նորմալ կամ բարեկամական հարաբերութիւն ե ունեցել, ներկայումս ել լիակատար կերպով պահպանվել են այդ հարաբերութիւնները: Խորհրդային կառավարութիւնը գործադրում ե ամեն միջոց, վորպեսզի ել ավելի ամրապնդի այդ հարաբերութիւնները խորհրդային քաղաքականութեան սահմանած հաստատուն սկզբունքների հիման վրա: Իսկ վոր պետութիւններն հետ մենք մեր հարաբերութիւնները գտնացուցիչ չենք համարել, խորհրդային կառավարութիւնը ձգտել ե աստիճանաբար հարաբերութիւնների բարելավումը, ե դա նույնպէս ամբողջովին բղխում ե խորհրդային քաղաքականութեանից, վորն անց ե կացվում անփոփոխ կերպով:

Ընդհանուր խաղաղութեան գործը պաշտպանելու այդ հետեւողական քաղաքականութեան համապատասխան ԽՍՀՄ-ն ձեռնարկեց իրար վրա չհարձակվելու համաձայնութիւն կնքելու բանակցութիւններին Լեհաստանի հետ: Այդ բանակցութիւնները դեռ չարուեստվում են: Մենք ձգտում ենք, վոր այդ բանակցութիւնները բարեհաջող վերջաւորութիւն ունենան: Համենայն դեպս, ինչ վոր կախված ե ԽՍՀՄ-ից, արված ե ե արվում ե այդ ուղղութեամբ:

Վերջին ժամանակներս չհարձակվելու պակտ կնքելու առաջարկութիւն ե արված մեզ Ռումինիայի, Ֆինլանդիայի ե Նատոյիայի կողմից: Մենք գտնում ենք, վոր ինչպէս այդ, նույնպէս ե մյուս, ե հատկապէս ԽՍՀՄ սահմանակից յերկրների հետ չհարձակվելու պակտ կնքելը լիովին համապատասխանում ե խոր-

հրդային իշխանութեան խաղաղ քաղաքականութեանը ե ընդհանուր խաղաղութիւն պահպանելու շահերին: Առաջվա նման մենք ձգտում ենք, վոր չհարձակման այդ համաձայնութիւնների կնքման հարցը դրվի պրակտիկ կենսագործման ռեսուրսի վրա: Այդ ուղղութեամբ խորհրդային կառավարութեան կողմից արվում ե այն ամենը, ինչ վոր կախված ե ԽՍՀՄ-ից:

Մեր միջազգային դրութեան համար, իհարկե, կարեւորագույն խնդիր են հանդիսանում այն դեպքերը, վոր տեղի չեն ունենում Հեռավոր Արեւելքում, Մանջուրիայում: Փաստերը ցույց են տալիս, վոր այդ դեպքերը վաղ միայն չեն կրճատվում, այլ ել ավելի ծավալվելու բացահայտ տեղեկաց ունեն:

Հայտնի չե, վոր Ազգերի Լիգան փորձեց միջամտել Մանջուրիայում տեղի ունեցող ռազմական անցքերին, սակայն այդ միջամտութիւնն ամենեւին այն աղէքցութիւնը չունեցավ, վոր վերջ տա Մանջուրիայի գրավմանը ե դադարեցնի ռազմական գործողութիւնները: Նրա միջամտութիւնը միանգամայն հակառակ արդիւնք ունեցավ:

Յերեւոյն անգամ Ազգերի Լիգան փորձեց մի յերկու կոնկրետ առաջարկութիւններով հրապարակ գալ Մանջուրիայի ուղղապահի առթիւ: Մենք գիտենք, թե ինչ արդիւնք ունեցավ այդ:

Դեպքերի սկզբին Ազգերի Լիգան նույնիսկ վորոշ ժամկետ նշանակեց, այն ե՝ հոկտեմբերի 14-ը, վորի հետ վորոշ շրջաններ իւլյուզիաներ կապեցին, սպասելով, թե այդ որովանից վորոշ բեկում կկատարվի դեպի լալը, այսինքն՝ կկրճատվեն ռազմական գործողութիւնները Մանջուրիայում. սակայն վոր մի նման բան չպատահեց:

Ապա հարցի նոր ու չափազանց յերկար քննութիւնն ինչ հետո վերջերս Ազգերի Լիգան վորոշում հանեց հինգ պետութիւններն անունից Մանջուրիա ուղարկել... զիտական հետադոտական հանձնաժողով, այսինքն՝ ցույց տվեց իր կատարյալ չկամութիւնն ու անգործութիւնը՝ վորեւէ չափով խանգարելու ռազմական գործողութիւնների հետագա ծավալումը Մանջուրիայում։ Ազգերի Լիգայի այդ յերկրորդ վորոշումն ուղղակի ծաղր է հանդիսանում հենց իր խի առաջին վորոշման նկատմամբ, իսկ Եյապես սրբագործում է ռազմական ռուպայցիան և ռազմական գործողութիւնների հետագա ծավալումը Մանջուրիայում։

Այդ ամենը մեզ ստիպում է ուժեղացնել մեր գգնութիւնը այն դեպքերի նկատմամբ, վոր տեղի յեմ ունենում Հեռավոր Արևելքում։ Մենք չենք կարող մոռանալ, վոր մեր սահմանները յեզերում են Մանջուրիան։ Մենք չենք կասկածում, վոր մեր հեռավոր-արեւելյան հերոսները կլինեն իրենց կոչման բարձրութեան վրա, վորպես Հեռավոր Արևելքում խորհրդային սահմանների արքուն պահակներ։ (Յերկարտեւ ծախահարութիւններ)։

Նորհրդային Միութեան բանվորները և դյուղի աշխատավորական մասսաներն զբաղված են իրենց ներքին գործերով, նրանք համակված են տնտեսութիւնը բարձրացնելու, իրենց կյանքի մակարդակը բարձրացնելու խնդիրներով։ Նրանք նույնը ցանկանում են և մյուս յերկրների բանվորներին։ Սակայն միջազգային կյանքի դեպքերը պահանջում են մեզինց ուժեղացնել մեր գգնութիւնը։ Յեւ մենք նորից ենք բնդգծում մեր հիմնական սկզբունքը՝ մեզ ուրիշի հողը հարկավոր չէ, սա-

կայն մեր հողից վոչ մի քիչ չենք գիշի վոչ վոչի։ (Մահաբարութիւններ)։

Մոտենում է զինաքափման հանձնաժողովի նիստի դումարումը։

Այդ հանձնաժողովի դումարման ժամկետը—1932 թվի փետրվարի 2-ի շուրջը այժմ քաղաքական խաղ են սարքել իմպերիալիստական կառավարութիւնները, վորոնց շահերը վոչ մի ընդհանուր բան չունեն զինաթափման դործի հետ։ Փորձեր են արվում հետաձգել, կամ բողբոջել հրաժարվել զինաթափման հանձնաժողով հրաջիւրելու հարցից։

Իմպերիալիստական ուժերի տիրապետող կողմերն ավելի շատ ջանք են թափում, վոր զինաթափման հանձնաժողովը դարձնեն մի կոմեդիա, վորը վոչ մի դժվարութիւն չտեղծի իմպերիալիստական տերերի համար, հետագա սպառազինման դործում։ Ամեն ինչ արվում է, վորպեսզի զինաթափման հանձնաժողովը չըզբաղվի իր անմիջական խնդիրներով, ամենևին չխանգարի սպառազինման աճմանը՝ մասնավորապէս ամենագրեղ իմպերիալիստական պետութիւնների սպառազինմանը։ Վերջիններս այդ դործում ունեցած իրենց մասնակցութեան իմաստը տեսնում են միայն նրանում, վորպեսզի զինաթափման հանձնաժողովին մասնակցելու ջողի տակ թաղնված՝ իրենց միանշանմայն ազատ զգան ավելի ևս ուժեղացնելու իրենց սպառազինումը և ռազմա-քաղաքական բռնկներ կազմեն նոր իմպերիալիստական սպառազինների համար։

Վերջնական իմպերիալիստական պետութիւնների առաջարկութիւններն ծաղրերը նման են իրար։ Նրանց իմաստը—զինաթափումը չէ, այլ գործողութիւնների

աղաատվելուը սպառնալիքներն Կեստրա անձան դոր-
ծում:

Կա միայն մի առաջարկ, վոր իրոք զինաթափման
նպատակ ունի: Այդ առաջարկը մտցրել է ԽՍՀՄ-ն: Այդ
առաջարկութեան իմաստն է բոլոր յերկրների լիակա-
տար ու փաստական զինաթափումը: ԽՍՀՄ-ն մնում է
այն տեսակետին, վոր այդ առաջարկութեանը միակն է,
վոր համապատասխանում է զինաթափման և ընդհա-
նուր խաղաղութեան շահերին: Վորպես նվազագույն
չափ ԽՍՀՄ-ն առաջարկեց մոտակա տարիների ընթաց-
քում սպառնալիքներն կրճատում կատարել գոնե կիսով
չափ: Սակայն իմպերիալիստական պետութիւնները
նույնիսկ այդ առաջարկն են մերժում: Չնայած դրան,
խորհրդային իշխանութիւնը մնում է այն տեսակետին,
վոր զինաթափման միայն մի ծրագիր կա, վորը միա-
ժամանակ հանդիսանում է խաղաղութեան ծրագիր: Դա
լիակատար զինաթափման ծրագիրն է, վոր առաջարկել
է ԽՍՀՄ-ն: (Ծափահարութիւններ):

Զինաթափման հանձնաժողովի չուրջն ստեղծված
աղմուկին զուգընթաց բաղձանում են այն նշանները,
վորոնք վկայում են, վոր անում է ընդհանուր խաղա-
ղութեանն սպառնացող վտանգը:

Ամենախոր տեսեական ճշմարտան էլ այնքի յի
սրում իմպերիալիստական պետութիւնների միջև
յեղած հակասութիւնները, վատթարացում է ներքին
դժուրութիւնը՝ դատարարութեան հակասութիւնների սր-
ման հետեանքով: Տնտեսական պայքարը պրոտեկցիո-
նիզմի բոլոր և զանազան ձևերի կիրառմամբ վերածվել
է իսկական տնտեսական պատերազմի կապիտալիստա-
կան տարրեր պետութիւնների միջև: Մի քայլ ես և
չուկաների համար մզվող պայքարը կվերածվի իմպե-

րիալիստական պատերազմի: Աճում է իմպերիալիստա-
կան նոր ռազմական ախանջութաների վտանգը:

Առանձնապես ԽՍՀՄ-ն պետք է հաշիւ տանի իմ-
պերիալիստական հարձակման վտանգը: Մեզ շատ լավ
հայտնի յի, վոր վորոշ զիպլումատական կարիներնե-
րում ներկայումս ամենայնպէս կերպով ըննութեան
է անվում ԽՍՀՄ-ի վրա ռազմական հարձակում դու-
ծելու հարցը: Ձի կարելի մոտանալ, վոր ԽՍՀՄ-ի դեմ
նախկին ռազմական ինտերվենցիաներ կազմակերպող-
ներէից շատերը դեռ կենդանի յիս և այժմ դործում են
իմպերիալիստների նոր ներկայացուցիչների հետ՝ միա-
սին հարձակում պատրաստելով բանվորական հանրա-
պետութեան վրա:

Մանջուրիայի դեպքերի կապակցութեամբ մեր և
արտասահմանյան, վորոնց թիւում նաեւ բուրժուական
մամուլի կողմից մերկացված են բաղձաթիւ պրովոկա-
ցիաներ, վորոնցով ճշնում են ԽՍՀՄ-ն պատերազմի մեջ
քաշելու: Պատերազմի հրձիգները՝ իմպերիալիստների
լազերից դեռ շատ քանքեր կգործադրեն դանազան պրո-
վոկացիաներով ԽՍՀՄ-ին պատերազմի մեջ քաշելու,
մեր պետութեան վրա ռազմական հարձակում դործե-
լու համար: Մենք պետք է այսուհետեւ ես պատրաստ
լինենք այդ պրովոկացիաների դեմ:

Այդ բոլորին մենք պատասխանում ենք խաղաղա-
սիրական հետեողական քաղաքականութեամբ: Մենք
դրան պատասխանում ենք մեր զգոնութեան ուժեղա-
ցումով: Դրան մենք պատասխանում ենք սոցիալիստա-
կան շինարարութեան վերելքով, և ամենից առաջ նրա-
նով, վոր ձեռնարկում ենք արդեն 1932 թիւին ապար-
տելու հնդամյա պլանը:

Մեր յերկրում յեռում ե ստեղծագործ աշխատանքը, հսկայական թափով շինարարություն ե կատարվում, հաղթականորեն սոցիալիզմ ե կառուցվում: Դրանում մենք տեսնում ենք մեր վոչ միայն ներքին, այլև միջազգային դիրքերի ամրապնդումը: Ժողովրդական սնունդ-թյան պլանի հաղթական իրագործումով, հրմ-գամյակը չորս տարում ավարտելով, հանում սոցիալիզմի ամբողջ փրօնտով ծավալուն պայքար մղելով կայս-տաշխանեմ մեր դասակարգային քշմամիներին: Մեր խնդիրն ե՝ ամրապնդել ընդհանուր խաղաղությունը և միջազգային սոցիալիզմի գարծը, ապահովել բանվոր դասակարգի հաղթանակը: (Յերկարատև ծափահա-լություններ):

ՅԵԶՐԱՓԱԿՍԱՆ ԽՈՍՔԸ

1. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴԻՐՔԱՎՈՐՄԱՆ, ԾԱՆՐ ԱՐԴՅՈՒՆԱ-ԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հնկերնե՛ր, կոնտրոլ թվերի շուրջը ծաղած վի-ճարանությունները ցույց տվին, վոր սեփան ամբող-ջապես հալանություն ե տալիս Ժողկոմխորհի ներկա-յացրած Ժողովրդատնտեսական պլանին: Վիճարանու-թյուններից յերեւում ե նաև, վոր 1932 թ. դործնական յեղրակացություններն ու խնդիրները, ինչպես նրանք նշված են Կենտրոնական վորույման նախադեում, ձեր կողմից հալանություն են ստանում: Այդ պատճառով իմ խնդիրը յեղրակակման խոսքում խիստ հեշտա-նում ե:

Հարկավոր ե, անշուշտ, հիշել այն մասին, վոր կոնտրոլ թվերի ընդունումով տնտեսական պլանավոր-ման գործը չի վերջանում: Դրանով նա սկսվում ե մի-այն:

Սոցիալիստական շինարարության հիմնական գիծը տվող Ժողովրդատնտեսական պլանի հիման վրա կծա-վալի գործնական տնտեսական աշխատանքը, վորն իր հերթին քիչ չի մտցնում առանձին ուղղումներ, փո-փոխումներ և հալելումներ տարեկան պլանի մեջ:

Մենք ախտիդ ընդունում ենք տնտեսական պլանի հիմունքները, վորոնք վորոչում են հիմնական դիրքա-վորումը նոր տնտեսական տարվա սոցիալիստական շի-նարարության մեջ, իսկ մեր տնտեսական պլանը վերջ-նականապես կկազմվի հաշվի առնելով մեր արդյունա-

բերական ճեռնարկությունները, խորհանդեսությունները, կոորդինացիոնների, տրանսպորտի և այլ միավորները ամբողջ տնտեսական փորձը կամ պոնիպոն նրա կարեւորագույն տարրերը, դյուղակին, շրջանաշին, յերկրաշին, հանրապետական և միութենական մարմինները տնտեսական փորձը: Ահա թե ինչու, ախոր ընդունելով դալիք տարվա ժողովրդական տնտեսության կոնսորի թվերը, մենք թե՛ կենտրոնում և թե՛ տեղերում պետք է շարունակենք աշխատանքը ժողովրդատնտեսական պլանի դժով և հասկապես յերեվան հանելու ու սգտագործելու մեզ մոտ յեղած վիթխարի ներքին ունուրանքը, վորոնք կապահովեն նշված պլանի վոչ միայն կատարումը, այլև դերակատարումը:

Կենտրոնական անդամների յեղովմները ցույց տվին, վոր մի շարք դեպքերում անհրաժեշտ է լրացուցիչ կերպով ստուգել նշված առաջադրությունները և առանձին փոփոխություններ մտցնել: Հետագայում դրանով պետք է զբաղվեն համապատասխան ժողկոմատները, Պետպլանը և ժողկոմխորհը:

Այժմ կարելու է ընդգծել դալ տարվա տնտեսական պլանի հիմնական դիրքավորման հատատուն կիրառման անհրաժեշտությունը: Այդ դիրքավորումը, ինչպես հայտնի յե, կայանում է այն բանում, վոր հարկավոր է առավելագույն ուժերը կենտրոնացնել մետաղուղիայի, վառելանյութի, մեքենաշինարարության և յերկաթուղային տրանսպորտի վրա: Անշուշտ, դյուղատնտեսության հարցերը և հատկապես կոլտնտեսությունների ու խորհանտեսությունների շինարարության հարցերը նախպես վերաբերում են առաջնահարգ կարեւորություն ներկայացնող հարցերի թվին 1932 թ. ինդիքների շարքում:

Գալ տարվա տնտեսական պլանի հիմնական դիրքավորման կապակցությամբ, յես պետք է կանգ առնեմ ընկ. Վասիլչենկոյի յեղովթի վրա: Այդ ընկերը վորոչ չափով միակողմանիորեն, ուստի և անճիշտ առտահայտվեց այն կապի վերաբերմամբ, վոր ունի մեր սոցիալիստական արդյունարերությունը կոլտնտեսությունների հետ: Ընկ. Վասիլչենկոն ասաց հետեյալը.

«Ներկայումս մենք արդեն տեսնում ենք, վոր մեր դործարաններն ու ֆարրիկաները, մեր ծանր արդյունարերությունը դարգացել են: Մենք այժմ արդեն—յես այդ դղում եմ սեխայում—քիչ ենք խոսում ծանր արդյունարերության մասին, վորովհետեւ մենք նրան չառտաջ ենք տարել: Հարկավոր է ասել, վոր առանց կոլտնտարթման, առանց մեր կոլտնտեսությունների, մեր ծանր արդյունարերությունը չի կարող առաջ շարթվել: Ահա թե ինչպես է մեզ միաձուլել հնգամյալը. նա կուլիտիվացման բնագավառում ապացուցեց, վոր մեր սոցիալիստական դյուղատնտեսությունը սերտորեն չաղկապված է մեր սոցիալիստական արդյունարերության հետ: Մենք այստեղ պետք է հաստատապես ասենք, վոր հարկավոր է պայքարել մեր կոլտնտեսությունների ամբողջման համար»:

Ընկ. Վասիլչենկոն ճիշտ ասաց, վոր «մեր սոցիալիստական դյուղատնտեսությունը սերտորեն չաղկապված է մեր սոցիալիստական արդյունարերության հետ»: Այդ իրոք աղպես է: Այդ ամուր չաղկապից չահում է թե՛ մեկը և թե՛ մյուսը, չահում է թե՛ արդյունարերությունը և թե՛ դյուղատնտեսությունը, թե՛ բանվոր դասակարգը և թե՛ դյուղադիրությունը:

Ընկ. Վասիլչենկոն ճիշտ մատնանչեց նաև «մեր

կոլտնտեսութեան համար պայքարին
լու» անհրաժեշտութիւնը Իսկապես, չանխաղանց հար-
կաւոր եւ, վոր մենք պայքարենք մեր կոլտնտեսութեան
ներքի աշխատանքի բարելաւման, նրանց կազմակերպու-
չական-տնտեսական ամրապնդման համար: Կոլտնտե-
սութեան ներքի՝ վորպէս խոշոր սոցիալիստական տնտե-
սութեան բջիջներին ամրացումը, արտադրութեան ճիշտ
կազմակերպումը կոլտնտեսութեան ներքի, անցկացնե-
լով դործավարձն ու աշխատանքի վոչ միայն ըստ քա-
նակի, այլեւ ըստ վորակի վարձատրութեանը, յեկա-
մուտներէ բաշխումը կոլտնտեսականների մեջ նախա-
այն բանին, թե այս կամ այն կոլտնտեսականի աշխա-
տանքն ինչքան ոգտակար եւ յեղել կոլտնտեսութեան
համար ամբողջական վերացած, ինչպէս նաեւ կոլտնտե-
սութեան ներքի այն պարտավորութեաններին լրիւ ու
թափանցիկ կատարումը, վոր նրանք վերացրել են խոր-
հըրդային տնտեսութեան հանդեպ, վորի աջակցու-
թեամբ աճում են մեր կոլտնտեսութեան ներքի ա-
մենը հեկտարական կարեւորութեան ներկայացնող հար-
ցեր են մեր դուռի եւ վորջ պետութեան համար: Հար-
կաւոր եւ ամեն կերպ ուժեղացնել կոլտնտեսութեան
երին ցույց տրվող տեղութեանը եւ դործնականում բարձ-
րացնել կոլտնաշինարարութեան ղեկավարութեանը,
համաձայն այն նոր ու ալիւի բարձր խնդիրների, վոր
ունի կոլեկտիւիացումը տվյալ մոմենտում: Այդտեղից
հետեւում եւ, վոր պետք եւ ուժեղացնել ուղարկութեանը
մեքենային տեխնիկայով, հարկ յեղած տեխնիկական,
ադրոնոմիական, կոլտուրական եւ քաղաքական կադ-
րերով մեր կոլտնտեսութեան ներքի հետադայում ուժ-
բանելու ուղղութեամբ, եւ հատկապէս ուժեղացնել ու-
ղարկութեանը կոլտնտեսութեան ներքի աշխատանքի

կարգավերական հարցերի նկատմամբ: Մտադրող ցան-
քի կամպանիան մեզ այդ մասին հիշեցնում է առավել
ևս համառոտն:

Բայց ընկ. Վասիլչենկոն իրավացի է, յերբ նա կարծում է, թե կարելի չէ հավելի քիչ խոսել ծանր արդյունաբերության մասին, վերոյհետև մենք նրան շատ ենք առաջ տարել»։ Դժբախտաբար, ճիշտ է, վեր մենք մետալուրգիան շատ ենք առաջ տարել։ Ընդհանրապես։ Ընթացիկ տարում մետալուրգիան մեր ամենաթույլ տեղը հանդիսացավ։ Թեև 1931 թ. հսկայական նոր շինարարություն ծավալվեց և մետալուրգիայի գծով, սակայն ինքը՝ մետալուրգիական արտադրությունը առաջ չչարժվեց։ Այդ մեզ ստիպում է 1932 թ. մի շարք բացառիկ միջոցներ ձեռք առնել՝ սև մետալուրգիան բալչլեկիորեն առաջ մղելու համար։ Մենք անցյալ տարվա 5 միլիոն տոնն թուջից 1932 թ. պետք է հասնենք 9 միլ. տոննի։ Սա մի վիթխարի առաջադրություն է, վեր ափտով անցկցություն է պահանջում վողջ բանվոր դասակարգից, վողջ ժողովրդական տնտեսությունից։

Այսքանից հետո հարկավոր է ասացուցել, վոր
երբեք թե այժմ կարելի չէ ավելի քիչ խոսել ծանր ար-
դյունաբերության մասին: Խնդիրն այդպես է դրված:
Ծանր արդյունաբերության հարցը և մանավանդ մե-
տալուրդիայի հարցը դալ տարի վճռական տեղ պետք է
դրավի: Վողջ տնտեսական տարվա արդյունքներն ա-
ռաջին հերթին կախված կլինեն այն բանից, թե մենք
ինչ չափով կկատարենք մետալուրգիայի, վառելանյութ-
ի և մեքենաշինության պլանը:

Իրենք՝ Կոլանտեսալթյանն էրը դրանում խիստ ջանադրգույամբ են: Առանց և մետալուրդիայի առաջա-

դրութեանները կատարելու, չի կարելի կոլոնտեստութեաններն ապահովել մեքենաներով, արահետներով և ամրամոմբիներով, վորոնք այս տարի հազարներով են դուռը դնալու: Առանց սե մետալուրգիայի պլանը կատարելու, չի կարելի կատարել նաև մեր մյուս տնտեսական խնդիրները: Ուստի մեր ուղադրութեանը սե մետալուրգիայի և վորջ ծանր արդյունաբերութեան նկատմամբ զգալիորեն պետք է ավելանա այս տարվա համեմատութեամբ: Յեթե հարկավոր լինի այդ գործի իրականացման համար կիրառել այս կամ այն միջոցառումները, վորոնք չորսական լինեն տնտեսութեան մյուս ճյուղերի շահերը, մենք պետք է անենք այդ քայլը և կանենք:

2. ԱՌԱՆՁԻՆ ՏՅՂԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ՅԵՎ ՄԵՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Մի շարք ընկերների՝ սեփական ունեցած յեւրոյթներում նշվեցին խիստ կարեւոր տեղական հարցեր, վորոնք հաճախ մեծ նշանակութեան ունեն ինչպես առանձին խորհրդային հանրապետութեանների աղգային ուժերի աճման ու ծախսման համար, այնպես եւ վորջ Խորհրդային Միութեան համար ընդհանրապես վերցրած: Այս յեւրոյթներից մի քանիսի վրա յետ պետք է կանգ առնեն:

Այսպես, ընկ. Ֆեյդուլա Խոջայեւը, Աղդությունների Խորհրդում խոսելով սոցիալիստական շինարարութեան հաջողութեանների մասին Ուղեկատանում, իրավացի կերպով մատնանշեց այն հանգամանքը, վոր դալ տարվանից Ուղեկատանի արդյունաբերական շինարարութեանը զգալի չափով առաջ կընու: Բավական

է առել, վոր այս տարի սկսվում է Չիրչիկի ելեկտրոկայանի և ադուաի խոշորագույն գործարանի շինարարութեանը, վոր ձեռնարկված է պղնձի մշակմանը Այմա-Ալիկի շրջանում, վոր սկսվում է նոր տեքստիլ կոմբինատի շինարարութեանը և այլն:

Ընկ. Յ. Խոջայեւը մատնանշեց նաև այն, վոր անհրաժեշտ է ապահովել Միջին Ասիայի հացի ու արդյունաբերական արտանքների մատակարարման պլանի կատարումը, հատկապես նկատի ունենալով բամբակացան շրջանները: Այս կոտակցութեամբ տեղին է մատնանշել միջանի անորմալ յերեւոյթներ:

Միջին Ասիայում, և նիւզ միայն Միջին Ասիայում, հաճախ պատահում է բամբակ արտադրողների հետ կոնտրաիտացիոն պայմանագրեր կնքելու այնպիսի պրակտիկա, վորը հանգում է այդ կոնտրակտացիոն պայմանագրերի կոպիտ խախտմանը, այն ստորագրող բամբակագործների և կոլոնտեստութեանների կողմից: Քանի վոր պայմանագրերի կնքմանը զուգընթաց պետութեանը հաց և արդյունաբերական ապրանքներ մատակարարելու պարտավորութեաններ է վերցնում, ուստի հաճախ կնքվում են բացահայտորեն ուղղած պայմանագրեր, վորպիսոյի ավելի շատ ստանան պետութեանից, իսկ բամբակի հանձնման աղգպիսի պայմանագրերը հետո չեն կատարվում:

Ուստի հացի և արդյունաբերական արտանքների մատակարարումն ամբողջապես ապահովելու ցանկալիութեան վերաբերյալ հայտարարութեանը հարկավոր է հետեյալ կերպ պատասխանել: Յեթե Ուղեկատանը և մյուս շրջանները հանձն կառնեն ամբողջապես կատարել կնքված կոնտրակտացիոն պայմանագրերը, ապա,

անշուշտ, պետութիւնը մատակարարման իր պարտա-
ւորութիւնները կատարելի համաձայն այդ պայմա-
նագրերի: Բայց ընկ. Ֆ. Սոջայեվը գիտե, վոր կենտ-
րոնը միջոցներ ե ձեռք առնում Միջին Ասիայի մատա-
կարարման համար սահմանված պլանների կատարման
ուղղութիւնով, ըստ վորում ավելի լավ, քան անցյալ
տարի: Մյուս կողմից, Կենտրոնը Ուղղեկատանի
ներկայացուցիչներից հաստատուն հայտարարութիւն
ե սպասում բամբակի մթերման ուղղութիւնով նրանց
հանձն առած պարտավորութիւնների կատարման
մասին: Թող ուղղեկատանցի ընկերները կատարեն բամ-
բակի մթերման իրենց պլանը—դրան համապատասխան
պետութիւնը կարող ե ե պետք ե կատարել մատակա-
րարման իր պարտավորութիւնները:

Աղգութիւնները խորհրդում յետևեցաւ նաեւ
ընկ. Մուսաբեկովը: Ընդ վորում ընկ. Մուսաբեկովը
հայտարարեց, վոր Անդրկովկասն ամբողջապէս կկա-
տարի բամբակի մթերման իր պլանը: Նշելով մեզ բո-
լորիս համար այդ խիստ կարեւոր հայտարարութիւնը,
մենք պետք ե առաջարկենք բամբակի մթերման մյուս
չըջաններին եւ հետեւելու այս գեղեցիկ որինակին:

Ընկ. Մուսաբեկովը մատնանշեց նաեւ այն հանդա-
մանը, վոր պետք ե ոժանդակել թեյի մշակութիւն
Անդրկովկասում: Չի կարելի դրա հետ չհամաձայնել,
քանի վոր թեյի զարգացումը Անդրկովկասում խոշոր
նշանակութիւն ունի այդ խնդրում ԽՍՀՄ-ն ոտարե-
կըրյա կախումից ազատելու համար: Անհրաժեշտ ե մի-
ջոցներ ձեռք առնել, մատնավորապէս համապատասխան
չըջանների կոլանտեսութիւնների անհրաժեշտ մատա-
կարարման գծով, Անդրկովկասում թեյի արտադրու-

թյան ավելացման համար ավելի նպաստավոր պայման-
ներ ստեղծելու նպատակով:

Ընկ. Արդրահմանովը մի շարք կարեւոր հարցերի
հետ միասին ընդգծեց Կիրգիզիայում խորհանտեսու-
թիւններն ավելացնելու անհրաժեշտութիւնը: Անտա-
բակույս, հարկավոր ե ուշադրութիւն դարձնել այդ
հայտարարութիւնն վրա վորպէսզի այն ամենը, ինչ կա-
րող են անել տեղական ուժերը վերադաս մարմինների
մասնակցութեամբ խորհրդային Կիրգիզիայում խոշոր
սոցիալիստական գյուղատնտեսութիւն (խորհանտե-
սութիւնները ե կոլանտեսութիւնները) զարգացնելու
գործում, ստանա հարկ յեղած աջակցութիւնը:

Ընկ. Կուլումբետովը միանգամայն ճիշտ մատնա-
նշեց ապարատի նշանակութիւնը տնտեսական աշխա-
տանքի համար, ինչպէս նաեւ այն, վոր խորհրդային
ապարատի կենտրոնական որդաններում գեռ քիչ չեն
բոլորովորապէս տարբեր ե մասնավորապէս այնպի-
սիք, վորոնց խորթ ե մեր ընդհանր ազգային քաղաքա-
կանութիւնը, ե առանց դրանց գեմ պայքարելու չի
կարելի ապահովել մի շարք տնտեսական առաջադրու-
թիւնների ճիշտ իրադրծումը տեղերում: Իսկ ընկ.
Կուլումբետովի այն հայտարարութիւն, թե Կենտրո-
նական Գործադիր Կոմիտեն մի հատուկ գիմում պետք
ե հրատարակել կոչ անելով մասնաներին իրենց բոլոր
ուժերը նվիրելու ժողովրդատնտեսական պլանով 1932
թ. համար նշված առաջադրութիւնների կատարմանը,
ինձ թվում ե պետք ե պատասխանել, վոր Կենտրոնը
մի ընդունելիք վորոշումը մի լավ կոչ կլինի Միու-
թյան վողը աշխատավոր մասսային, վոր նա ինքը կոչ
կանի մատնաներին վոչ միայն կատարել, այլեւ գերա-
կատարել ընդունված պլանը:

Մյուս կողմից, յետ պետք և կանգ առնեմ Միութենական խորհրդում ընկ. Պիվավարովի ունեցած յեւլույթի վրա: Ընկ. Պիվավարովը ճիշտ մատնանշեց այն թերությունները, վոր ունեն կենտրոնական մարմինները կատարման ստուգման խնդրում: Իսկապես, բոլոր ժողովմատները և ժողկոմխորհը պետք և իրենց ուղադրությունն ուժեղացնեն ընդունվող վորոշումների կիրառման փաստական ստուգման ուղղությամբ: Դրա համար եւ ժողկոմխորհն իր նախադեռած առաջարկում և որեւէ ուղադրությունը կատարման ստուգման հարցերի ուղղությամբ: Բայց յետ ընկ. Պիվավարովն աւելի ուղադրությամբ նախքան վոչ միայն կենտրոնական, այլեւ իր յերկրային մարմինների վրա, ապա, թերեւ, կհամաձայնվեր, վոր նրանց ևս լիովին վերաբերում և կատարման ստուգումն ուժեղացնելու ցուցմունքը: Ցավալի յետ, վոր ընկ. Պիվավարովն այստեղ չտվեց իր փորձը, թե ինչպես և դրված կատարման ստուգումը Հյուսիսային Կովկասում:

Պետք և կանգ առնեմ նաեւ ընկ. Վինտերի յեւլույթի վրա:

Դնեպրոստրոյը և Դնեպրոկոմբինատի շինարարությունը, վորոնց գլուխն և կանգնած ընկ. Վինտերը, ամենաազգի դարկող տեղն են գրավում մեր սոցիալիստական շինարարության մեջ: Դնեպրոստրոյի հաջողությունները, նրա հաղթական տեմպերը և շինարարության նոր մեթոդները դարձել են մեր սլարձանքը և հայտնի յեն դարձել միջազգային մասշտաբով: Այժմ խնդրն այն և, վոր Դնեպրոստրոյի ու Դնեպրոկոմբինատի ղեկավարները, մասնավորապես ընկ. Վինտերը, ինչպես նաեւ այնպիսի խոշորագույն շինարարությունների ղեկավարները, ինչպիսին և Սվիրյան հիդրոէլե-

յանը, վորի գլուխն և կանգնած ընկ. Դրաֆտին, առեն իրենց հաստատուն խոսքը նրանց տրված առաջադրությունները ժամկետին կատարելու մասին: Այնպիսի խոշոր շինարարություններ, ինչպիսիք են Դնեպրոստրոյը, Դնեպրոկոմբինատը, Սվիրյան շինարարությունը և այլն, ժամկետին ավարտելը քաղաքական մեծ նշանակություն կունենա:

Կալինին—Նրանք խոստացան:

Մովսսով—Այդ շատ լավ և: Ասել և, ինչը տուեալ որդեական մասով դործը կատարված և: Բայց մենք ուզում ենք, վոր իրականության մեջ այնպես լինի, վոր պետքի այդ նոր շինարարություններն իրականում իրենց սլարաավորությունները 100%—ով կատարելին ժամկետին: Հաստատ հույս ենք հայտնում, վոր հենց այդպես եւ կլինի:

3. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԹԱՓԸ ՅԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՁԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Հարկավոր և կանգ առնել նաեւ ուրաջի ընկ. Բաննիկովի յեւլույթի վրա: Նա խիստ արժեքավոր դիտողություններ արավ մեր տնտեսական աշխատանքի մասին:

Ընկ. Բաննիկովը բացարձակապես ճիշտ և այն բանում, վոր մեզ հարկավոր են վոչ միայն նոր դործարանների նախադեմը, այլեւ, բացի այդ, հարկավոր են այդ դործարանների շինարարական աշխատանքների կազմակերպման նախադեմը: Դրանից դործը զգալիորեն կշահի: Ժամանակն և այդ տեսակետից անցնել դործնական յեղբայրացությունների:

Սակայն, դրանից բացի, հարկավոր և նաեւ, վոր մենք կիրառենք ժողկոմխորհի ընդունած վորոշումը

նոր գործարաններն ընդունող կառավարական հանձնա-
ժողովների մասին:

Ինչպես հայտնի յե, Աշխատանքի և Պաշտպանու-
թյան խորհուրդը ներկայումս նշանակում է նոր խոշո-
րագույն շինարարություններն ընդունող հանձնաժո-
ղովներ: Այս արտագերատեսչական, անմիջապես Աշ-
խատանքի և Պաշտպանության խորհրդի առաջ պատաս-
խանատու հանձնաժողովները պետք է ստուգեն գոր-
ծարկման պատրաստ ձեռնարկությունները և սահմա-
նեն նրանց գործարկման ժամկետները: Արդեն աշխա-
տում է Մաշինատարոյն ու Կուզնեցկատրոյն ընդունող
առաջին կառավարական հանձնաժողովը: Կառավարա-
կան հանձնաժողովների կազմակերպման վորոշման
նպատակահարմարությունն ապացուցված է ամբողջա-
պես: Դրա շնորհիվ, մենք հարկ յեղածին պես կատու-
գենք շինարարական կազմակերպությունների աշխա-
տանքը, իսկական պատասխանատվություն կապահո-
վենք նոր գործարկվելիք ձեռնարկությունների համար,
պացուցված է ամբողջապես: Դրա շնորհիվ, մենք հարկ
յեղածին պես կստուգենք շինարարական կազմակեր-
պությունների աշխատանքը, իսկական պատասխանա-
տվություն կապահովենք նոր գործարկվելիք ձեռնար-
կությունների համար, և դրանով իսկ խորհրդային պե-
տության չահերը կապահովվեն լրիվ չափով:

Ընթացիկ տարում այդ վորոշումը հատուկ նշանա-
կություն կունենա շնորհիվ նոր գործարկվելիք բազ-
մաթիվ խոշոր ու խոշորագույն ձեռնարկությունների:

Յես մտադիր չեմ թվելու բոլոր այն ձեռնարկու-
թյունները, վորն ամբողջապես կամ առաջին հերթին
մենք գործարկում ենք այս տարի: Միայն նրանցից խո-
շորագույնների թվարկումն ինքն իր մասին կխոսի:

ԵԼԵԿՏՐՈԿԱՅԱՆՆԵՐ.

Դնեպրոստրոյ—6 ապրեդատ 62 հազարական կլվ,
Սվիրստրոյ—1-ին հերթ.

ՍԵՎ ՄԵՏԱԼՈՒՐԳԻԱ.

Մաշինատարոյ—1-ին հերթ.

Կուզնեցկատրոյ—1-ին հերթ.

Կրիվորոժնի մետալուրգ. գործ.—1-ին հերթ

Կոստգորի » » » »

Լիպեցկու » » » »

Սինարոկի » » (Ուրալում) »

Ուրալյան 1-ին խողովակի գործարան—1-ին հերթ.

Մակեյևսկի խողովակներ ձուլող. գործարան,

Դնեպրոստալ (Չապորոժի)—1-ին հերթ.

Ադալատալ (Մարիուպոլում)—1-ին հերթ:

ԳՈՒՆԱՎՈՐ ՄԵՏԱԼՈՒՐԳԻԱ

Ուրալմեդատրոյ.

Ցինկի գործարան (Որշնիկիձե քաղաքում).

ՄԵՔԵՆԱՇԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ

Ն. Նովոդորոժի ավտոմոբիլի գործարան.

Ուրալմաշատրոյ.

Նիժնի Տադիլ—լադոնի գործարան—թուջե անիվ-
ների ցեխը.

Շարիկովոլժիպնիկատրոյ (Մոսկվայում)—1-ին
հերթ.

Կրամատորի մեքենաշինական գործարան—1-ին 4.

«Ցրեդելը» գործիքների գործարան (Մոսկվայում)—
1-ին հերթ.

«Կալիբր» գործիքների գործարան (Մոսկվայում)

Սարատովի կոմբայնի գործարան:

Բերեզնյակի—1-ին հերթ.

Բորբիկի—1-ին հերթ.

Կալիի հանքեր—1 հանք.

Վոսկրեսենակու քիմիում բինատ.

Կալաուինակու (Ուրալում):

Չվարկելով բաղաժիտի այլ նոր գործարաններ, կնչեմ միայն, վոր այս տարի չահագործման և դրվում մոտ 100 ձեռնարկություն (յուրաքանչյուրը վոչ պակաս 1 միլ. ուրբլու արծեքով) անդի արդյունաբերության գծով:

Սլրադացի գծով—18 ձեռնարկություն.

Մսի գծով—4 խոչոր կոմբինատ, 1 միջակ, 10 փաթ.

Կոնսերվի գծով—23 գործարան.

Շաքարի գծով—2 գործարան (վրաստանում և Կենտր. Սևահողային Մարզում), և բացի այդ, սկսվում և մի մեծ խումբ շաքարի գործարանների շինարարությունը Կապակաստանում, Սիբիրում և այլ արևելյան չրջաններում:

Սառցարանների գծով—7 խոչոր ձեռնարկություն.

Ուլա-չարապի գծով—5 խոչոր ձեռնարկություն.

Մարգարինի գծով—8 ձեռնարկություն:

Այստեղից յերևում է, վոր բանվորների մատակարարումը բարելավելու համար այս տարի մեզ մոտ ստեղծվում են զգալիորեն ավելի նպաստավոր պայմաններ: Խնդիրը ապրանքաշրջանառության ծավալումն է, խանութների ցանցի առավելագույն ընդարձակումը, ապրանքն ու միջերը սպասողներին հասցնելը:

Այս առիներ ցույց է տալիս, վոր նոր ձեռնարկու-

թյունների ընդունման գործը այս տարի հատուկ նշանակութուն և ստանում:

Ընկ. Բաննիկովի յեղուցթում լուրջ ուղադրության են արժանի նաև կաղմակերպչական-սնտեսական կարգի այլ ցուցմունքներ, որինակ՝ ներկայումս ստեղծվող նոր խոչորագույն ձեռնարկություններում—կոմբինատներում—կառավարման կաղմակերպման հարցի հատուկ մշակման անհրաժեշտության վերաբերյալ ցուցմունքը:

Հարկավոր է ամեն կերպ ընդգծել, վոր ներկայումս կաղմակերպչական հարցերից շատ բան է կախված:

Տնտեսական կառավարման կարևորագույն խնդիրն է հանդիսանում ձեռնարկությունների կառկրետ դեկավարման ապահովումը: Այդ ձեռք բերելու համար հարկավոր են վորոչ վերակաղմություններ անտեսական ապարատում և հարկավոր է ուժեղ ուղադրություն վորջ տնտեսական շինարարության կաղմակերպչական հարցերի նկատմամբ:

Այստեղ յեղուցթ ունեցող ընկերներից մի քանիսը միանգամայն ճիշտ նշեցին տեղական արտադրությունները դարգացնելու և մասնավորապես տեղական շինանյութերի արտադրությունը ծավալելու հատուկ կարևորությունը: Շինարարության ընդարձակվող Ֆրոնտը պահանջում է, վոր մենք այդ գործով զբաղվենք ինչպես վոր պետքն է: Տեղական կաղմակերպությունները կարող են շատ բան անել, յեթե բայլչիկներն զննն տեղական արդյունաբերության, տեղական արտադրությունների և մասնավորապես տեղական շինանյութերի արտադրության դարգացման հարցը:

4. ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՑԻՑ ԱՌԱՋՓԱՇՎԱԾՆԵՐԻ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻՆ ԱԶԱԿՑԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Տեղական աշխատողների յեղալծներէց, իմ կարծիքով, հատուկ ուշադրութեան ե արժանի Մոսկվայի մարզի, Սերերբյանո-Պրուդսկի չրջանի Յեկիմովո գյուղի գյուղխորհրդի նախագահ ընկ. Սլեսարեւայի ձառը: Նա շոշափեց յերկու հարց—կուլակի դեմ պայքարելու ե գեղջկուհիներին առաջնաշէլու հարցերը:

Ընկ. Սլեսարեւայան պատմեց, թե ինչպես ե աշխատանքը տանում, ե որինակ բերեց, թե ինչպես ե նա իր գյուղում պայքարել այն կուլակների դեմ, վորոնք չեյին ցանկանում կատարել հացամթերման պարտավորութեանները: Պետք ե խոստովանել, վոր նա անձնուրացաբար պայքարել ե պետութեան շահերի համար: Ձնայած կուլակը չեք կամենում հոժար կամքով զիջել, չնայած նա իր վարձկանների ձեռքով կաղմակերպած ծեծերի միջոցով ուզում եր վախեցնել խորհրդային իշխանութեան ներկայացուցիչներին ե՝ մասնավորապես գյուղխորհրդի նախագահին, բայց վոչինչ չկարողացավ անել: Ընկ. Սլեսարեւայան գործը մինչև վերջը հասցրեց: Դրանում նրան ոգնեցին խորհրդային իշխանութեան մարմինները: Կուլակը ջախջախեց ե պատժիկց խորհրդային իշխանութեան ներկայացուցիչների նկատմամբ գործ դրած բռնութեան ե դիմադրութեան համար, պետութեան շահերը պաշտպանվեցին ինչպես վոր պետքն ե:

Այն, ինչ պատմեց ընկ. Սլեսարեւայան գյուղում կուլակի դեմ պայքարելու մասին, այդ տեսակի բաղմաթիվ որինակներէց մեկն ե: Այն չրջանում, ուր նա աշխատում ե, կոլանտեսութեանները խիստ աճել ու առ-

բայել են: Բայց հենց այդ մոտան ել ընդգծում ե, վոր կոլանտեսութեանները չինարարութեանը ե կուլակութեան՝ վորպես դասակարգի՝ վերացումը յերկու իրարից անբաժան խնդիրներ են: Առանց կուլակութեանը ջախջախելու, առանց կուլակութեանը՝ վորպես դասակարգի՝ վերացնելու, անհնարին ե ամարտել կոլեկտիվացման գործը: (Ծափահարութեամբ):

Ընկ. Սլեսարեւայան այնուհետև մատնանշեց իր աշխատանքի պայմանները: Իբրև առաջնաշէլ, նա, յերեւում ե, բաւականին դժվարութեաններ չառաջ ե կանդնում: Նա ասաց.

«Այնուհետև յես կուլինայի շոշափել կանանց առաջնաշէլի հարցը: Յես այստեղ մասնակցեցի կանանց կոնֆերանսի աշխատանքին: Այնտեղ շատ խոսակցութեաններ յեղան այն մասին, վոր մեր առաջնաշէլած կանանց ըրչ են ոգնում տեղական կաղմակերպութեանները: Այդ միանգամայն ճիշտ ե, ընկերներ: Յես, իբրև գյուղխորհրդի նախագահ, պետք ե ասեմ, վոր մեր տեղական կաղմակերպութեանները ե ամբողջ չրջանը մեզ ըրչ են ոգնում: Նրանք այսպես են պատասխանում—«Դե ես ոգնում: Նրանք այսպես են կարող ես ինքդ կիրառու կենտրոնորձկամի անդամ ես ե կարող ես ինքդ կիրառել այդ բոլոր միջոցառումները»: Բայց դրանով հանդերձ մեր գյուղխորհուրդն իր աշխատանքում հետ չի մնում մշուս գյուղխորհուրդներից, ընդհանրապէս, հացամթերման կամպանիայի բոլոր ճյուղերում մեր գյուղխորհուրդը գրավում ե 3-րդ—4-րդ տեղը: Բայց այնուամենայնիւ յես նեղացած եմ, վոր ինձ չեն ոգնում»:

Յեւ այնուհետև ընկ. Սլեսարեւայան ավելացնում ե.

«Յեթե յես հինգ մատիս պէս իմանայի բոլոր որեքները, ինձ համար հեշտ կլինեք: Բայց յես միայն

գյուղական դպրոց եւ՝ աշխատել։ Յեւ կուզենայի այս
ամբիոնից ասել, վոր կառավարութիւնը մեզ այնպի-
սի ուսում տա, վորպէսզի մենք զխաւիք ձեռք բերենք
և ինքներս ամբանանք»։

Ինձ թվում է, Կենտրոնական անդամ ընկ. Մի-
նարեւելի խոսքերը լուրջ ուշադրութեան են արժանի։

Իրականութեան մեջ վերջին տարիներս գյուղացի-
ներից և զեղջկուհիներից հաղարարութիւն տալու արագ
առաջընթացում է տեղի ունենում։ Ձեռք վոր
դրանումն է մեր անդարտելի ուժը։ Դրանից ել հե-
տեւում է, վոր նոր կազմերին, գյուղացիական մաս-
նայից առաջնախմբներին ողնելու գործին պետք է
մեծ ուշադրութեան նշիլը։ Մենք դրա համար քիչ
նախադրութեաններ չունենք։ Հարկավոր է կազ-
մակերպել այդ ողնութեանը, հարկավոր է այդ գործը
ընել մեր առաջնահերթ խնդիրներէ շարքը։

Ահա այն ամենը, ինչ յիս ուզում էյի ասել առան-
ձին ընկերների յեւրոյթների կապակցութեամբ։

5. ԽՍՀՄ-ն, ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՐ
ՅԵՎ ՄԵՐ ՊԱՅՔԱՐԸ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ՀԱՄԱՐ

Թույլ եմք այժմ բերել այն հիմնական տվյալ-
ները, վորոնք բնորոշում են մեր շինարարութեան
ընթացիկ տարում ամբողջապէս վերցրած։

Ահա այդ տվյալները։

1932 թ. կապիտալ աշխատանքներն ընդհանուր
տոմամբ վորոշված են 21.1 միլիարդ ու.։ Այդ կապի-
տալ աշխատանքի բաղկացուցիչ մասերը հետևյալ-
ներն են.

Արդյունաբերութեան կապիտալ շինարարութեան
ծախքերը վորոշված են 10.800 միլ. ո.։

Գյուղատնտեսութեան կապիտալ շինարարութեան
ծախքերը՝ 4.360 միլ. ո.։, ամբողջ տրամադրուի կա-
պիտալ աշխատանքները՝ 3.330 միլ. ո.։

Յեթե առանձին վերցնելու լինենք կապիտալ շի-
նարարութեան ծախքերը կոմունալ տնտեսութեան
գծով և նրանց վրա ավելացնենք բնակարանային շինա-
րարութեան ծախքերը, առանձնացնելով համապա-
տասխան գումարները կապիտալ շինարարութեան ա-
ռանձին ճյուղերից, ապա նույնպէս բաժանան պատ-
կանելի թիւ կառացվի։

Բնակարանային-կոմունալ շինարարութեան հա-
մար այս տարի առանձնացվում է 2.892 միլ. ո.։

Բայց բերված տվյալներն ել դեռեւս լրիւ պատկեր
չեն տալիս։

Պետք է հատկապէս առանձնացնել այն ծախքերը,
վորոնք գնում են սոցիալ-կուլտուրական միջոցա-
ռումների գծով։ Յեթե վերցնենք այդ գծով 1932 թ.
կատարվելիք ծախքերը, այսինքն՝ լուսավորութեան,
առողջապահութեան, կազմերի և գիտութեան ծախքե-
րը, ապա դրանք կազմում են 9.200 միլ. ո.։

Տարեց-տարի աճում է մեր սոցիալիստական շի-
նարարութեանը։ 1932 թ. այդ թափն առանձնապէս
մեծ է, առանձնապէս պատկանելի։ Մենք կարող ենք
և պետք է պարծենանք այն բանով, վոր ապրում ենք
մի յերկրում, վոր իրագործում է սոցիալիզմի կա-
ռուցման այս մեծ խնդիրները։ Բանվոր դասակարգը
և դյուղի կողմնակալ մասնակները 1932 թվի տըն-
տեսական առաջադրութեանների կատարումը — հըն-
դամյալի ավարտումը չորս տարում — պետք է դարձ-
նեն իրենց պատվի գործը։ Այն ժամանակ մեր կուսակ-

ցուցիչան դեկալարութեամբ մենք անկասկած կիրառ-
դործենք այս խնդիրները:

Ընթացիկ տարվա մեր տնտեսական շինարարու-
թյան փաստերին զուգընթաց, յետ կերեւմ միջանի
տվյալներ, վորոնք վերաբերում են կապիտալիստա-
կան յերկրներէ դուրս: Նոր թվեր չեմ բերի տըն-
տեսական ճշնաթամի, տնտեսութեան անկման և դոր-
ծադրկութեան մասին: Կերեւմ միայն մեկը այն բազ-
մաթիւ ուրինակներէ, թե ինչ չափով փտել են կապի-
տալիստական որդանիւմի ծակոտիները:

Կերեւմ Հյուսիսային Ամերիկայի Միացյալ Նա-
հանգներէ վերաբերյալ տվյալներ, վորադործութեան
դեմ պայքարելու ծախքերի հարցի դժու: Ամերիկա-
կան լայն տարածված «Լիտերերի Դայշեստ» ժուրնա-
լում հրատարակված են հետեյալ փաստերը.

«1929/30 Ֆիսկալ տարում վորադործութեան դեմ
պայքարելու համար ծախսված և 1-119 միլ. դոլլար,
բայց այս թվերն ընդունված են իբրեւ վոչ-ամբողջա-
կան և վոչ-բաւականաչափ լրիւ»:

Այսպիսով, միայն 1929/30 տարում ՀԱՄՆ-ում
վորադործութեան դեմ պայքարելու համար ծախս-
ված և ավելի քան 2 միլիարդ ուրի վոսկով:

Այնուհետեւ նույն տեղում ասվում և հետեյալը.

«Վիկերչամի կառավարական հանձնաժողովի տըվ-
յալներէ համաձայն քրեյական որենքի կիրառման
ծախքերը ամերիկական քաղաքներում միջին հաշիւով
վերցրած ընկնում են ազդարնակութեան յուրաքան-
չուր շնչին 5 դոլլ. 47 ցենտ., հաշված տղամարդիկ
կանայք և յերեխաները»:

Այսպիսով, միջին հաշիւով ամերիկական քաղա-
քում վորադործութեան դեմ պայքարելու ծախքերն

ազդարնակութեան յուրաքանչիւր շնչի վրտ նստում
են 11 ո., հաշված նաեւ յերեխաները:

Վերջապէս նույն տեղում ասվում և հետեյալը.

«Եւ հաշիւումն Վիկերչամի հանձնաժողովի, տվյալ
հարցի յերկու ականաւոր փորձագետ—Դորրը և
Սիմպսոնը առանձին ղեկուցադրում հաւաստում են.

«Վոչ վոր չի կարող ասել, թե ինչքան ավաղա-
կային արարքներ են տեղի ունենում ներկայումս
կամ Ս.—Լյուիսում, ա-
Նյու-Յորքում, Չիկագոյում կամ Ս.—Լյուիսում, ա-
ռափել ևս՝ վորոշել դրա շնորհիւ վերջին հաշիւով
հասնող վնասների չափը: Առաւել ևս վոչ վոր չի կա-
րող ասել, թե յուրաքանչիւր տարի ՀԱՄՆ-ում ինչ
չափով են տեղի ունենում չարամիտ անանկացումներ
ու խարերայութիւններ ասպահովադրման բնագաւա-
ռում և ալլ որիկայական արարքներ, առափել ևս չի կա-
րելի հաշիւումն յենթարկել այն նյութական վնասնե-
րը, վոր կրում են ալլ արարքների զոհերը: Բայց մենք
չպետք և մեր աչքերը փակենք այն վիթխարի տնտե-
սական և ֆիսկալ հանդեպ, վորպիսին ունենում են քրե-
յական հանցագործութիւնների այս դանաղան ձեւե-
րը: Մենք կարող ենք յիշիկն պատկերացնել այս քրե-
յական հանցագործութիւնների պատճառած վնաս-
ների վիթխարի չափերը: Եւ թե նույնիսկ չենք կարո-
ղանում չափել»:

ՀԱՄՆ-ում քրեյական վորադործութեան չափերի
վերաբերյալ այս փաստերը բացատրութեան կարիք չեն
զղում:

Այնինչ ՀԱՄՆ-ը այս խնդրում միայն մատչա-
բով և տարբերվում մյուս կապիտալիստական յերկր-
ներէ: Հանցագործութիւնների վիթխարի քանակու-

թյունը և վոճրագործության աճումը կապիտալիստական յերկրներում ուղեկցում են կապիտալիզմի դարգացմանը, հատկապես նրանց ապրած ընդհանուր ճրդնամի պայմաններում:

Այս բանից հետո հատկանայի յե, վոր բանվորները կապիտալիստական յերկրներում ալիելի ու ալիելի հաճախ են իրենց առաջ դնում աշխատավորական մասնաների հանդեպ ժամանակակից կապիտալիզմի արմատական վոճրագործության հարցը, ժամանակակից կապիտալիզմի դոյության իրավունքի հարցը՝ նրա կործանիչ հետեանքներով ժողովրդատնտեսության համար, միլիոնավոր գործադուրկ բանվորներով, բաղդածների բանակներով դոյում: Այդ հարցը բնականորար ծագում է յուրաքանչյուր պրոլետարի դըլիում, վոր համեմատում է իՍՂՄ-ում և կապիտալիզմի յերկրներում ախրող դրությունները:

Չնայած սրան, կապիտալիզմն ունի կաուցիկների ախար իր պաշտպանները, վորոնք կապիտալիզմի պաշտպանությունը վարում են սոցիալ-դեմոկրատիայի անունից, II Ինտերնացիոնալի անունից: Կապիտալիզմի այդ պաշտպաններն իր հերթին մահացու թըշնամիներ են հանդիսանում Խորհրդային Միության հանդեպ, ուր բանվոր դատակարգը սոցիալիստական հասարակարգ է կաուցում:

Թե այդ դեպքում ինչպիսի արդումենտներ են ողտագործում մեր թշնամիները, այդ յերևում է կաուցիու «Բալլաերիզմը փակուղու մեջ» գրքույկից, վորն ստիպված ենք մեկ անգամ ևս մասնանշել:

Կրերեմ միայն մեկ որինակ, վոր ցայտուն կերպով բնորոշում է ամբողջ դրքի կեղծիքը, հատկապես

չնորհիվ այն բանի, վոր նա խոսում է մի կոնկրետ փաստի մասին, վորի ստուգումը մատչելի յե ինքհրդային Միության ամեն մի բանվորի և իՍՂՄ-ից դուրս ապրող ամեն մի բանվորի: Խոսքն այն մասին է, թե ինչպես սոցիալ-դեմոկրատ կաուցիկն պատկերացնում է Դ-ժամյա բանվորական որվա կերտումը իՍՂՄ-ում: Ահա այդ մասին մի լրիվ քաղվածք կաուցիու գրքույկից.

«Այն մացնիկիս բոլորը կարծում ելին, վոր յուրաքանչյուր հերթավախություն սղասարկելու յե բանվորների հատուկ կաղմի միջոցով: Որինակ, այն-տեղ, ուր մինչև այժմ աշխատում եր 2 հերթավախություն 8-ական ժամ, բանվորները թիւին ալեկանալու յե մեկ յերբորդով, յերբորդ Դ-ժամյա հերթավախությանն սղասարկելու համար: Իրականում այդ մասին խոսք անգամ չկա: Թե ինչպես են վարվել այդ դեպքում, դրա բաղմաթիվ որինակներից մեկն է Նարո-ճամիլյան դործվածքային-մանվածքային գործարանը.

«Գործարանում մինչև Դ-ժամյա բանվորական որվա անցնելը կար 6577 հոգի, անցնելուց հետո վերցվեց ևս 1469 հոգի, և ընդհանուր թիվը նոր ընդունվածների հետ միասին 1928 թ. հոկտ. 1-ին կարծում վածների հետ միասին 1929 թ. հոկտ. 1-ին կար արդեն 7363 եր 8046 հոգի: 1929 թ. հոկտ. 1-ին կար արդեն 7363 հոգի միայն, նոյեմբերին՝ 6558 հոգի, այսինքն՝ զիչ ալելի պակաս, քան մինչև անցնելը»:

«Այդ և նման այլ դեպքերի մասին պատմում է Դոգուբրդական անտեսության դերագույն խորհրդի որգան «За индустриализацию» թերթը (1930 թ. հունվարի 31, ցիաված է RSD-ի այս տարվա փետրեվարի 6-ի համարից)»:

«Այսպիսով վերոյից, վոր Դ-ժամյա հերթափոխութեան համար առաջվանից ավելի բանվոր չի պահանջուած և նոր ընդունվածներն արձակվեցին: Մյուս գործարանները, վոր հետադաշում անցան Դ-ժամյա հերթափոխութեան, հաշվի առան այս փորձը, և սկզբից իսկ չավելացրին զբաղված բանվորները թիվը:

«Ի վերջո նույն քանակութեամբ բանվորներ առաջվա 16 ժամվա փոխարեն աշխատում են որակաւ 21 ժամ, այսինքն՝ ամեն մի բանվորը 8 ժամվա փոխարեն՝ 10½ ժամ: Նրանց աշխատանքային տեղը վոչ թե պակասում է, այլ ավելանում»: (Միծեալ):

Այսպէս, Կառուցկին, վորը մի ժամանակ վատ մանկավարժ չէր մարքսիզմի խնդրում, այնքան ցած է դրոյվել, վոր նրա ստախոսութեանը սահման չունի:

Հիմնախելով այն բանի վրա, վոր 8-ժամյա բանվորական որվանից Դ-ժամյա բանվորական որվա անցնելու մի գործարանում բանվորների թիվն ավելացավ աննշան չափով, իսկ մի տարի անց նույնիսկ փոքր ինչ կրճատվեց (յերեւի հումքի, կամ թերեւս բանվորների ժամանակավոր պակասութեան պատճառով), Կառուցկին հանդում է այն յեղբակացութեան, վոր մեզ մոտ փաստորեն վոչ թե 8-ժամյա բանվորական որվանից Դ-ժամյա բանվորական որվա անցում է կատարվում, այլ յերկու հերթի աշխատանքի փոխարեն մտցվում է յերեք հերթի աշխատանք, բավական մեծ չափով ավելացնելով բանվորական որը բանվորների և բանվորուհիների համար: Այսպիսով, ըստ Կառուցկու ստացվում է այն, վոր իբրեւ թե Նարո-Պոմինյան գործարանում բանվորները Դ-ժամյա բանվորական որվա անցնելուց հետո 8 ժամվա փոխարեն սկսեցին աշխատել որակաւ ամբողջ 10½ ժամ: Յեւէ նա ավելացնում է—«Աշխատանք

քային բեռը վոչ թե պակասում է, այլ ավելանում»:

Թող այդ մասին կարգան Նարո-Պոմինյան գործարանի րանվորները, թող դրա վրա ծիծաղեն վոչ միայն նրանք, այլև ԽՍՀՄ-ի մյուս բանվորները: Վոչ մի ստախոսութեամբ Կառուցկիներին չի հաջողվի քողարկել այն փաստերը, վոր բանվորական որը 8 ժամից իջել է 7 ժամվա ԽՍՀՄ-ի ձեռնարկութեանների մեծ մասում, իսկ 1932 թ.՝ բոլոր ձեռնարկութեաններում, բացի այն ձեռնարկութեաններից, ուր այդ բանվորական որը ե՛լ ավելի պակաս է:

Բայց մեր խնդիրն է, վորպեսզի ԽՍՀՄ-ի մասին ճշմարտութեանը և ամենից առաջ Խորհրդային Միութեան բանվորների կյանքի մասին ճշմարտութեանը զիտենան մեր արտասահմանյան պրոլետար յեղբայրները: Յեթե նրանք մասսայաբար լավ իմանան այդ ճշմարտութեանը, կապիտալիզմի դործերը խիստ վատ կլինեն, բայց դրա գլխաց սոցիալիզմի գործը չափաւիլինեն, բայց դրա գլխաց սոցիալիզմի գործը չափաւիլինեն, կապիտալիզմի մասշտաբով: Պարոնայք գանց կլափանա միջազգային մասշտաբով: Կառուցկիները և սոցիալ-դեմոկրատիայի մյուս առաջնորդները, ինչպէս այդ ասում էր Լենինը դեռեւս տասը տարի սրանից առաջ, արդեն դարձել են բուրժուական տարի սրանից առաջ, արդեն դարձել են բուրժուական հակահեղափոխութեան ավանդարդը: Ներկա պայմաններում դա ավանդարդն է ԽՍՀՄ-ի դեմ պատերազմի հրահրողների, դա մեր յերկրի դեմ, հաղթական բանվորների և դուռդացիների յերկրի դեմ ուղղված իմպիերիալիստական ինտերվենցիայի վոզեւնչողներն են ու աջակիցները:

Կարիք չկա կանգ առնել միջազգային քաղաքականության հարցերի վրա: Վիճարանութեաններն այդ հարցում ևս ցույց տվին մեր լիակատար համերաշխու-

թյունը թե դրութեան դնահատման և թե յեղրակացությունների տեսակետից:

Նոր իմպերիալիստական սպանդի աճող վտանգը անխորհրդանախաճի ու խմբերիալիստական բանակի հաբաճուն հակասությունների պայմաններում և ռազմական ինտերվենցիայի վտանգը ԽՍՀՄ-ի դեմ, վոր բուրժուազիայի աչքի փուշն և հանդիսանում,—մենք պետք և լիովին դիտակցենք: Դրա յեղրակացություններն այնքան պարզ են ու ակնհայտ, վոր այդ մասին յերկար կանգ առնելու կարիք չկա:

Վոր մեր պարտականությունն և մասնաներին քայատրել արտաքին հարձակման վտանգի ուժեղացումը, այդ բղխում և թեկուզ ՏԱՍՍ-ի ախորժա հաղորդությունից:

Այդ հաղորդագրության մեջ ասված և, թե ինչպես մի դուր պետութեան Մոսկովայի ներկայացուցիչը խորճել և մահափորճ կազմակերպել ախտեղ սպրուկ ճաղոնական դեսպանի դեմ: Մեր թշնամիների այդ վտճարողործ մտադրութեան նպատակը պարզ և—ԽՍՀՄ-ի ու ճաղոնիայի հարաբերությունների վատթարացում և ուղղակի վիժեցում առաջացնել և դարկ տալ ԽՍՀՄ-ի վրա հարձակվելու:

Շեւ արդեն առիթ ունեցա իմ զեկուցման մեջ մասնաշեկու մեր թշնամիների սխառնատիկ պրովոկացիաները Խ. Միութեանը պատերազմի մեջ քաշելու նպատակով: Պրովոկատորների ձեռքով ճաղոնական դեսպանի դեմ մահափորճ կազմակերպելու այս փորճը զալիս և ասելու, վոր մեր թշնամիները վոչ մի բանի առաջ կանգ չեն առնի պատերազմ քաց անելու, ԽՍՀՄ-ի դեմ հարձակում առաջացնելու համար:

Սոցիալիստական շինարարութեան հաջողությունները

բուրժուազիային հանգիտա չեն տալիս: Նա այդ հաջողությունների մեջ մահացու վտանգ և տեսնում կապիտալիզմի համար: Ուստի առավել մեծ անդրդվելիութեամբ մեր գործի ճշմարտութեան և պատմական նշանակութեան ինդերում ձեռնարկենք 1932 թ. տնտեսական առաջադրությունների իրադործմանը, հնդամ յակը չորս տալում ավարտելուն:

Բանվոր դատակարգը և ամենից առաջ նրա առաջավոր հարվածայինները, քաղաքի և գյուղի վողջ աշխատավոր մասսան և առաջին հերթին սոցիալիստական մրցութեան անձնուրաց մասնակիցները գործարաններում և կոլտոտնություններում, քաղաքի կաներում և խորհանտեսություններում պետք և միահամուռ ուժերով ձեռնարկեն ժողովրդատնտեսական պլանի կատարմանը, և այն ժամանակ կապահովվի վոչ միայն նրա կատարումը, այլև զերակատարումը: (Մափախարություններ):

**ԽՍՀ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ
ԼՈՍՒՏԵՅԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ
ԽՍՀ ՄԻՈՒԹՅԱՆ 1932 Ք. ԺՈՂՈՎՐԴԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՊԼԱՆԻ ՄԱՍԻՆ**

(Կոմսոբոլ քվեք)

Հնդամյակի յերրորդ տարին (1931) սոցիալիստական շինարարության գործում բանվոր դասակարգի նոր հաջողությունների ու նվաճումների տարի հանդիսացավ: Չնայած արդյունաբերության առանձին ճյուղերի փոշրավարար արագ աճման, արդյունաբերական արտադրանքը 1931 թ. ափելացավ 20—21 տոկոսով 1930 թ. արտադրանքի համեմատությամբ:

Այսպիսով, 1931 թվականը արդյունաբերության հետադա հզոր վերելքի տարի հանդիսացավ, մինչ շարունակվում է արդյունաբերական արտադրության անկումը բոլոր կապիտալիստական յերկրներում: Դրա հետ միասին այդ տարին գործադրվության վերացման տարի յեղավ ԽՍՀՄ-ում, մինչ աղետալի չափերով աճում է գործադուրկների թիվը բոլոր բուրժուական պետություններում, բանվորների կենցաղային պայմանների զգալի բարելավման և նրանց աշխատավարձի հետադա ափելացման (18%-ով) մի տարի, մինչ ծայր աստիճան վատթարանում են բանվորների կենցաղային պայմանները և ընկնում է նրանց աշխատավարձը կապիտալիզմի յերկրներում:

Դյուղատնտեսության տեսակետից հնդամյակի յեր-

րորդ տարին նրա արմատական վերակառուցման, գյուղատնտեսության մասնատիրական ձևերի հանդեպ սոցիալիստական ձևերի (կոլտնտեսություններ, խորհանոտություններ) վճռական հաղթանակի և գյուղի կապիտալիստական տարրերի ջախջախման տարի հանդիսացավ: Կոլեկտիվացումը գյուղում հասավ բոլոր գյուղացիական տնտեսությունների 62%-ին և ընդգրկեց ամբողջ գյուղացիական ցանքատարածության 79%-ը, փորը նշանակում է կոլեկտիվացման հնդամյա պլանի ղեկավարումով ափելի քան յերեք անգամով: Այս վճռական հանդամանքը փորոշեց այն փաստը, փոր հացահատիկային ու տեխնիկական մշակույթների ընդհանուր արտադրանքը, չնայած մի շարք հիմնական շրջանների յերաչտին (Վոլգա, Կարպատյան, Ուրալ, Արևմտյան Սիբիր), 1930 թ. համեմատությամբ աճեց 6,5 տոկոսով, իսկ ապրանքային արտադրանքը (արտադրական շրջանառություն), հացահատիկի և տեխնիկական մշակույթների մթերումների աճուճից դատելով, աճեց 9—10%-ով:

Այսպիսով, անցած տարին գյուղատնտեսության հետադա վերելքի տարի յեղավ ԽՍՀՄ-ում, մինչ շարունակվում է գյուղատնտեսության անկումը կապիտալիստական յերկրներում: Այդ տարին միաժամանակ ԽՍՀՄ-ի համար յեղավ գյուղի շեղաթիվման վերջնական քայքայման և գյուղի աշխատավորական մասնակցի նյութական դրության արմատական բարելավման մի տարի, մինչ վիթխարի չափով աճեց շեղումը և գյուղացիական միլիտանտը մասնակցի սոցալատացումը կապիտալի տիրապետության յերկրներում:

Արդյունաբերության և գյուղատնտեսության բնագավառում ձեռք բերված հաջողությունները ապահովում են հնգամյակի կատարումը չորս տարում և պայմանավորել են սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի կառուցման ավարտումը մեր յերկրում:

ԽՍՀ Միության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն ընդդեմ է, վոր այս հաջողությունները արդյունք են բանվոր դասակարգի և աշխատավոր գյուղացիության հերոսական ջանքերի, արդյունք՝ նրանց մրցության և հարվածաշունթյան, վերջապես, արդյունք՝ կոմունիստական կուսակցության ձիւղ քաղաքականության, ոպորտունիզմի բոլոր տեսակների դեմ բայլելիկյան տեմպերի համար մղած պայքարի:

Արդյունաբերության, հողագործության և ժողովրդական տնտեսության յմյուս ճյուղերի վերելքը վճռուէց ԽՍՀՄ-ի ժողովրդական յեկամտի հետադաւածումը: 1931 թ. ժողովրդական յեկամուտը 1930 թ. համեմատությամբ ավելացավ 13—14%—ով, մինչդեռ բոլոր կապիտալիստական յերկրներում ժողովրդական յեկամուտն այդ նույն տարում նվազեց 10—20%—ով:

Զնայած ԽՍՀՄ-ի ժողովրդական տնտեսության զգալի հաջողություններին, ջնայած նրան, վոր նման հաջողություններ անմատչելի յդեալ են հանդիսանում վորեւէ մի կապիտալիստական պետության համար, այնուամենայնիվ Կենտգործկոմը գտնում է, վոր տնտեսության սոցիալիստական սիստեմի հնարավորությունների տեսակետից այդ հաջողություններն ամենեւին բավարար չեն: Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն գտնում է, վոր սոցիալիստական տնտեսության հնարավորությունները հարկ յեղածին պես ոգտագործելու չեալում ԽՍՀՄ-ի ժողովրդական տնտեսությունը

կտար ամման ավելի բարձր տեմպեր: Այդ հնարավորությունների անբավարար ոգտագործման հիմնական պատճառը պետք է համարել տնտեսական կազմակերպությունների աշխատանքի թերությունները ինչպես արդյունաբերության, այնպես էլ գյուղատնտեսության և տրանսպորտի դեմով, ձեռնարկություններում աշխատանքի կազմակերպման թերությունները, աշխատավարձի կազմակերպման թերությունները, կոնկրետ ղեկավարության անկազմակերպվածությունը, կատարման ստուգման բացակայությունը, տնտեսագիտիկի նկատմամբ պատշաճ ուշադրության բացակայությունը:

Տնտեսական ղեկավարության այս հիմնական թերությունների դեմ պայքարելը, ինչպես արդյունաբերության և գյուղատնտեսության, այնպես էլ տրանսպորտի բնագավառում ղեկավարության վճռուէցման համար պայքարելը, տնտեսաշխարհի կրքառման համար պայքարելը, կոնկրետ ղեկավարության և կատարման ստուգում արմատացնելու համար պայքարելը այն անհրաժեշտ նախադրյալն է, առանց վորի անխրադործելի յն սոցիալիստական տնտեսության հնարավորությունների պատշաճ ոգտագործումը և ամման բայլելիկյան տեմպերի ապահովումը:

Այս խնդիրները կարող են լուծվել միայն սոցիալիստական արտադրության և ջինարարության հետագա ծալալումն և՛ ավելի ուժեղացնելով, և՛ ավելի համառորեն պայքարելով ժողովրդական տնտեսության մեց մոտ յեղած վիթխարի ներքին ռեսուրսների ոգտագործման համար և առաջին հերթին ծալալելով կաբուրադույն տնտեսական ճյուղերը—վաւելանյութի

արդյունաբերությունը, մետալուրգիան, մեքենաշինությունը, ամենից սուս՝ յերկաթուղային տրանսպորտին սպասարկող մեքենաշինությունը:

Բանվոր դասակարգի լուրջ ճիջոցներն ու ուժերն իշխողական և դրամական ուսուցանելը պետք է ամենից սուս ուղղվեն ժողովրդական անտեսությունից ազդեցության դարգացման կողմը: Մետալուրգիային, վառելանյութի արդյունաբերությանը, մեքենաշինությանը, սնունդի արդյունաբերությանը, հումք և էներգիա մատակարարող մյուս ճյուղերի արտադրության և շինարարության պլանը և այնպես կառուցել, վոր ժողովրդական տնտեսության այս վնասակամ ճյուղերի բոլոր կարիքները լիովին բավարարվեն:

Նոր շինարարության շրջանային տեղադրումը պետք է պլանավորել հաշվի առնելով հետաձևաց ազգային շրջանների վերելի արագացումը և այնտեղ արդյունաբերական ոջախների ստեղծումը, նոր շրջանների ներքին ուսուցանելի (ընական հարստություններ, գյուղատնտեսական հումք) ավելի մեծ ոգտագործումը և յերկաթուղային տրանսպորտի աշխատանքի հեշտացումը, վոր պահանջում է ել ավելի ուժեղացնել ուղադրությունը Միջին Ասիայի, Կազախստանի, Միբրիի և Հեռավոր Արևելքի շրջանների նկատմամբ:

Յեննելով սրանից, ԽՍՀ Միության Կենտրոնը կամը վորոշում է.

1. ԱՐԻՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ.

1. 1932 թվականի համար պետական արդյունաբերության ընդհանուր արտադրանքի անը սահմանել 36 տոկոսով, վոր նշանակում է հնգմյակը կատարել Էրդ տարվա վերջին և գերազանցում է արդյունաբերության

նախադասերազմյան մակարդակը գրեթե չորս անգամով:

Արտադրության ճիջոցներ արտադրող արդյունաբերական ճյուղերի բնդհանուր արտադրանքի անը սահմանել 44 տոկոսով, իսկ լայն սպասման ատարկաներ արտադրող ճյուղերինը՝ 29 տոկոսով:

2. Հաստատել արդյունաբերության կարևորագույն ճյուղերի համար հետևյալ արտադրական առաջադրությունները.— Բարածուխ՝ 90 միլ. տոնն, բուշ՝ 9 միլ. տ., պողպատ՝ 9,5 միլ. տ., մամլած յերկաթ՝ 6,7 միլ. տ., ալդ թվում բարձրորակ մամլած յերկաթ՝ 676 հազար տոնն, մեքենաշինություն՝ 6.800 միլ. տուրյու չափով, ալդ թվում գյուղատնտեսական մեքենաներ՝ 910 միլ. ո., տրակտոր՝ 82.000 հատ, ավտոմոբիլ՝ 73.000 հատ, շոգեմեքենա՝ 1.300 հատ, ապրանքային յերկառանցանի վազոններ՝ 50.000 հատ (ալդ թվում Հալ. ծան. ժողկոմատին յենթակա ձեռնարկություններում՝ 9000 հատ), բամբակեզեն հյուսվածքներ՝ 3.061 միլ. մետր, վոտնաման՝ 91.5 միլ. յույլ, կոկոսերվ՝ 1000 միլ. տուփ:

Մեքենաշինության ծրագրում ամբողջապես ապահովել մետալուրգիայի, վառելանյութի և յերկաթուղային տրանսպորտի համար անհրաժեշտ սարքավորման պահանջը, համաձայն անտեսությունից ալդ ճյուղերի պլանով սահմանված կապիտալ աշխատանքների:

3. Ամիսի համույքը և նրա մեքենայացումը Դոնի և Կուպենիկի ավազաններում առափնադույն չափով ծափալելուն գուղընթաց ամեն կերպ զարկ տալ ամիսի հանույթին նաե մյուս շրջաններում (Բոբովիչ, Միջին Ասիա, Արևելյան Միբրի, Հեռավոր Արևելք), առանձնապես Ուրալում և Յենթամոսկովյան

չըջանում, վորն ամենակարճ ժամանակամիջոցում պետք է դառնա վառելանյութի հիմնական բազա Մոսկվայի և Մոսկվայի մարզի համար: Սրան համապատասխան, սահմանել ածխի հանույթի ծրագիրը Խոնրատում՝ 56 միլ. տոնն, Կուզբասում՝ 11 միլ. տոնն, Յենթամոսկովյան ավազանում՝ 6 միլ. տոնն, Ղարադանգում՝ 2,5 միլ. տոնն, Արևելյան Սիբիրում՝ 3,7 միլ. տոնն, Ուրալում՝ 6 միլ. տոնն, Հեռավոր Արևելքում՝ 3 միլ. տոնն և Միջին Ասիայում՝ 1,5 միլ. տոնն:

Քարածխի արդյունաբերության դժուր 1932 թ. համար կապիտալ աշխատանքների ծրագիրը սահմանել 810 միլ. ռուբլու սահմաններում, նախատեսելով նոր և վերակառուցվող հանքերի շինարարության տարեկան 195 միլ. տոնն ածխի հանույթի ընդհանուր կարողությունը՝ 87 միլ. տոնն, Կուզբասում՝ 43,7 միլ. տոնն, Յենթամոսկովյան ավազանում՝ 11,8 միլ. տոնն և Ղարադանգում՝ 10 միլ. տոնն:

4. Սև մետալուրգիայի զարգացման դժուր 1932 թ. ապահովել 24 դոմենյան վառարանների գործարկումը՝ 22 հազ. խոր. մետր ողորակար տարողությամբ, 64 մարտենյան վառարանների գործարկումը՝ տարեկան 4-400 հազար տոնն պողպատի արտադրողականությամբ, 12 էլեկտրովառարանի, 7 բլյումինդի և 21 մամլած յերկաթի գաղգյահների գործարկումը:

Սրան համապատասխան՝ սև մետալուրգիայի դժուր կապիտալ աշխատանքների ծավալը սահմանել 1,800 միլ. ռ.:

5. Մինչև 1932 թ. վերջը յերկրի բոլոր գործող էլեկտրակայանների ընդհանուր կարողությունը հասց-

նել 5-6 միլ. էլիկտատի, այդ թվում չըջանալին կայաններինը՝ 3,2 միլ. էլիկտատի, ապահովելով 1,5 միլ. էլիկ. նոր կարողություն գործարկումը 1932 թ. ընթացքում:

Ելեկտրական եներգիայի արտադրությունը 1932 թ. համար սահմանել 17 միլիարդ էլիկ. ժամ, ապահովելով էլեկտրական եներգիայի արտադրության աճումը՝ 6 միլիարդ էլիկ. ժամով: Շըջանալին կայանների դժուր էլեկտրական եներգիայի 1932 թ. արտադրությունն ընդունել 10 միլիարդ էլիկ. ժամ:

6. ԺՏԳՊ-ի, Մամոնովոյի, Հալ. Շան. Ժողկոմատի և մյուս տնտեսական ժողկոմատների վրա պարտականություն դնել անհապաղ ամենախմամբոտ ոտոգման յենթարկել վառելանյութի, մետաղի և գյուղատնտեսական եռուքի ծախսման փաստական նորմաները թե՛ արտադրության և թե՛ շինարարության մեջ և այդ նյութերի ծախսման պարտադիր նորմաներ սահմանել, վերոնք նախատեսեն 1931 թ. համեմատությամբ առնվազն 15 տոկոս մետաղի տնտեսում արտադրության մեջ, առնվազն 20 տոկոս մետաղի տնտեսում շինարարության մեջ, վառելանյութի ծախսման նորմաների առնվազն 10 տոկոս կրճատում:

7. Զբաղված բանվորների թվի ավելացումը վորոշել խոշոր (ցենդալին) սոցիալիստական արդյունաբերության մեջ 1931 թ. 5-447-000 հոգով դիմաց միև չև 6-218-000 հոգի 1932 թ., վորը 1931 թ. համեմատությամբ կազմում է 14 տոկոս աճում:

8. 1932 թ. համար նախորդ տարվա տարեկան միջին աշխատավարձի համեմատությամբ սահմանել արդյունաբերական բանվորների աշխատավարձի ավելացում 11%-ով և դրան համապատասխան արդյունա-

բերական բանվորների աշխատավարձի տարեկան ֆոնդ 8051 միլ. ռ., այսինքն՝ աշխատավարձի ֆոնդը նախորդ տարվա համեմատությամբ ավելացնել 1690 միլ. ռուբլով:

9. Արդյունաբերության գծով աշխատանքի արտադրողականության աճում վերջել 1931 թ. միջին տարեկանի համեմատությամբ 22 տոկոսով: Տնտեսական կազմակերպությունների վրա պարտականություն դնել խստիվ հետևելու, վոր բանվորների թիվը լիովին համապատասխանի աշխատանքի արտադրողականության աճման այս առաջադրություններին:

10. Արդյունաբերության գծով արտադրանքի ինֆլաթիոն իջեցումը վերջել 7 տոկոսով, նախորդ տարվա փաստական միջին տարեկան ինֆլաթիոնի դիմաց:

11. Սոցիալիստական արդյունաբերության կապիտալ աշխատանքների ընդհանուր ծախսը հաստատել 10.700 միլ. ռ., 1931 թ. 8.200 միլ. ռ. դիմաց:

II. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԴԾՈՎ

1. Ցամաքառարածության և դարձանագան մշակույթների ընդհանուր չափը 1932 թ. հասցնել 102 միլ. հեկտարի, 1931 թ. դարձանագանի 97,4 միլ. հեկտարի դիմաց: Բամբակի ցանքատարածությունը սահմանել 2.437 հազար հեկտ., 1931 թ. 2.137 հազար հեկտ. դիմաց, վուլգինը (կտավատ)՝ 2.560 հազար հեկտ. 2.338 հազար հեկտ. դիմաց, ճակնդեղինը՝ 1.670 հազար հեկտ. 1.495 հազար հեկտարի դիմաց:

2. Աշնանացան մշակույթների պլանը 1932 թ.

սահմանել 42 միլ. հեկտ. 1931 թ. 39,2 միլ. հեկտարի դիմաց:

3. Խորհունտետրյունների 1932 թ. ցանքատարածությունը (դարձանագան և աշնանացան) սահմանել 14 միլ. հեկտ.: Կալունտետրյունների ցանքատարածությունը սահմանել սոնվազն 108 միլ. հեկտ., վորից դարձանագան՝ առնվազն 76 միլ. հեկտ.: Մեքենատրակտորային կայանների 1932 թ. ցանքատարածությունը սահմանել 48 միլ. հեկտ., վորից դարձանագան՝ 33 միլ. հեկտար:

4. Խնդիր առաջադրել հացահատիկային մշակույթների մեկ հեկտարի բերքառաժեշտությունը բարձրացնել մինչև 8,5 ցենտների, չաբարե ճակնդեղինը՝ մինչև 145 ցենտների, բամբակինը Միջին Ասիայի ջրով չըջաններում՝ մինչև 8,7 ցենտների, վուլգիտովայինը՝ մինչև 2,6 ցենտների (թել) և արեամաղկինը՝ մինչև 6 ցենտների:

5. Գյուղատնտեսության արտադրության միջոցների մատակարարումը 1932 թ. ապահովել հետևյալ չափերով.

ա) սեփական արտադրության տրակտորներ առնվազն 1 միլ. ձիու ուժի.

բ) սեփական արտադրության գյուղատնտեսական մեքենաներ՝ 900 միլ. ռուբլու, վորից մեծ մասը՝ բերքահավաք ինվենտար:

6. Տրակտորիկենտրոնի ՄՏԿ-ների թիվը հասցնել 3100-ի, 1360 հազար ձիու ուժանոց տրակտորային պարկի կարողությունը, վորի համար կազմակերպել 1700 նոր մեքենատրակտորային կայաններ:

7. 1932 թ. Սկոտովոյ միավորման հոտը հասցնել

2950 հազար գլխի, 1931 թ. 2100 հազար գլխի գլխաց. Սվինովոյ միավորման հոտը՝ 2900 հազար գլխի, 1931 թ. 1 միլիոնի գլխաց. Ուլցեվոյ միավորման հոտը՝ 7300 հազար գլխի, 1931 թ. 4780 հազարի գլխաց. Յուդմիա-վորման հոտը՝ 320-000 կովի, 1931 թ. 216-000-ի գլխաց:

Կովերի թիվը Կարկուտնոկենտրոնի Ֆերմաներում հասցնել 2700 հազարի. Սվինովոյ կուտնոկենտրոնի Ֆերմաների խոզերի թիվը՝ 4,5 միլիոնի, Ուլցեվոյ կուտնոկենտրոնի վոչխարների թիվը՝ 9 միլիոնի:

8. Հողթողկոմատի անասնաբուծական միութենական տրեստների հանձնելիք ապրանքային արտադրանքը վորոչել 162,2 հազար տոնն միս ու 548 հազար տոնն կաթ, կուտնոտնական տպրանքային Ֆերմաների հանձնելիք տպրանքային արտադրանքը վորոչել 182 հազար տոնն միս և 1375 հազար տոնն կաթ:

9. Իբրե միևնախ առաջադրություն, կերի մշակայքների ցանքը հասցնել 7900 հազար հեկտարի, սիլոսային մշակայքների ցանքը՝ 1200 հազար հեկտարի և սպահովել սիլոսի աշտարակների, խրամների ու փոսերի շինարարությունը ախուխի չափերով, վորոնք սպահովեն առնվազն 200 միլ. ցենտներ սիլոսային մշակայքների սիլոսացումը:

10. Գյուղատնտեսության (սոցիալիստական սեկտոր) կապիտալ ներդրումների ծախսը վորոչել 4360 միլ. ռ., նախորդ տարվա 3600 միլ. ռուբ. դիմաց:

III. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՅԵՎ ԿԱՊԻ ԳԾՈՎ

1. Յերկաթուղային, ջրային, ճանապարհային և ուղային տրանսպորտի 1932 թ. կապիտալ աշխատանքների ծախսը սահմանել 3-330 միլ. ռ., յերկաթուղային

տրանսպորտի նոր աշխատանքները կենտրոնացնելով Մոսկվա—Դոնբաս դժի, Դոնբասից դուրս յիկող դժերի և Մոսկվա—Մագնիտոգորսկ—Կուզնեցկ դժի զարգացման ուղղությամբ:

2. Յերկաթուղային տրանսպորտի բանվորների ընդհանուր թիվը սահմանել 1186 հազար հոգի, աշխատավարձի տվեւացումը նախորդ տարվա տարեկան միջին աշխատավարձի համեմատությամբ 13 տոկոսով, վորին համապատասխան 1932 թ. աշխատավարձի ֆոնդը յերկաթուղային տրանսպորտում սահմանել 1494 միլ. ռուբ. նախորդ տարվա 1315 միլ. ռուբ. դիմաց:

Յերկաթուղային փոխադրումների ինֆարքեթի իջեցումը 1931 թ. փոխադրումների փաստական իջեցումների համեմատությամբ սահմանել առնվազն 10 տոկոս:

Վառելանյութի ծախսման նորմաները յերկաթուղի ծում կրճատել 1931 թ. ծախսման փաստական նորմաների համեմատությամբ 9 տոկոսով:

3. Կապի աշխատանքի 1932 թ. աճումը վորոչել 1931 թ. համեմատությամբ 25 տոկոսով, հատուկ ուղադրություն զարնելով աշխատանքի վորակի լավացմանը: Կապի արտադրական աշխատողների թվի 1932 թ. աճումը 1931 թ. տարեկան միջին թվի համեմատությամբ հաստատել 21 տոկոսով, աշխատավարձի աճումը՝ 10,3 տոկոսով:

IV. ԿՄՈՒՐՆԱԼ ՅԵՎ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ

Ժողովրդական տնտեսության հանրայնացված սեկտորի դժով քաղաքային բնակարանային շինարարության կապիտալ ներդրումների ընդհանուր ծախսը հաստատել 1942 միլ. ռ., կոմունալ տնտեսությանն ու բարեկարգությանը՝ 950 միլ. ռ., վորը կազմում է 1931 թ. ներդրումների տվելի քան 2 անգամը: 107

Կապիտալ ներդրումների հիմնական մասը կենտրոնացնել ածխածնատուրքիական շրջաններին, Մոսկվային, Լենինգրադին և հիմնական նոր արդյունաբերական շրջանների կոմունալ-բնակարանային շինարարություն վրա:

V. ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ԳԾՈՎ

1. Ազգաբնակչության մատակարարման համար լայն ապահովման առարկաների 1932 թ. Փոնդը սահմանել 1931 թ. մանրածախս գներով 35-500 միլ. ռ., 1931 թ. 27-200 միլ. ռ. դիմաց, վոր մանրածախս շրջանառություն սոցիալիստական սեկտորը 1932 թ. կապելայցին 1931 թ. համեմատությամբ 30 տոկոսով:

2. 1932 թ. լայն ծավալել թեթև արդյունաբերություն և սննդի ինդուստրիայի կապիտալ շինարարությունը: Ձեռնարկել նոր ուժեղ տեքստիլ կոմբինատի կառուցմանը Միջին Ասիայում, Միջին-Ասիական բամբակը վերամշակելու և Միջին Ասիայի ու Սիբիրի աղյուսակներ կոորդինացնել մատակարարելու համար:

Չարկ տալ խոշոր մասկոմբինատներին շինարարությունը Մոսկվայում, Լենինգրադում, Սեմիպալայատինսկում ու Ուստկում և արդեն սկսված միջակ մասկոմբինատներին ավարտմանը: ձեռնարկել 1932 թ. կառուցելու հինգ միջակ և տասնմեկ մանր մասկոմբինատներ: Շախարի հինգ գործարանների շինարարությունը չալունակելուն և ավարտելուն գուդընթաց, սկսել կառուցել չաքարի 13 նոր գործարաններ և նրանց հումք մատակարարող խորհանտեսություններ, վորից տանք-վաղն տասնմեկը՝ նոր շրջաններում (Կադախատան, Հեռավոր Արևելք): 1932 թ. ավարտել կոնսերվի 7 սկզբած գործարանները և նոր կառուցել կոնսերվի 6 գոր-

ծարան ու 2 աղակյա տարալի գործարան, ձկան, րան-ջարեղենի ու մսի կոնսերվ արտադրելու համար:

3. Մատթողկոմատի, Յենտրոստյուդի, ԺՏԳԽ-ի և Հողժողկոմատի վրա պարտականություն գնել 1932 թ. լայն ծավալել խանութների շինարարությունը բազմաներում և դյուդերում, աղյուսակների վաճառման կետերն առավելագույն չափով մոտեցնելով սպառողին, մասնավորապես պարտախրեցնել Մատթողկոմատին և Յենտրոստյուդին 1932 թ. լրացուցիչ կերպով բաց անել 10-000 խանութ (ամեն մեկը 5-ական հազար) այնպիսի հաշվով, վորպեսզի Մատթողկոմատի խանութները բացվեն բոլոր շրջանային կենտրոններում և զավառական արդյունաբերական կետերում:

VI. ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ, ԿԱԳԻՐԵՐԻ ՅԵՎ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԳԾՈՎ

1. Ամբողջ արդյունաբերություն, արանսպորտի, դյուդատնտեսություն (խորհանտեսություններ) և ժողովրդական տնտեսություն այլ ճյուղերի բանվորների ու ծառայողների ընդհանուր թիվը 1932 թ. համար սահմանել 21-000 հազար հոգի, 1931 թ. 18-700 հազար հոգու դիմաց:

2. Ժողովրդական տնտեսություն առանձին ճյուղերում աշխատավարձի բարձրացման պլանի առաջադրությունների համաձայն, ժողովրդական տնտեսության բոլոր ճյուղերի և կուլտուրական շինարարություն բանվոր-ծառայողների 1932 թ. աշխատավարձի տարեկան փոնդը սահմանել 26-800 միլ. ռ. 1931 թ. 21-100 միլ. ուրիշ գիմաց:

3. Ազգաբնակչության կուլտուր-սոցիալական կուրիքների (լուսավորություն, կողեր, գիտություն, ա-

տողջապահություն, սոցիալական ապահովություն, աշխատանքի պաշտպանություն, սոցալի նպաստներ) 1932 թ. բոլոր ծախքերի ընդհանուր գումարը սահմանել 9.200 միլ. ռ., նախորդ տարվա 6.600 միլ. ռուբլու դիմաց: Այդ թվում:

ա) կազմերի պատրաստության 1932 թ. բոլոր ծախքերի գումարը սահմանել 2795 միլ. ռ., այդ թվից 445 միլ. ռ.՝ կապիտալ շինարարությունը:

բ) մասնաշաղկապ լուսավորության 1932 թ. բոլոր ծախքերի գումարը սահմանել 2618 միլ. ռ., այդ թվից 475 միլ. ռ.՝ կապիտալ շինարարությունը:

գ) դիտա-հետազոտական հաստատությունների և աշխատանքների 1932 թ. բոլոր ծախքերի գումարը սահմանել 646 միլ. ռ., այդ թվից 170 միլ. ռ.՝ կապիտալ շինարարությունը:

դ) առողջապահության, ներառյալ նաև ֆիզիոլոգիայի, 1932 թ. բոլոր ծախքերի գումարը սահմանել 1737 միլ. ռ., վորից 310 միլ. ռ.՝ կապիտալ ծախքերին:

4. Բանվորների և ծառայողների սոցիալական ապահովության 1932 թ. տարեկան բյուջեն սահմանել 3490 միլ. ռ., 1931 թ. 2500 միլ. ռուբլու դիմաց:

5. 1932 թ. ուսումնական հիմնարկներ ավարտողների հետևյալ կոնտինգենտները սահմանել—ԲՈՒՀ-երից՝ 56.000 հ., տեխնիկումներից՝ 175.000 հ., բանֆակներից՝ 121.000 հ., գործարանային աշակերտության չպրոցեններից՝ 364.000 հ.:

VII. ԿԱՊԻՏԱԼ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԾԱՎԱԼԻ, ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՑԵԿԱՄՏԻ ՑԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵՑԻ ԳԾՈՎ

1. 1932 թ. ժողովրդաստեանական պլանի հիմնական խնդիրներին համապատասխան, ժողովրդական տնտեսության հանրայնացված սեկտորի կապիտալ ներդրումների ընդհանուր ծավալը սահմանել 21.1 միլիարդ ռ., 1931 թ. 16.1 միլիարդ ռ. կապիտալ ներդրումների դիմաց:

2. 1932 թ. շինարարության ինֆեարմեքի իջեցումը սահմանել 1931 թ. շինարարության փաստական արժեքի համեմատությամբ առնվազն 10 տոկոսով, այդ թվում գույք շինարարության ինֆեարմեքի իջեցումը առնվազն 17 տոկոս:

3. Պարտավորեցնել բոլոր տնտեսական ժողովրդականության ու հանրապետություններին՝ 1932 թ. շինանյութերի ծախսման ստավեյրադույն տնտեսում ունենալ, լայն ծավալել տեղական ու նոր շինանյութերի արտադրությունը և արժատացումը, ուսցիոնալ ձեռք ողտա-դործել բանվորական ձեռքերը շինարարության մեջ, վճռական տեղաշարժ կատարել շինարարության մեջ մեխանիզմների ոգտադործման խնդրում, վոջնացնել ամբողջության ավելորդ պաշարները, վորումք լծանդացնում են կապիտալ աշխատանքների արժեքը:

4. 1932 թ. շինարարության մեջ զրադված բանվորների տարեկան միջին թիվը սահմանել 2852 հազար հոգի, աշխատավարձի ավելացում՝ 5,6 տոկոս, 1931 թ. տարեկան միջին աշխատավարձի համեմատությամբ:

5. ԽՍՀՄ-ի 1932 թ. ժողովրդական յեկամուտը սահմանել 49.2 միլիարդ ռ., 1931 թ. 37.8 միլիարդ

ռուբլու դիմաց, վոր նշանակում է 1932 թ. ժողովրդա-
կան յեկամախ աճում 30 տոկոսով, նախորդ տարվա հա-
մեմատությամբ, այն հաշվով, վորպեսզի սոցիալիստա-
կան սեկտորի տեսակարար կշիռը ժողովրդական յեկա-
մում 1932 թ. կազմի 91 տոկոս, 1931 թ. 81,5 տոկոսի
գիմաց:

6. Հաստատել 1932 թ. պետական բյուջեն յեկա-
մումների դիմով՝ 27.429 միլ. ռ., յեկքի դիմով՝ 26.929
միլ. ռ., կազմելով 500 միլ. ռ. պետական ռեզերվ,
1931 թ. յեկամումների և յեկքի 20.5 միլիարդի դիմաց:

Սոցիալիստական շինարարության հաջողություն-
ները ամբողջապես և վերջնականապես ապահովեցին
սոցիալիզմի հաղթանակը մեր յերկրում: 1932 թ. ժողո-
վրդատնտեսական սլանի կատարումը, վոր նշանակում
է հնգամյակի կատարումը չորս տարում, կլինի մեծա-
գույն հաջողությունը կապիտալիստական շրջապատի
դեմ մղվող պայքարում և վոչ միայն խՍՀՄ-ի բանվոր
դասակարգի, այլև վողջ միջազգային սրբնատարիատի
խոշորագույն հաղթանակը:

Սոցիալիստական սեկտորի բացարձակ գերակշռու-
թյունը դյուղատնտեսության մեջ, վորը սոցիալիզմի
խոշորագույն համաշխարհային պատմական հաղթա-
նակն է հանդիսանում, նշանակում է խՍՀՄ-ի բանվոր
դասակարգի հզորության վիթխարի ուժեղացում և
խորհրդային իշխանության հեղինակության հսկայա-
կան աճում ամբողջ աշխարհի աշխատավորության
մեջ, վորը ժամանակակից արտահայտվեց այն բանում,
վոր բեկում տեղի ունեցավ ինտելիգենցիայի և այլ
թվում ինժեներ-տեխնիկական կազմերի մեջ: Տեխնի-

կայի տերապեւտման համար ծավալված պայքարին դու-
զենթաց մեր խնդիրն է հանդիսանում վերջնականապես
ամրացնել այդ բեկումը, միաժամանակ բարձրեցնել
պայքարելով դասակարգային թշնամու դիմադրության
դեռևս բազմաթիվ դրսեվորումները դեմ:

1932 թ. տնտեսական շինարարության սլանը սահ-
մանում է բանվոր դասակարգի ջանքերի կենտրոնացու-
մը արձատեսական տնտեսական խնդիրներին—մետալուր-
գիայի, վառելանյութի, մեքենաշինության, արանա-
պրտի բարձրացման խնդիրներին լուծման վրա: Ընդ
վորում անհրաժեշտ է վողջ կապիտալ շինարարության
այնպիսի ծավալում, վոր ապահովի սկսված կարևորա-
գույն շինարարությունների գործարկման արագացումը
և քստ ամենայնի մեծ քանակությամբ նոր ձեռնարկու-
թյունների գործարկումը 1932 թ.:

Սույն տնտեսական սլանի կատարումն ապահովե-
լու համար անհրաժեշտ է ժամանակին անցկացնել պայ-
մանագրային կամպանիան և ամենախիստ կարգապա-
հություն սահմանել տնտեսական կազմակերպություն-
ների միջև պայմանագրերի կատարման խնդրում:

Կարևորագույն նշանակություն ունի գործնակա-
նում վերացնել աշխատանքի կնդմակերպման թերու-
թյունները, առաջին հերթին վերացնել դիմադրելու
թյունը և պրակտիկայից հանել աշխատանքի վարձա-
ւորման հավասարեցումը: Սրան դուզենթաց, անհրա-
ժեշտ է վերջ տալ՝ նոր շինարարություններին չափա-
զանցված պահանջների ոգտին գործող ձեռնարկու-
թյունների նկատմամբ դոյություն ունեցող արհամար-
հական վերաբերմունքին, իբրև միանգամայն անհան-
դարձելի մի յերևութի: Կուսակցության ցուցմունք-
ները այս բոլոր խնդիրների նկատմամբ պետք է կիրառ-

վին ամբողջ վճռականութեամբ և հարկ չեղածին պետ հաշի առնելով առանձին արտադրութեաններէ և շրջաններէ առանձնահատկութեանները:

Միութեանական Կենտրոնական ղեկավարութեան և, վարչարար խորհրդային և տնտեսական մարմինների (ԺՏԳԻ) Մատուցկոմատ, Հաղ. Ճան. Ժողկոմատ, Հողժողկոմատ, տնտեսական կազմակերպություններ և այլն) ուղղորդական կենտրոնական պետք և կազմի կուտակցութեան ու կառավարութեան վարչականների, ինչպես նաև իրենց սեփական վարչականների կատարման ստուգումը: Բոլոր խորհրդային և տնտեսական մարմինների դործնական աշխատանքը պետք և դեկրետային-դիրքկալով վարչականների ու կարգադրութեանների ռեկտերից փոխադրել յենթակա մարմիններին արվող առաջադրութեանների դործնական կատարումը սխտեմատիկ/ կերպով ստուգելու ռեկտերի վրա:

Բանվոր դասակարգի ուժերի բայցևիկյան մոբիլիզացիան, սոցիալական և հարվածայնութեան հետադաժավալումը հիմնական նախադրյալն են հանդիսանում հնգամյակը 1932 թ. լիովին վերջացնելու խնդրի կատարման համար: Հենվելով կոլտնտեսական դյուզացիութեան բազմակիսուն մասսաների վրա, Խորհրդային Միութեան բանվոր դասակարգը այս պատմական խնդրի կատարումը կդարձնի իր պատվի դործը:

ԽՍՀ Միութեան Կենտրոնական Գործադիր

Կոմիտեյի նախագահ՝ Գ. ՊԵՏՐՈՎՍԿԻ

ԽՍՀ Միութեան Կենտրոնական Գործադիր

Կոմիտեյի քարտուղար՝ Ա. ՅԵՆՈՒԿԻՉԵ

Մոսկվա, Կրեմլ

25 դեկտ. 1931 թ.

ԲՈՎԱՆԳԱՎՈՐՈՒՄ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԵՊԱՄԵԱԿԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

I. ԽՍՀՄ և կապիտալիստական յերկրներն սնցած տարում	3
II. Հնգամյակը չորս տարում	18
1. Արդյունաբերութեան հնգամյակը	14
2. Գյուղատնտեսութեան հնգամյակը	26
3. Տրանսպորտի հնգամյակը	33
4. Աշխատավորութեան կենցաղի ու աշխատանքի հնգամյակը	34
5. Ընդհանուր արդյունքները և հնգամյակի թշնամիները	37
III. Սոմենտի խնդիրները	42
IV. Միջադգային դրութեանը և պայքար խաղաղութեան համար	61

ՅԵԶՐԱՓԱԿՄԱՆ ԽՈՍԿԸ

1. Հիմնական դիրքավորման, ծանր արդյունաբերութեան և կոլտնտեսութեանների մասին	69
2. Առանձին տեղական հարցերը և մեր խնդիրները	74
3. Շինարարութեան թափը և կազմակերպչական հարցեր	79
4. Գյուղացիական մասսայից առաջաջլածների և նրանց աշխատանքին աջակցելու մասին	84
5. ԽՍՀՄ-ն, կապիտալիստական աշխարհը և մեր պայքարը սոցիալիզմի համար	86

ԽՍՀ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԼ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՑԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ ԽՍՀ ՄԻՈՒԹԵԱՆ 1932 Թ. ԺՈՂՈՎԱՐԴԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

(Կանոնով թվեր)

1. Արդյունաբերության գծով	100
2. Գյուղատնտեսության գծով	104
3. Տրանսպորտի և կապի գծով	106
4. Կոմունալ և բնակարանային շինարարության գծով	107
5. Մատակարարման գծով	108
6. Աշխատանքի, կադրերի և կուլտուրայի գծով	109
7. Կապիտալ շինարարության ընդհանուր ծավալի, ժողովրդական յեկամոթի և պետական բյուջեյի գծով	111

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0207497

УДК 40.000. (27.2)

32.247

В. МОЛОТОВ

О ПЛАНЕ 1932 г. НАРОДНОГО
ХОЗЯЙСТВА СССР

Госиздат СССР, Ленинград
Зима 1932